

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МАРІУПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра дошкільної освіти

**КОМПЛЕКС НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНОГО
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ВИКЛАДАННЯ МЕТОДИК ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ**

Для спеціальності (напрямку підготовки) 012 Дошкільна освіта

Автори:

К.Й.Щербакова - кандидат педагогічних наук,
професор

О.О. Фунтікова - доктор педагогічних наук,
професор

Затверджено на засіданні кафедри протокол № 6 від « 16 » лютого 2018 р.

ЗМІСТ

1. Навчальна програма дисципліни.....	3
2. Робоча програма навчальної дисципліни.....	14
3. Навчальний контент.....	42
4. Методичні рекомендації до проведення практичних (семінарських) занять, завдання для лабораторних робіт.....	68
5. Дидактичне забезпечення самостійної роботи.....	71
6. Засоби діагностики навчальних досягнень студентів.....	74
7. Перелік навчально-методичних посібників, технічних засобів навчання тощо.....	89
8. Інформаційні матеріали бібліотеки по забезпеченню навчальними підручниками (посібниками) з дисципліни.	89

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ВИКЛАДАННЯ МЕТОДИК ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

ПРОГРАМА

навчальної дисципліни

підготовки _____ **магістрів** _____
(назва освітньо-кваліфікаційного рівня)

напряму _____ **01 Освіта/Педагогіка** _____
(шифр і назва напрямку)

спеціальності _____ **012 Дошкільна освіта** _____
(шифр і назва спеціальності)

(шифр за ОПН ПП.Н.04)

2018 рік

РОЗРОБЛЕНО ТА ВНЕСЕНО: **МАРИУПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ:

Щербакова К.Й., кандидат педагогічних наук, професор кафедри дошкільної освіти;

Фунтікова О. О., доктор педагогічних наук, професор кафедри дошкільної освіти.

Обговорено та рекомендовано до затвердження Вченою радою факультету філології та масових комунікацій

“25 ” січня 2018 року, протокол № 6

ВСТУП

Програма вивчення навчальної дисципліни «Викладання методик дошкільної освіти» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки магістрів галузь знань 01 Освіта/Педагогіка ОС «Магістр»
(назва освітньо-кваліфікаційного рівня)

012 Дошкільна освіта

(спеціальності)

Предметом вивчення навчальної дисципліни є розкриття сутності, ролі, функцій означеного курсу в професійній підготовці майбутніх викладачів, взаємозв'язок із педагогічною практикою. Чільне місце у вивченні курсу посідає розгляд методологічних, теоретичних та організаційно-методичних аспектів проблеми.

Міждисциплінарні зв'язки: Передбачається, що до моменту вивчення дисципліни студентами засвоєно зміст таких дисциплін, як загальна, дошкільна педагогіка, етнопедагогіка, основи наукових досліджень, історія дошкільної педагогіки, вікова психологія, методики дошкільної освіти.

Програма навчальної дисципліни складається з таких змістових модулів:

1. Галузеві стандарти підготовки майбутніх фахівців викладання методик дошкільної освіти.
2. Наукові основи професійної діяльності викладача вищого навчального закладу.
3. Теоретико-методологічні аспекти підготовки майбутнього викладача у магістратурі вищого навчального закладу.
4. Сучасні технологічні засади підготовки майбутніх викладачів з методик дошкільної освіти.
5. Контроль та оцінювання результатів навчання студентів у вищому навчальному закладі.
6. Готовність майбутнього викладача вищого навчального закладу до викладання методик дошкільної освіти та його професіогенез.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. **Метою** викладання навчальної дисципліни «Викладання методик дошкільної освіти» є розвиток у майбутніх викладачів професійних мотивів до засвоєння організаційних, теоретичних, методичних, навчальних і процесуальних засад викладацької діяльності у вищому навчальному закладі; сформувати вміння працювати з теоретичною і методичною літературою, аргументувати власні точки зору щодо вирішення методичних проблем дошкільної освіти, формувати особистісну професійну позицію та її доводити до свідомості студентів; формувати загальні та специфічні вміння планувати, проектувати, конструювати навчальний процес з бакалаврами, створювати оптимальні організаційно-педагогічні умови.

1.2. Основними **завданнями** вивчення дисципліни «Викладання методик дошкільної освіти» є

1. Реалізація концепції підготовки педагогічних кадрів у системі вищої освіти.
2. Формування педагогічного мислення у майбутніх фахівців при викладанні методик дошкільної освіти як наскрізної складової їхньої підготовки до педагогічної діяльності.
3. Формування узагальненої системи науково-теоретичних знань з методик дошкільної освіти та оволодіння сучасною науковою мовою.
4. Засвоєння процесуальних дидактичних та нормативних основ вищої школи як уміння планувати й організувати різні види навчальних занять, керувати самостійною роботою поза аудиторією, консультувати, здійснювати контроль та оцінювання знань студентів з використанням сучасних технологічних підходів.
5. Засвоєння сутності та обсягу навчального навантаження викладача, графіка його робочого часу; навчальної, методичної, наукової роботи на профільній кафедрі; методик проведення та організації читання лекцій, проведення лабораторних, семінарських та практичних занять; методика оцінювання знань, умінь і навичок студентів.

6. Розвиток професійних якостей майбутнього викладача.
7. Забезпечення готовності майбутнього викладача до викладання методик дошкільної освіти як інтегрованої складової особистості фахівця.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

знати :

- Сучасні методологічні підходи до організації навчально-виховного процесу у вищій школі та його нормативне, теоретичне, методичне й практичне обґрунтування у дошкільній освіті;
- особливості сучасної підготовки вихователя до роботи з дітьми дошкільного віку з використанням таких методик як: «Методика виховання дітей дошкільного віку»; «Методика організації художньо-мовленнєвої діяльності дітей дошкільного віку»; «Основи образотворчого мистецтва з методикою керівництва зображувальною діяльністю дітей» тощо;
- специфіку професійної діяльності викладачів та його основні функції: організаторську, інформаційну, трансформаційну, інформаційно-регулятивну, мобілізуючу;
- принципи планування, організації навчання на лекціях, семінарах, практичних та лабораторних заняттях;
- особливості керівництва самостійною роботою студентів поза аудиторією;
- специфіку консультування з питань методичних проблем з дошкільної освіти контролю та оцінювання результатів навчання студентів;
- напрями досліджень у сучасній дошкільній освіті;

уміти :

- планувати навчально-виховний процес у вищому навчальному закладі;
- створювати навчально-методичне забезпечення дисципліни, яка викладається;
- розробляти та проводити лекції, семінарські (практичні, лабораторні) заняття;
- раціонально й науково організувати самостійну роботу студентів;
- володіти інструментарієм щодо вирішення методичних проблем та усунення суперечностей, які виникають між теорією та масовою практикою;
- організувати та проводити різні методичні заходи з проблем дошкільної освіти;
- застосовувати інноваційні методи під час роботи зі студентами.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 150 годин / 5 кредитів ECTS.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Модуль 1. Галузеві стандарти підготовки майбутніх фахівців до викладання методик дошкільної освіти» (30 год/1 кредит)

Мета, предмет і завдання курсу «Викладання методик дошкільної освіти».

Навчальний план вищого навчального закладу та його характеристика. Навчальна програма вищого навчального закладу та її характеристика. Планування навчально-виховного процесу у ВНЗ: мета, зміст, функції та доцільність.

Модуль 2. Наукові основи професійної діяльності викладача вищого навчального закладу. (30 год/1 кредит)

Педагогічна діяльність викладача як діяльність професійна. Зміст діяльності викладача ВНЗ. Професійна творчість як важлива характеристика діяльності викладача ВНЗ. Організація навчальної діяльності у вищому навчальному закладі. Особливості проведення семінарських, практичних і лабораторних занять та їх роль у системі

навчання. Лабораторні заняття. Наукова і науково-методична діяльність викладача ВНЗ та керівництво науковою роботою студентів.

Модуль 3. Теоретико-методологічні аспекти підготовки майбутнього викладача у магістратурі вищого навчального закладу (30 год/1 кредит)

Питання підготовки фахівців дошкільної освіти. Характеристика основних підходів у підготовці майбутнього викладача методик дошкільної освіти. Підготовка майбутніх викладачів до організації самостійної роботи студентів. Практична підготовка майбутніх фахівців.

Модуль 4. Сучасні технологічні засади підготовки майбутніх викладачів з методик дошкільної освіти (30 год/1 кредит)

Педагогічна технологія: історія та сучасність. Інформаційно-комунікаційна технологія: дистанційна освіта та дистанційне навчання та самонавчання. Cloud Computing: хмарна технологія та її ресурсо-орієнтовані можливості у підготовці майбутніх викладачів з дошкільної освіти. Підготовка майбутніх викладачів до WebQuest-технології у викладанні методик дошкільної освіти.

Модуль 5. Готовність майбутнього викладача вищого навчального закладу до викладання методик дошкільної освіти та його професіогенез (30 год/1 кредит)

Загальна характеристика готовності майбутнього викладача вищого навчального закладу. Готовність майбутнього викладача до викладання окремих методик дошкільної освіти. Структура готовності майбутнього викладача з методик дошкільної освіти.

3. Рекомендована література

Основна

1. Аванесов В.С. Исходные понятия теории измерений / Школьные технологии 2005. – № 4. – С.159.
2. Алексюк А.М. Педагогіка вищої освіти України, історія, теорія : підручник для студентів, аспірантів та молодих викладачів вищих навчальних закладів / А.М. Алексюк. – К. : Либідь, 1998. – 560 с.
3. Артемова Л.В. Особливості навчання дорослих / Л.В. Артемова // Дошкільна освіта в Україні: лідерство в професії. – К. : Київський університет ім. Бориса Грінченка, 2015. – С. 26–35.
4. Аристова Л. Педагогіка і методика вищої школи : навчально-методичний посібник / Л. Аристова. – К. : Кондор, 2008. – 272 с.
5. Башинська Т. Проектувальна діяльність – основа взаємодії вчителя та учнів / Т. Башинська // Початкова школа. – 2003. – №7. – С. 59–62.
6. Богуш А.М. Розвиток українського мовлення у дошкільників. Програма для дошкільних закладів з російським мовним режимом / А.М. Богуш. – К., 1991.
7. Богуш А.М. Українське народознавство в дошкільному закладі / А.М. Богуш, Н.В. Лисенко. – К. : Вища школа, 2002.
8. Бондар А.Д. Лабораторні і практичні роботи у вищій школі / А.Д. Бондар, Л.А. Ранська. – К. : Вища школа, 1997. – 78 с.
9. Бочарнікова В.М. Стимулююча функція контролю знань, умінь і навичок студентів вищої школи : автореф. дис. на здобуття наукового ступеня к. пед. наук: 13.00.01 / В.М. Бочарнікова ; Національний педагогічний ун-т ім. М.П. Драгоманова. - К., 1999. – 20 с.
10. Борисова Ю. Деякі аспекти впровадження кредитно-модульної системи організації навчання у закладах вищої освіти / Ю. Борисова, В. Васильєв // Питання впровадження кредитно-модульно-рейтингової системи у навчальний процес.– К., 2007. – Т. 2. – С. 227–234.

11. Брикіна О. Синергетичні засади моделювання дистанційної освіти майбутнього педагога / О. Брикіна // Рідна школа. – 2006. – №6 – С. 36–38.
12. Вітвицька С.С. Основи педагогіки вищої школи : методичний посібник для студентів магістратури / С.С. Вітвицька. – Житомир : Житомирський пед. університет, 2003. – 232 с.
13. Вільчковський Е.С. Теорія і методика фізичного виховання дітей дошкільного віку : навчальний посібник / Е.С. Вільчковський, О.І. Курок. – Суми : Університетська книга, 2008. – 428 с.
14. Вербицкий А.А. Контекстное обучение: теория и технология / А.А. Вербицкий// Новые методы и средства обучения. – 2009. – №2. – С. 51–54.
15. Гринчак С.І. Використання хмарних технологій в навчальному процесі [Електронний ресурс] / С.І. Гринчак. – Режим доступу: http://informatika.udpu.org.ua/?page_id=1169.
16. Громкова М.Т. Андрагогика: теория и практика образования взрослых : учеб. пособ. для сист. доп. проф. образов. / М.Т. Громкова. – М. : ЮНИТИ-ДАНА, 2005. – 495 с.
17. Денисенко С.И. История проблемы контроля учебной деятельности в отечественной и зарубежной психолого-педагогической литературе / С.И. Денисенко, Ю.С. Руденко // Инновации в образовании 2001. – № 3. – С.95 ; 2001, № 5. – С.92.
18. Дистанційне навчання: досвід впровадження в українському університеті : монографія / В.О. Любчак, О.В. Купенко, Т.В. Лаврик, та ін. – Суми : Вид-во СумДУ, 2009. – 160 с.
19. Закон України «Про вищу освіту» №1556-VII / Голос України від 6 серпня 2014 р. №148(5898).
20. Змеев С.И. Основы андрагогики / С.И. Змеев. – М. : Флинта, 1999. – 152 с.
21. Коваль С.М. Використання технології веб-квест у навчальному процесі / С.М. Коваль. – // Проблеми та перспективи формування національної гуманітарно-технічної еліти. – Харків. – НТУ «ХПИ» 2014. – Вип. 38 – 39 (42 – 43). – С. 132 – 142.
22. Кононец Н. В. Как создать электронный учебник : пособие по созданию электронных учебников для ресурсно-ориентированного обучения / Н.В. Кононец. – Saarbrücken : Palmarium Academic Publishing, 2014. – 128 с.
23. Корольчук О. Організаційно-виховна робота серед студентів / О. Корольчук, М. Поночовний // Освіта. – 2004. – №4. С. 8 – 9.
24. Кремень В.Г. Філософія освіти ХХІ століття / В.Г. Кремень // Освіта України. – 2002. – №102 – 103 с.
25. Куліченко А.К. Педагогічна концепція В.Г. Кіпатрика та її вплив на розвиток освіти в різних країнах : автореф. дисертації на здобуття наук. ступ. к.пед.н. : спец: 13.00.01 – загальна педагогіка та історія педагогіки / А.К. Куліченко ; Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка. – Дрогобич, 2014. – 20 с.
26. Лігоцький А.О. Система різнорівневої підготовки фахівців в Україні (теоретико-методологічний аспект) : автореф. дис. На здобуття наукового ступеня д.пед.н. / А.О. Лігоцький ; АПН України. Ін-т педагогіки і психології проф. освіти. – К., 1998. – 36 с.
27. Литвинова С.Г. «Хмарні технології». Віртуальний кабінет вчителя математики / С.Г. Литвинова Bulletin of the University of Cherkasy, 2013.- 8 (261). pp. 77-82.
28. Литвинова С.Г. Хмарні технології в управлінні дошкільними навчальними закладами / С.Г. Литвинова // Информационно-компьютерные технологии в экономике, образовании и социальной сфере. – Симферополь : ФЛП Бондаренко О.А., 2013. – Выпуск 8. – С. 99–101.
29. Нагаєв В.М. Методика викладання у вищій школі / В.М. Нагаєв. – К. : Центр учбової літератури, 2007. – 232 с.

30. Олійник В. Дистанційна освіта за кордоном та в Україні: Стислий аналітичний огляд / В. Олійник // Директор школи, ліцею, гімназії – 2002. – №3. – С. 42–52.
31. Осадчук О.Л. Использование Веб-квест-технологии в самостоятельной работе студентов педагогического вуза по дисциплинам профессионального цикла / О.Л. Осадчук // Педагогическое образование в России. 2012. – № 2. – С.175 – 180.
32. Островський К.С. Підготовка фахівців в Україні: проблеми, перспективи на порозі третього тисячоліття / К.С.Островський. – Хмельницький, 2002. – 346 с.
33. Педагогіка вищої школи: словник-довідник / упор. О.О. Фунтікова. – Запоріжжя: ГУ «ЗІДМУ», 2007. – 404 с.
34. Петренко В.В. Лабораторні заняття як організаційна форма експериментальної підготовки студентів-першокурсників біологічного факультету / В.В. Петренко // Вісник Запорізького національного університету. Педагогічні науки. – 2008. – №1. – С. 208–211.
35. Положення про дистанційне навчання : наказ Міністерства освіти і науки України від 25.04.2013 р. №466 // Офіційний вісник України. – 2013. – №36. – С. 202.
36. Про вищу освіту : Закон України від 01.07. 2014 (зі змінами та доп.). – К. : Парламентське вид-во, 2014. – 64 с.
37. Фунтікова О. О. Викладання методик дошкільної освіти : навч. посіб. / О. О. Фунтікова, К. Й. Щербакова . - Мелітополь : Видавничий будинок Мелітопольської міської друкарні, 2016. – 192 с.

Додаткова

1. Аванесов В.С. Композиция тестових заданій. Учебная книга для преподавателей вузов, учителей школ, аспирантов и студентов педвузов. М. : Ассоциация инженеров-педагогов г. Москвы, 1996. – 191 с.
2. Аванесов В.С. Основы научной организации педагогического контроля в высшей школе: уч. пособие для слушателей Учебного Центра / В.С. Аванесов. – М.: 1989. – 168 с.
3. Артемова Л.В. Педагогіка і методика вищої школи : навчально-методичний посібник / Л.В. Артемова. – К. : Кондор, 2008. – 272 с.
4. Архангельский С.И. Лекции по научной организации учебного процесса в высшей школе / С.И. Архангельский. – М.: Высшая школа, 1996 . – 200 с.
5. Беспалько В.П. Слагаемые педагогической технологии / В.П. Беспалько. – М. : Педагогика, 1989. – 192 с.
6. Боголюбов В.И. Эволюция педагогических технологий / В.И. Боголюбов // Школьные технологии. – 2004. – №4. – С. 12–22.
7. Богуш А. Мовленнєвий розвиток дітей від народження до 7 років / А. Богуш. – К. : Слово, 2004. – 373 с.
8. Богуш А. Мое довкілля. Програма ознайомлення дітей старшого дошкільного віку з довкіллям / А. Богуш. – К. : Шкільний світ, 2006. – 110 с.
9. Болубаш Я.Я. Організація навчального процесу у вищих закладах освіти : навчальний посібник / Я.Я. Болубаш. – К. : Компас, 1997. – 64 с.
10. Бондар В. Теорія і практика модульного навчання у вищих закладах освіти / В. Бондар // Освіта і управління. – 1999. – №1. С.19 – 40.
11. Бондаренко М.Г. Організація і виховання студентського колективу / М.Г. Бондаренко. – К. : Голов. вид-во, 1979. – 72 с.
12. Ващенко Г. Загальні методи навчання : підручник для педагогів / Г. Ващенко. – К. : Видавнича спілка, 1997. – 441 с.
13. Ветлугина Н.А. Теория и методика музыкального воспитания в детском саду : учеб. пособ. для студ. пед. ин-тов. / Н.А. Ветлугина, А.В. Кенеман. – М. : Просвещение, 1983. – 254 с.
14. Вербицкий А.А. Активное обучение в высшей школе: контекстный подход / А.А. Вербицкий. – М.: Высшая школа, 1991. – 204 с.

15. Габова М.А. Проблемы интеграции содержания курса методики математического развития детей дошкольного возраста в рамках «педколледж-ВУЗ» / М.А. Габова // Наука и школа. – 2003. – №1. – С. 58–60.
16. Дитина: програма виховання і навчання дітей від двох до семи років / Г.В. Беленька, Е.В. Белкіна, О.Л. Богініч, Н.І. Богданець-Білоskalенко та ін. – К. : Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2012. – 492 с.
17. Дичківська І.М. Основи педагогічної інноватики / І.М. Дичківська. – Рівне, 2001. – 240 с.
18. Загородня Л.П. Педагогічна майстерність вихователя дошкільного навчального закладу: навчальний посібник / Л.П. Загородня, С.А. Титаренко. – Суми: Університетська книга, 2010. – 319 с.
19. Замороцька В.В. Розвиток навчально-методичного забезпечення підготовки майбутніх вихователів у вищих навчальних закладах України (друга половина ХХ століття) : автореф. на здобуття наукового ступеня к.пед.н. : спец. 13.00.01 – загальна педагогіка та історія педагогіки / В.В. Замороцька. – Слов'янськ, 2015. – 20 с.
20. Дичківська І.М. Основи педагогічної інноватики / І.М. Дичківська. – Рівне, 2001. – 240 с.
21. Журавський В.С. Вища освіта як фактор державотворення і культури в Україні / В.С. Журавський. – К. : Ін Юре, 2003.
22. Кан-Калик В.А. Педагогическое творчество / В.А. Кан-Калик, Н.Д. Никандров. – М. : Педагогика, 1990. – 144 с.
23. Кичева И.В. Обогащение педагогической терминологии в 90-е годы ХХ века / И.В. Кичева. – Пятигорск, 2004.
24. Комарова Т.С. Изобразительная деятельность в детском саду / Т.С. Комарова. – М. : Педагогика, 1990.
25. Котляр В.Ф. Учебное и творческое рисование в детском саду / В.Ф. Котляр. – Запорожье : ИУУ, 1993. – 126 с.
26. Кузьмінський А.І. Педагогіка вищої школи: вступ до спеціальності : навчальний посібник / А.І. Кузьмінський. – К. : Центр навчальної літератури, 2005. – 223 с.
27. Лисенко Н. Нові пріоритети традиційного родинного виховання у вимірах професійної діяльності ДНЗ сьогодення / Неллі Лисенко // Вісник Прикарпатського університету. Серія: Педагогіка. – 2011. – Вип. XXXVI. – С. 153–159.
28. Литвин В.М. Українська культура й освіта в контексті суспільних трансформацій / В.М. Литвин // Урядовий кур'єр. – 2002. – №175.
29. Малятко: програма виховання дітей дошкільного віку / наук. кер. авт. кол. З.П. Плохій. – Вид. 2-ге, доопр., допов. – К. : Педагогічна думка, 1999.
30. Музичний розвиток дітей від 2 до 7 років в умовах дошкільного закладу : програма, методичні рекомендації / укл. Т.І. Науменко. – К. : ІЗМН, 1997.
31. Національний класифікатор ДК 003:2005. – «Класифікатор професій» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.vobu.com.ua/ua/info/classproff/index.html /
32. Норми часу для планування й обліку навчальної роботи педагогічних і науково-педагогічних працівників вищих навчальних закладів : наказ Міністерства освіти і науки України від 07.08.2002 р. №459 // Офіційний вісник України. – 2002. – №35. – С. 52.
33. Педагогічна майстерність / за ред. І.А. Зязюна. – К.: Вища школа, 1997. – 394 с.
34. Педагогіка школи : учеб. пособ. для студ. пед. ин-тов / под ред. проф. И.Т. Огородникова. – М. : Просвещение, 1978. – 320 с.
35. Педагогічна майстерність / І.Я. Зязюн, Л.В. Крамущенко, І.Ф. Кривонос та ін. ; за ред. І.Я. Зязюна. – 2-е вид., допов. і перероб. – К. : Вища школа, 2004. – 422 с.
36. Петренко В.Л. Комплекс нормативних документів для розроблення складових системи вищої освіти / В.Л. Петренко // Вища освіта: інформаційний вісник. – 2003. – №10 – 82 с.
37. Перелік основних видів наукової роботи науково-педагогічних працівників вищих навчальних закладів / Вища освіта в Україні. Нормативно-правове регулювання ; за заг. ред. А.П. Зайця, В.С. Журавського. – К.: ФОРУМ, 2003. – 950 с.
38. Програма розвитку дитини дошкільного віку «Українське дошкілля» / О.І. Білан, Л.В. Возна, О.Л. Максименко [та інш.], – Тернопіль : Мандрівець, 2013. – 264 с.

39. Програма розвитку дітей дошкільного віку «Впевнений старт» / кер. проекту Б.М. Жебровський. – Тернопіль : Мандрівець, 2012. – 104 с.
40. Програма розвитку, навчання та виховання дітей «Дитина в дошкільні роки» / К.Л. Крутій. – Запоріжжя : ЛПС ЛТД, 2012. – 268 с.
41. Про затвердження Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності закладів освіти : Постанова Кабінету Міністрів України від 30.12.2015 р. №1187 // Урядовий кур'єр. – 2016. – 30 січня. – С. 13.
42. Про затвердження Національної рамки кваліфікацій : Постанова Кабінету Міністрів України від 23.11.2011 р. №1341 // Урядовий кур'єр. – 2011. – 30 листопада. – С. 13–15.
43. Про наукову і науково-технічну діяльність : Закон України від 01.12.1998 р. – К. : Парламентське вид-во, 1998. – 64 с.
44. Про Національну стратегію розвитку освіти в Україні на період до 2021 року : Указ Президента України від 25.06.2013 р. №344/2013 // Офіційний вісник Президента України. – 2013. – №17. – С. 31.
45. Про організацію вивчення гуманітарних дисциплін : Лист МОН України від 11.03.2015 р. №19-120 // Урядовий кур'єр. – 2015. – 30 березня. – С. 13.
46. Про особливу відповідальність педагогічних та науково-педагогічних працівників : Лист МОН України від 29.07.2014 р. №19-382 // Урядовий кур'єр. – 2014. – 30 липня. – С. 13.
47. Програма педагогічної практики магістрів. Спеціальність «Дошкільна педагогіка; освітньо-кваліфікаційний рівень: магістр» / укладач О.Л. Богініч. – К. : НПУ ім. М.П. Драгоманова, 2002.
48. Самсонова О.О. Розвиток професіоналізму вихователів дошкільних навчальних закладів: методичні рекомендації / О.О. Самсонова. – Запоріжжя : Кругозір, 2015. – 64 с.
49. Селевко Г.С. Технологический подход в образовании / Г.С. Селевко // Школьные технологии. – 2004. – №4. – С. 22–34.
50. Сокол И.Н. Дистанционный курс подготовки учителей к внедрению квест-технологии / И.Н. Сокол // Інформаційні технології в освіті. – 2014. – №20. – С. 160–166.
51. Сисоєва С.О. Педагогічна творчість : монографія / С.О. Сисоєва. – Х. ; К. : Каравела, 1998. – 150 с.
52. Сисоєва С.О. Проблеми професійної педагогіки та виховання : зб. наук. праць / С.О. Сисоєва; Харків. обл. держ. адміністрація. – К., 1998. – 64 с.
53. Смирнов В.П. Стандарты профессионального образования: типы, структура, оценки качества. Сравнительный анализ зарубежной и российской практики / В.П. Смирнов, И.П. Смирнов. – М., 2001. – 146 с.
54. Сокол І.М. Квест: метод чи технологія? / І.М. Сокол // Комп'ютер у школі та сім'ї. – 2014. – №2. – С. 28–31.
55. Сорока Т.В. Музичне виховання дітей переддошкільного віку / Т.В. Сорока // Програма: Дитина в дошкільні роки / наук. кер. К.Л. Крутій. – Запоріжжя : ЛПС, ЛТД, 2000.
56. Спельчук О.В. Хмарні технології – нова парадигма у навчанні [Електронний реурс] / О.В. Спельчук. – Режим доступу: <http://epkznu.com/wp-content/uploads/2015/03/СПЕЛЬЧУК.pdf>
57. Стрюк А.М. Використання хмарних технологій у комбінованому навчанні інформатики студентів інженерних спеціальностей [Електронний ресурс/ А.М. Стрюк, М.В. Рассовицька. – Режим доступу: [HTTPS://SCHOLAR.GOOGLE.COM/CITATIONS?VIEW_OP=VIEW_CITATION&HL=RU&USER=HCFW3GSAAAAJ&CITATION_FOR_VIEW=HCFW3GSAAAAJ:QJMAKFHDY7SC](https://scholar.google.com/citations?view_op=view_citation&hl=ru&user=HCFW3GSAAAAJ&citation_for_view=HCFW3GSAAAAJ:QJMAKFHDY7SC)
58. Тищук Л.І. Плекаємо творчість педагога дошкільного закладу / Л.І. Тищук, А.П. Рясенчук, І.М. Балицька. – Житомир, 2011. – 104 с.
59. Ткачук Г.В. Особливості організації навчальних ресурсів дистанційного курсу на базі платформи Moodle / Г.В. Ткачук // Інформаційно-комунікаційні технології навчання : тези доповідей V Всеукраїнської науково-практичної конференції (23 травня 2014 р.). – Умань, 2014. – С. 90–92.

60. Ушинський К.Д. Людина як предмет виховання/ К.Д. Ушинський // Вибрані педагогічні твори. – К. : Таксон, 2002. – 200 с.
61. Фіцула М.М. Педагогіка вищої школи: Навч.посіб. К.: Академвидав, 2006. – 352 с.
62. Шаран Р.В. Проблема стандартизації програм підготовки магістрів інформаційних технологій у вищій школі України [Електронний ресурс] / Р.В. Шаран. – Режим доступу: [http://www.intellect-invest.org.ua/rus/pedagog_editions_emagazine_prdagogical_science_autors_sharan_rv/].
63. Шевчук О.В. Лабораторні роботи як засіб формування фахових компетентностей майбутніх учителів фізики / О.В. Шевчук // Збірник наукових праць Кам'янець_Подільського національного університету ім. Івана Огієнка. Сер.: Педагогічна. – 2013. – Вип. 19. – С. 253–255.
64. Шиненко М.А. Використання хмарних технологій для професійного розвитку вчителів (зарубіжний досвід) [Електронний ресурс] / М.А. Шиненко, Н.В. Сороко // Інформаційні технології в освіті. – 2012. – Вип. 12. – С. 206–214. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/itvo_2012_12_33
65. Шуневич Б.І Розвиток дистанційного навчання у вищій школі країн Європи та Північної Америки : автореф. дисертац. на здобуття наук. ступ. д.пед.н. : спец : 13.00.01 – загальна педагогіка та історія педагогіки /Б.І. Шуневич ; Інститут вищої освіти АПН України. – К., 2008. – 36 с.
66. Щедровицкий Г.П. Очерки по философии образования (статьи и лекции) / Г.П. Щедровицкий. – М. : Эксперимент, 1993. – С. 17–21.
67. Щодо особливостей організації освітнього процесу та формування навчальних планів у 2015/2016 навчальному році : Лист Міністерства освіти і науки України від 13.03.2015 р. №1\9-126 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://old.mon.gov.ua/ua/about-ministry/normative/3689 /.
68. Щербакова К.Й. Теорія і методика логіко-математичного розвитку дітей дошкільного віку : навчальний посібник / К.Й. Щербакова, О.Г. Брежнева. – Мелітополь : Видавничий будинок Мелітопольської міської друкарні, 2015. – 200 с.
69. Langfristige bereichsspezifische und globale Effekte frühkindlicher Entwicklungen und Bildungserfahrungen: Eine interdisziplinäre Längsschnittstudie. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://www.uni-bamberg.de/biks/biksplus-3-13. Dodge B. (1995). Some thoughts about WebQuests [Online] / B. Dodge. –Available: http://edweb.sdsu.edu/courses/edtec596/about_webquests.html
70. March T. A. (1993). Computer-guided writing: Developing expert characteristics in novice writers (Report No. CS 214 235). San Diego, CA: San Diego State University. (ERIC Document Reproduction Service No. ED 366 983)
71. March T.A. The Learning Power of WebQuests [Електронний ресурс] / Т.А. March. – Режим доступу: http://tommmarch.com/writings/ascdwebquests
72. Starr Linda. Meet Bernie Dodge: The Frank Lloyd Wright Of Learning Environments. – Режим доступу: // http://www.educationworld.com/3_4.5.
73. Thayer-Bacon, Barbara Maria Montessori, John Dewey and William H. Kilpatrick // Education and Culture. – 2012. – Vol. 28. – №1. – P. 3–20.

4. Форма підсумкового контролю успішності навчанняекзамен

5. Засоби діагностики успішності навчання: тести, модульні контрольні роботи, матеріали підсумкової атестації (екзамену), ІНДЗ, творчі роботи.

Маріупольський державний університет

Кафедра _____ Дошкільної освіти _____

ЗАТВЕРДЖУЮ»
Завідувач кафедри
О.Г. Брежнєва
«16» січня 2018 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ВИКЛАДАННЯ МЕТОДИК ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

(шифр і назва навчальної дисципліни)

галузь знань 01 Освіта/Педагогіка
(шифр і назва напрямку підготовки)
спеціальність 012 Дошкільна освіта
(шифр і назва спеціальності)
спеціалізація _____
(назва спеціалізації)
факультет філології та масових комунікацій
(назва факультету)

м. Маріуполь – 2018 рік

Робоча програма «Викладання методик дошкільної освіти» для студентів ОС «Магістр» 1 року навчання, спеціальності 012 Дошкільна освіта.

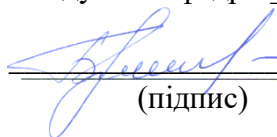
Розробники:

Щербакова К.Й., кандидат педагогічних наук, професор кафедри дошкільної освіти
Фунтікова О. О. доктор педагогічних наук, професор кафедри дошкільної освіти.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри дошкільної освіти

Протокол від “16” січня 2018 року, № 6

Завідувач кафедри Брежнєва О.Г.

(підпис)

(Брежнєва О.Г.)

(прізвище та ініціали)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів - 5	Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка	Нормативна	
Модулів - 5	Спеціальність 012 «Дошкільна освіта»	Рік підготовки:	
Змістових модулів - 10		1-й	1-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання - захист творчої роботи		Семестр	
Загальна кількість годин – 150 години		2-й	2-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних - 6 самостійної роботи студента - 4	Освітній рівень: Магістр	Лекції	
		32год	12год
		Семінарські, практичні	
		18год	8год
		Лабораторні	
		0 год.	0 год.
		Самостійна робота	
		96 год	118год
		Індивідуальні завдання	
		4 год.	12 год
Вид контролю: іспит			

Примітка:

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 40/60

для заочної форми навчання – 25/75

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Основні завдання курсу:

1. Реалізація концепції підготовки педагогічних кадрів у системі вищої освіти.
2. Формування педагогічного мислення у майбутніх фахівців при викладанні методик дошкільної освіти як наскрізної складової їхньої підготовки до педагогічної діяльності.
3. Формування узагальненої системи науково-теоретичних знань з методик дошкільної освіти та оволодіння сучасною науковою мовою.
4. Засвоєння процесуальних дидактичних та нормативних основ вищої школи як уміння планувати й організовувати різні види навчальних занять, керувати самостійною роботою поза аудиторією, консультувати, здійснювати контроль та оцінювання знань студентів з використанням сучасних технологічних підходів.
5. Засвоєння сутності та обсягу навчального навантаження викладача, графіка його робочого часу; навчальної, методичної, наукової роботи на профільній кафедрі; методик проведення та організації читання лекцій, проведення лабораторних, семінарських та практичних занять; методика оцінювання знань, умінь і навичок студентів.
6. Розвиток професійних якостей майбутнього викладача.
7. Забезпечення готовності майбутнього викладача до викладання методик дошкільної освіти як інтегрованої складової особистості фахівця.

Передбачається, що до моменту вивчення даного курсу студентами засвоєно зміст таких дисциплін, як загальна, дошкільна педагогіка, логіка, історія дошкільної педагогіки, вікова психологія, методики дошкільної освіти.

Даний курс, як навчальний предмет відіграє важливу функцію в професійній підготовці педагогів - майбутніх викладачів методик дошкільної освіти.

Мета навчальної дисципліни: розвинути у майбутніх викладачів професійні мотиви до засвоєння організаційних, теоретичних, методичних, навчальних і процесуальних засад викладацької діяльності у вищому навчальному закладі; сформувати вміння працювати з теоретичною і методичною літературою, аргументувати власні точки зору щодо вирішення методичних проблем дошкільної освіти, формувати особистісну професійну позицію та її доводити до свідомості студентів; формувати загальні та специфічні вміння планувати, проектувати, конструювати навчальний процес з бакалаврами, створювати оптимальні організаційно-педагогічні умови.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

- Сучасні методологічні підходи до організації навчально-виховного процесу у вищій школі та його нормативне, теоретичне, методичне й практичне обґрунтування у дошкільній освіті;
- особливості сучасної підготовки вихователя до роботи з дітьми дошкільного віку з використанням таких методик як: «Методика виховання дітей дошкільного віку»; «Методика організації художньо-мовленнєвої діяльності дітей дошкільного віку»; «Основи образотворчого мистецтва з методикою керівництва зображувальною діяльністю дітей» тощо;
- специфіку професійної діяльності викладачів та його основні функції: організаторську, інформаційну, трансформаційну, інформаційно-регуляторну, мобілізуючу;
- принципи планування, організації навчання на лекціях, семінарах, практичних та лабораторних заняттях;

- особливості керівництва самостійною роботою студентів поза аудиторією;
- специфіку консультування з питань методичних проблем з дошкільної освіти контролю та оцінювання результатів навчання студентів;
- напрями досліджень у сучасній дошкільній освіті;

уміти :

- планувати навчально-виховний процес у вищому навчальному закладі;
- створювати навчально-методичне забезпечення дисципліни, яка викладається;
- розробляти та проводити лекції, семінарські (практичні, лабораторні) заняття;
- раціонально й науково організувати самостійну роботу студентів;
- володіти інструментарієм щодо вирішення методичних проблем та усунення суперечностей, які виникають між теорією та масовою практикою;
- організувати та проводити різні методичні заходи з проблем дошкільної освіти;
- застосовувати інноваційні методи під час роботи зі студентами.

Особливості даної навчальної дисципліни «Викладання методик дошкільної освіти»

До початку підготовки студентів магістратури за вищезазначеною навчальною дисципліною, викладач розподіляє відповідні методики зі спец. «Дошкільна освіта», які студенти вивчали на попередніх курсах за ОКР бакалавр. Перший принцип розподілу: власний інтерес студента магістратури, його схильність та зацікавленість у той чи іншій методиці дошкільної освіти. Підтримати бажання студента магістратури засвоїти професійно-орієнтованні знання щодо викладання окремої методики та на її змісті оволодіти навчальною програмою, плануванням, здійснення основних підходів з курсу «Викладання методик дошкільної освіти». Другий принцип розподілу: чіткій взаємозв'язок між обраною окремою методикою та індивідуальними завданнями і виконанням самостійної роботи поза аудиторією.

У підручнику «Викладання методик дошкільної освіти» перелічено наступні методики дошкільної освіти, а саме:

«Теорія і методика фізичного виховання та валеологічної освіти», «Дошкільна лінгводидактика з методикою організації художньо-мовленнєвої діяльності» («Теорія і методика навчання рідної мови в ДНЗ», «Теорія і методика навчання української мови в ДНЗ з російськомовним режимом», «Методика організації художньо-мовленнєвої діяльності дітей дошкільного віку», «Методика навчання української мови»), «Основи природознавства з методикою ознайомлення дітей з природою», «Методика проведення занять з народознавства», «Основи образотворчого мистецтва з методикою керівництва зображувальною діяльністю дітей», «Теорія і методика музичного виховання» дітей дошкільного віку», «Теорія і методика співпраці ДНЗ з родиною», «Теорія і методика логіко-математичного розвитку дітей дошкільного віку» («Теорія і методика формування елементарних математичних уявлень у дошкільників»), «Методика навчання іноземної мови дітей».

Звертаємо увагу студентів магістратури на те, що є методика, наприклад, «Дошкільна лінгводидактика з методикою організації художньо-мовленнєвої діяльності» яка має дуже близькі модифікації за змістом, цілями, компететностями, які набуває студент, а саме: «Теорія і методика навчання рідної мови в ДНЗ», «Теорія і методика навчання української мови в ДНЗ з російськомовним режимом», «Методика організації художньо-мовленнєвої діяльності дітей дошкільного віку», «Методика навчання української мови».

Або інша методика «Теорія і методика логіко-математичного розвитку дітей дошкільного віку» маю свою модифікацію де за змістом та за цілями у багатьох розділах має співпадіння: «Теорія і методика формування елементарних математичних уявлень у дошкільників». Таким чином, вище перелічені методики дошкільної освіти відображають основний методичний зміст у роботі з дошкільниками.

Навчальний курс складається з 5 модулів:

Модуль I - Галузеві стандарти підготовки майбутніх фахівців до викладання методик дошкільної освіти» (30 год./ 1 кредит). Змістові модулі 1,2
Заліковий кредит 1

Модуль II – Наукові основи професійної діяльності викладача закладу вищої освіти. (30 год/ 1 кредит); Змістові модулі 3,4.
Заліковий кредит 2

Модуль III - Теоретико-методологічні аспекти підготовки майбутнього викладача у магістратурі закладу вищої освіти. (30 год./ 1 кредит); Змістові модулі 5,6.
Заліковий кредит 3

Модуль IV. Сучасні технологічні засади підготовки майбутніх викладачів з методик дошкільної освіти.(30 год./ 1 кредит). Змістові модулі 7,8.
Заліковий кредит 4

Модуль V. – Готовність майбутнього виклада закладу вищої освіти до викладання методик дошкільної освіти та його професіогенез (30 год/1 кредит).
Змістові модулі 9,10.
Заліковий кредит 5

Загальна кількість годин (кредитів) за навчальним планом становить 150 год. (5 кредитів з розрахунку 1 кредит дорівнює 30 год).

3. Зміст програми навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1.

Мета, предмет і завдання курсу «Викладання методик дошкільної освіти».

Стандарти вищої освіти. Мета і предмет курсу «Викладання методик дошкільної освіти». Зміст навчального курсу «Викладання методик дошкільної освіти». Основні категорії курсу «Викладання методик дошкільної освіти». Навчальний план вищого навчального закладу та навчальні програми з методик дошкільної освіти. Навчальний план ВНЗ як нормативний документ ВНЗ. Характеристика інваріативної та вибіркової частини плану. Навчальна програма, її структура. Характеристика робочої програми.

Змістовий модуль 2.

Планування навчально-виховного процесу у ВНЗ: мета, зміст, функції та доцільність. Планування та його структура, графік навчального процесу. Тематичне планування навчальної дисципліни. Планування навчальних занять. Кредитно-модульна система планування. Планування різних форм навчальних занять. Планування лекцій. Планування семінарських, практичних занять. Планування самостійної роботи та індивідуальних занять студентів.

Змістовий модуль 3.

Педагогічна діяльність викладача як діяльність професійна. Діяльність – основа життя людини. Структура діяльності. Характеристика педагогічної діяльності. Зміст діяльності викладача ВНЗ. Професійна творчість педагога ВНЗ. Творчість, креативність, інновації – основні категорії даної проблеми. Інноваційна діяльність педагога. Наукові дослідження у галузі педагогічної творчості.

Змістовий модуль 4.

Організація навчальної діяльності у ВНЗ. Структура діяльності викладача. Навчальна діяльність викладача. Методична та науково-методична робота. Громадська робота викладача ВНЗ. Лекція як метод і як форма навчання. Роль і місце лекції у професійній підготовці фахівців. Види лекцій та їх взаємозв'язок.

Характеристика лекцій за метою, формою та змістом. Сутність проблемного навчання. Особливості проведення семінарських і практичних занять. Види і структура семінарських і практичних занять. Місце методу проектів у структурі семінарського заняття. Практичне заняття, особливість і значущість практичних занять. Лабораторні заняття, їх місце у літературному процесі.

Змістовий модуль 5.

Проблема готовності фахівців до роботи викладачем ВНЗ. Зміст понять «підготовка», «професійна готовність і компетентність». Періоди становлення професійно-педагогічної підготовки фахівців. Особливості сучасної професійної вищої освіти. Андрагогічна модель освіти у ВНЗ.

Змістовий модуль 6.

Керівництво самостійною роботою студентів. Сутність і зміст смостійної роботи студентів. Шляхи організації СРС. Типи самостійної роботи студентів. Підготовка рефератів і навчальних проектів. Практична підготовка майбутніх фахівців. Практична підготовка як обов'язків компонент ОПП фахівця. Сутність і зміст практичної підготовки. Принципи ПП майбутнього викладача. Фактори практичної підготовки викладача.

Змістовий модуль 7.

Педагогічна технологія: історія та сучасність. Класифікації педагогічних технологій. Етапи становлення педагогічних технологій. Інформаційно-комунікативні технології.

Змістовий модуль 8.

Історичні, теоретичні та методичні основи здійснення контролю знань студентів. 1. Становлення і розвиток проблеми контролю. Вимоги до здійснення контролю. Рівні здійснення контролю. Принципи, функції, значення контролю.

Змістовий модуль 9.

Загальна характеристика готовності майбутнього викладача вищого навчального закладу. Сутність готовності майбутнього викладача до педагогічної діяльності. Вимоги до готовності викладача. Готовність майбутнього викладача до викладання окремих методи дошкільної освіти.

Змістовий модуль 10.

Структура готовності майбутнього викладача з методик дошкільної освіти

Компоненти структури готовності майбутнього викладача до професійної діяльності. Ціннісний, когнітивний та операційних компоненти готовності. Методичний і науково-дослідний компонент готовності. Креативно-творчий компонент готовності викладача до професійної діяльності.

4. Структура навчальної дисципліни

Заліковий кредит дисципліни враховує усі види аудиторних та самостійних робіт студента як денної, так і заочної форм навчання. Загальна кількість годин відповідає опису навчальної дисципліни (Див. Таблиця 2).

Таблиця 2

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усь го	у тому числі					усь ого	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	ла б	ін д	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль І. Галузеві стандарти підготовки майбутніх фахівців викладання методик дошкільної освіти(30 годин, 1 кредит)												
Змістовий модуль 1												
1.1.1. Мета, предмет і завдання курсу «Викладання методик дошкільної освіти».	4	2		-		2	6	2				4
1.1.2. Навчальний план вищого навчального закладу та його характеристика.	6	2		-	-	4	4					4
1.1.3. Навчальна програма вищого навчального закладу та її характеристика.	6	-	2	-	-	4	6		2			4
Разом за змістовим модулем 1	16	4	2			10	16	2	2			12
Змістовий модуль 2												
1.2.1. Планування навчально-виховного процесу у ЗВО: мета, зміст, функції та доцільність.	4	2				2	4	2				2
1.2.2. Планування різних форм навчальних занять	6	2	2			2	6		2			4
1.2.3. Складання навчально-методичних комплексів навчальних дисциплін	4					4	4					4
Разом за змістовим модулем 2	14	4	2			8	12	2	2			10
Разом за модулем І	30	8	4			18	30	4	4			22
Модуль ІІ. Наукові основи професійної діяльності викладача ВНЗ (30 годин, 1 кредит)												
Змістовий модуль 3												

2.3.1. Педагогічна діяльність викладача як діяльність професійна	4	2	-	-	-	2	8	2				6
2.3.2. Професійна творчість педагогічної діяльності	6	2	-	-	-	4	6					6
2.3.3. Особливості діяльності Викладача методик дошкільної освіти	4	-	2	-	-	2						
Разом за змістовим модулем 3	14	4	2	-	-	8	14	2				12
Змістовий модуль 4												
2.4.1. Організація навчальної діяльності у ЗВО	4	2	-	-	-	2	6	2				4
2.4.2. Лекція як метод навчання у ВНЗ. Види і функції лекції.	4	2	-	-	-	2	4					4
2.4.3. Особливості проведення семінарських, практичних і лабораторних занять.	4	2	-	-	-	2	6		2			4
2.4.4. Наукова та науково-методична діяльність викладача.	4	-	2	-	-	2						
Разом за змістовим модулем 4	16	6	2	-	-	8	16	2	2			12
Разом за модулем II	30	10	4	-	-	16	30	4	2			24
Модуль III. Теоретико-методологічні аспекти підготовки викладача ВНЗ (30 годин, 1 кредит)												
Змістовий модуль 5												
3.5.1. Проблема готовності фахівців до роботи викладачем	4	2	-	-	-	2	6	2				4
3.5.2. Характеристика основних підходів у підготовці майбутніх викладачів	6	-	2	-	-	4	4					4
3.5.3. Керівництво самостійною роботою студентів	6	2	-	-	-	4						
Разом за змістовим модулем 5	16	4	2	-	-	10	14	2				12
Змістовий модуль 6												
3.6.1. Практична підготовка майбутніх фахівців	6	2	-	-		4	8				2	6

3.6.2. Актуальні проблеми підготовки фахівців дошкільної освіти	8	-	2	-	2	4	8					8
Разом за змістовим модулем 6	14	2	4	-	-	8	16				2	14
2	30	6	4		6	14	30	2			2	26
Модуль IV. Сучасні технологічні засади підготовки майбутнього викладача ВНЗ з методик дошкільної освіти												
Змістовий модуль 7												
4.7.1. Педагогічна технологія: історія та сучасність.	6	2	-	-		4	4					4
4.7.2. Інформаційно-комунікаційна технологія: дистанційна освіта та дистанційне навчання та самонавчання. CloudComputing: хмарна технологія та її ресурсо-орієнтовані можливості у підготовці майбутніх викладачів з дошкільної освіти.	6	-	2	-	-	4	6				2	4
4.7.3. WebQuest-технології у викладанні методик дошкільної освіти	4	-	-	-	-	4	4					4
Разом за змістовим модулем 7	16	2	2			12	14				2	12
Змістовий модуль 8												
4.8.1. Історичні, теоретичні та методичні основи здійснення контролю знань студентів..	6	2	-	-	-	4	4					4
4.8.2. Характеристика форм, принципів і методів здійснення контролю знань студентів. Характеристика видів контролю. Характеристика оцінки й оцінювальної діяльності педагога у вищому навчальному закладі.	4	-	-	-		4	6					6
4.8.3. Діагностика якості навчання студентів до викладацької діяльності	4	-	2	-	-	2	6				2	4

Разом за змістовим модулем 8	14	2	2	-		10	16				2	14
Разом за модулем 4	30	4	4	-		22	30				4	26
Модуль V. Готовність майбутнього викладача вищого навчального закладу до викладання методик дошкільної освіти та його професіогенез												
Змістовий модуль 9												
5.9.1 Загальна характеристика готовності майбутнього викладача вищого навчального закладу.	8	2	-	-	-	6	8				2	6
5.9.2 Готовність майбутнього викладача до викладання окремих методик дошкільної освіти.	8	-	-	-	2	6	6					6
Разом за змістовим модулем 9	16	2	-	-	2	12	14				2	12
Змістовий модуль 10												
5.10.1 Структура готовності майбутнього викладача з методик дошкільної освіти.	6	2				4	8	2				6
	8	-	-	-	-	8	8				2	6
Разом за змістовим модулем 10	14	2	-	-	-	12	16	2			2	12
Разом	30	4		-	2	24	30	2			4	24
Усього годин	150	32	18		4	96	150	12	8		12	118

5. Теми лекційних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		д/в	з/в
Модуль I. Галузеві стандарти підготовки майбутніх фахівців до викладання методик дошкільної освіти»			
1.1.1	Мета, предмет і завдання курсу «Викладання методик дошкільної освіти». 1. Стандарти вищої освіти 2. Мета і предмет курсу «Викладання методик дошкільної освіти» 3. Зміст навчального курсу «Викладання методик дошкільної освіти» 4. Основні категорії курсу «Викладання методик дошкільної освіти»	2	-
1.1.2	Навчальний план вищого навчального закладу та навчальні програми з методик дошкільної освіти 1. Навчальний план ВНЗ як нормативний документ ВНЗ 2. Характеристика інваріативної та вибіркової частини плану	2	2

	3.Навчальна програма, її структура. 4. Характеристика робочої програми.		
1.2.1	Планування навчально-виховного процесу у ВНЗ: мета, зміст, функції та доцільність. 1.Планування та його структура, графік навчального процесу. 2.Тематичне планування навчальної дисципліни 3.Планування навчальних занять 4. Кредитно-модульна система планування	2	-
1.2.2	Планування різних форм навчальних занять 1. Планування лекцій. 2. Планування семінарських, практичних занять. 3. Планування самостійної роботи та індивідуальних занять студентів.	2	-
Модуль II. Наукові основи професійної діяльності викладача вищого навчального закладу			
2.3.1	Педагогічна діяльність викладача як діяльність професійна 1.Діяльність – основа життя людини. 2.Структура діяльності. 3.Характеристика педагогічної діяльності. 4. Зміст діяльності викладача ВНЗ.	2	-
2.3.2	Професійна творчість педагога ВНЗ. 1.Творчість, креативність, інновації – основні категорії даної проблеми. 2.Інноваційна діяльність педагога. 3.Наукові дослідження у галузі педагогічної творчості.	2	2
2.4.1	Організація навчальної діяльності у ВНЗ 1.Структура діяльності викладача. 2.Навчальна діяльність викладача. 3.Методична та науково-методична робота. 4. Громадська робота викладача ВНЗ.	2	-
2.4.2	Лекція як метод і як форма навчання 1.Роль і місце лекції у професійній підготовці фахівців. 2.Види лекцій та їх взаємозв'язок. 3.Характеристика лекцій за метою, формою та змістом. 4. Сутність проблемного навчання.	2	-
2.4.3	Особливості проведення семінарських і практичних занять 1.Види і структура семінарських і практичних занять. 2.Місце методу проектів у структурі семінарського заняття. 3.Практичне заняття, особливість і значущість практичних занять. 4.Лабораторні заняття, їх місце у літературному процесі.	2	2
Модуль III. Теоретико-методологічні аспекти підготовки майбутнього викладача у магістратурі вищого навчального закладу.)			
3.5.1	Проблема готовності фахівців до роботи викладачем ВНЗ 1.Зміст понять «підготовка», «професійна готовність і компетентність» 2.Періоди становлення професійно-педагогічної підготовки фахівців. 3.Особливості сучасної професійної вищої освіти. 4. Андрагогічна модель освіти у ВНЗ.	2	2
3.5.3	Керівництво самостійною роботою студентів 1.Сутність і зміст смостійної роботи студентів. 2.Шляхи організації СРС	2	-

	3.Типи самостійної роботи студентів. 4.Підготовка рефератів і навчальних проєктів.		
3.6.1	Практична підготовка майбутніх фахівців 1.Практична підготовка як обов'язків компонент ОПІ фахівця. 2.Сутність і зміст практичної підготовки. 3.Принципи ПІ майбутнього викладача. 4. Фактори практичної підготовки викладача.	2	2
Модуль IV.Счасні технологічні засади підготовки майбутніх викладачів з методик дошкільної освіти.			
4.7.1	Педагогічна технологія: історія та сучасність. 1.Класифікації педагогічних технологій. 2.Етапи становлення педагогічних технологій. 3.Інформаційно-комунікативні технології.	2	-
4.8.1	Історичні, теоретичні та методичні основи здійснення контролю знань студентів. 1.Становлення і розвиток пролеми контролю. 2.Вимоги до здійснення контролю. 3.Рівні здійснення контролю. 4. Принципи, функції, значення контролю.	2	-
Модуль V Готовність майбутнього викладача вищого навчального закладу до викладання методик дошкільної освіти та його професіогенез			
5.9.1	Загальна характеристика готовності майбутнього викладача вищого навчального закладу. 1.Сутність готовності майбутнього викладача до педагогічної діяльності. 2.Вимоги до готовності викладача. 3.Готовність майбутнього викладача до викладання окремих методи дошкільної освіти.	2	-
5.10.1	Структура готовності майбутнього викладача з методик дошкільної освіти 1.Компоненти структури готовності майбутнього викладача до професійної діяльності. 2.Ціннісний, когнітивний та операційних компоненти готовності. 3.Методичний і науково-дослідний компонент готовності. 4. Креативно-творчий компонент готовності викладача до професійної діяльності.	2	-
Усього		32	

6. Теми семінарських, практичних занять:

Модуль 1- Галузеві стандарти підготовки майбутніх фахівців до викладання методик дошкільної освіти»

№ п/п	Назва теми	Кількість годин
1.1.3	Навчальна програма ВНЗ. Робоча програма окремої дисципліни як складова навчальної програми ВНЗ 1.Охарактеризувати структурні компоненти робочої програми за	2

	<p>окремою навчальною дисципліною.</p> <p>2. Проаналізувати робочу програму окремої навчальної дисципліни за вибором викладача.</p> <p>3. Доповідь студента «Порівняльний аналіз навчальної та робочої програми за окремою дисципліною і навчальним планом».</p> <p>4. Організація самостійної роботи на семінарі: розробити мету і завдання робочої програми для навчальної дисципліни за вибором студента</p> <p>5. Контроль знань. Підсумки семінару.</p>	
1.2.2.	<p>Планування різних форм організації навчального процесу. Види навчальних занять у ВНЗ</p> <p>1. Схарактеризувати перспективне, поточне, календарне та оперативне планування у ВНЗ</p> <p>2. Проаналізувати форми організації навчального процесу: навчальні заняття, самостійна робота, практична підготовка, контрольні заходи.</p> <p>3. Доповідь студента «Види навчальних занять: лекція, семінар, практичне і лабораторне заняття, консультації, індивідуальні заняття»</p> <p>4. Організація самостійної роботи на семінарі: здійснити планування різних видів занять за окремою методикою дошкільної освіти враховуючи принцип системності</p> <p>5. Контроль знань. Підсумки семінару</p>	2

Модуль II – Наукові основи професійної діяльності викладача вищого навчального закладу

№ п/п	Назва теми	Кількість годин
2.3.3.	<p>Особливості діяльності викладача методик дошкільної освіти</p> <p>1. Охарактеризувати структуру професійної діяльності викладача</p> <p>2. Проаналізувати навчальну діяльність викладача як практику навчання і виховання студентів</p> <p>3. Доповідь студента «Наукові засади діяльності викладача ВНЗ»</p> <p>4. Організація самостійної роботи на семінарі: написати творчий твір «Моя місія як викладача ВНЗ»</p> <p>5. Контроль знань. Підсумки семінару</p>	2
2.4.4.	<p>Наукова та науково-методична діяльність викладача ВНЗ</p> <p>1. Охарактеризувати три види роботи викладача: наукова, методична, навчальна та їх матеріальні носії (стаття, авторський підручник, навчально-методичний комплекс і т.д.)</p> <p>2. Зробити порівняльний аналіз між науковою та науково-методичною діяльністю викладача ВНЗ: загальне та відмінне</p> <p>3. Доповідь студента «Огляд «Положення про організацію наукової діяльності у вищому навчальному закладі»»</p> <p>4. Організація самостійної роботи на семінарі: створити структурно-логічну схему з основних напрямів методичної роботи викладача (планування, створення НМК дисципліни, удосконалення робочих програм, обґрунтування методичних рекомендацій і т.д.)</p>	2

5. Контроль знань. Підсумки семінару	
--------------------------------------	--

Модуль III – Теоретико-методологічні аспекти підготовки майбутнього викладача у магістратурі вищого навчального закладу.

№ п/п	Назва теми	Кількість годин
3.5.2	<p>Характеристика основних підходів у підготовці майбутніх викладачів ВНЗ</p> <p>1. Охарактеризувати основні історико-педагогічні періоди становлення професійно-педагогічної підготовки фахівців</p> <p>2. Проаналізувати поняття «індивідуалізація», «фундаменталізація», «гуманізація», «диференціація» та їх взаємозв'язок з підготовкою майбутніх викладачів</p> <p>3. Доповідь студента 1 «Реалізація принципів гуманізації у підготовці майбутніх викладачів»</p> <p>4. Доповідь студента 2 «Характеристика основних підходів: діяльнісний, особисто-орієнтований, контекстний, компетентнісний, технологічний»</p> <p>5. Організація самостійної роботи на семінарі за 5 підгрупами щодо вироблення колективних прозицій від кожної підгрупи для ефективного втілення підходів у сучасну підготовку першокурсників:</p> <ul style="list-style-type: none"> - діяльнісний підхід у процесі навчання студентів 1 курсу - індивідуальний підхід у процесі навчання студентів 1 курсу; - контекстний підхід у процесі навчання студентів 1 курсу; - компетентнісний підхід у процесі навчання студентів 1 курсу; - технологічний підхід у процесі навчання студентів 1 курсу <p>5. Контроль знань. Підсумки семінару</p>	2
3.6.2	3.6.2. Актуальні проблеми підготовки фахівців дошкільної	2

	<p>освіти</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Охарактеризувати основні провідні наукові видання щодо висвітлення проблем підготовки фахівців дошкільної освіти 2. Проаналізувати актуальну проблематику щодо підготовки фахівців дошкільної освіти (автореферати на здобуття наукового ступеня) 3. Доповідь студента «Сучасні актуальні проблеми підготовки фахівців дошкільної освіти: огляд матеріалу журналів «Дошкільне виховання»» 4. Організація самостійної роботи на семінарі: самостійно охарактеризувати обрану проблему підготовки фахівців дошкільної освіти на підставі окремої статті з журналу «Дошкільне виховання» 5. Контроль знань. Підсумки семінару 	
--	--	--

Модуль IV – Сучасні технологічні засади підготовки майбутніх викладачів з методик дошкільної освіти.

№ п/п	Назва теми	Кількість годин
4.7.2	<p>4.7.2. Інформаційно-комунікативна технологія</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Схарактеризувати дистанційне навчання як структурний елемент дистанційної освіти 2. Обґрунтувати використання хмарної технології та її ресурсно-орієнтовані можливості у підготовці майбутніх викладачів з дошкільної освіти 3. Доповідь студента «WebQuest технології та їх використання у викладанні методик дошкільної освіти» 4. Організація круглого столу за підтемою «Моя викладацька свобода та граничні межі її відтворення у інформаційно-комунікативному середовищі» 5. Контроль знань. Підсумки семінару 	2
4.8.3	<p>4.8.3. Діагностика якості навчання студентів до викладацької діяльності</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Схарактеризувати принципи здійснення контролю у ВНЗ: принцип нормативності, принцип системно-комплексного підходу, принцип головної ланки, принцип об'єктивності 2. Проаналізувати ефективність функцій контролю: здійснення зворотнього зв'язку між студентом і викладачем; оцінювальна; навчальна; розвивальна; освітня; діагностично-коригувальна; виховна; стимулювально-мотиваційна; управлінська; прогностично-методична; організаційна; самооцінювання 3. Доповідь студента «Види контролю у навчальній роботі та їх здійснення за окремою методикою дошкільної освіти» 4. Організація самостійної роботи студентів щодо розроблення «Положення для організації і проведення екзамену з «відкритим підручником» з окремої методики дошкільної освіти»» 5. Контроль знань. Підсумки семінару 	2

Модуль V - Готовність майбутнього викладача вищого навчального закладу до викладання методик дошкільної освіти та його професіогенез

№ п/п	Назва теми	Кількість годин
5.10.1	<p>5.10.1. Структура готовності майбутнього викладача з методик дошкільної освіти</p> <p>1. Нормативно-законодавчі, діяльнісно-технологічні, контрольно-моніторингові підходи до визначення структури готовності майбутнього викладача та їх характеристика</p> <p>2. Доповідь студента «Огляд основних компонентів готовності майбутнього викладача до викладання методик дошкільної освіти»</p> <p>3. Організація самостійної роботи студентів: пошук діагностичних методик за допомогою яких визначається структурна готовність за допомогою Інтернет-ресурсів.</p> <p>4. Обговорення знайдених діагностичних методик</p> <p>5. Контроль знань. Підсумки семінару.</p>	2
Усього за навчальний курс		18 годин

7. Самостійна робота

Завдання із самостійної роботи студенти виконують поступово в межах конкретного модуля. Результати виконання СРС виставляються викладачем у ПОРТФОЛІО СТУДЕНТА (див. нижче).

ПОРТФОЛІО СТУДЕНТА

(самостійна робота студента з «Теорія і методика логіко-математичного розвитку дітей дошкільного віку»)

№п/п	Завдання	Кількість годин СРС	Бали (презентація, захист, співбесіда)	Підсумок
Заліковий кредит 1 - Галузеві стандарти підготовки майбутніх фахівців до викладання методик дошкільної освіти»				
Змістовий модуль 1				
1.1.1.	<p>Тема. Мета, предмет і завдання курсу «Викладання методик дошкільної освіти»</p> <p>Завдання. Розробити структурно-логічну схему взаємозв'язку між метою, предметом та</p>	2	1	

	завданнями даного курсу. Скласти словник основних дефініцій.			
1.1.2.	Тема. Навчальний план ВНЗ та його характеристика Завдання. Розробити структуру Індивідуального навчального плану для студента за спец. «Дошкільна освіта» та її аргументувати.	4	2	
1.1.3	Тема. Навчальна програма ВНЗ. Робоча програма окремої дисципліни як складова навчальної програми ВНЗ Завдання. Зробити порівняльну таблицю знань та умінь, компетентностей студентів за двома робочими програмами (напрямок підготовки: бакалавр, магістр)	4	2	
	Всього за ЗМ 1	10	5	
Змістовий модуль 2				
1.2.1	Тема. Планування навчально-виховного процесу у ВНЗ: мета, зміст, функції та доцільність. Завдання. Зробити зведений бюджет часу (у тижнях) при навчанні студентів 1 курсу за ОКР бакалавра «Дошкільна освіта» та сформулювати таблицю вказуючи: курс, теоретичне навчання, підсумковий контроль, практика, канікули, всього.	2	1	
1.2.2	Тема. Планування різних форм організації навчального процесу. Види навчальних занять у ВНЗ Завдання. Розробити плани консультацій за темами «» та надати організаційні рекомендації їх проведення.	4	2	
1.2.3	Тема. Складання навчально-методичних комплексів навчальних дисциплін Завдання Розробити актуальні теми рефератів для студентів (не менше 10). Вказати основну та додаткову літературу до кожного реферату	4	2	
	Всього за ЗМ 2	10	5	
	Всього за заліковий кредит 1	20	10	
Заліковий кредит 2 Наукові основи професійної діяльності викладача вищого навчального закладу				
Змістовий модуль 3				
2.3.1	Тема. Педагогічна діяльність викладача як діяльність професійна Завдання. Визначити завдання і розробити методичні рекомендації для проведення	2	3	

	педагогічної практики на 3 курсі студентів за ОКР бакалавра за даною методикою дошкільної освіти			
2.3.2	Тема. Професійна творчість педагогічної діяльності Завдання. За вибором студента проаналізувати статті у журналі «Дошкільне виховання», які містять креативні ідеї для даної методики дошкільної освіти. Аргументувати свій вибір та виписати креативні ідеї.	2	2	
2.3.3.	Тема. Особливості діяльності викладача методик дошкільної освіти Завдання. Скласти словник щодо особливостей діяльності викладача методик дошкільної освіти	2		
	Всього за ЗМ 3	6	5	
	Змістовий модуль 4			
2.4.1	Тема. Організація навчальної діяльності у ВНЗ Завдання. Описати основні етапи підготовки викладача до лекції; семінару, практичного, лабораторного заняття. Зв'язати основні етапи підготовки з провідними викладацькими функціями	4	1	
2.4.2	Тема. Лекція як метод навчання у ВНЗ. Види і функції навчання. Завдання. Описати основні вимоги до проведення лекції «мозкова атака», «вступна лекція», «оглядова лекція»	4	1	
2.4.3	Тема. Особливості проведення семінарських, практичних і лабораторних занять Завдання. Зробити класифікацію семінарів «Семінар-бесіда», «Науковий семінар», «Міжпредметний семінар» та вказати відповідні теми, які відображають той чи інший вид семінару	2	1	
2.4.4.	Тема. Наукова та науково-методична діяльність викладача Завдання. Написати тези доповіді на студентську конференцію. Оформити за вимогами.	2	2	
	Всього за ЗМ 4	10	5	
	Всього за заліковий кредит 2	16	10	
Заліковий кредит 3 Теоретико-методологічні аспекти підготовки майбутнього викладача у магістратурі вищого навчального закладу				
Змістовий модуль 5				
3.5.1	Тема. Проблема готовності фахівців до	4	1	

	роботи викладачем Завдання. Знайти та систематизувати психологічний матеріал за допомогою якого можна діагностувати готовність за такими критеріями, як: ціннісно-мотиваційний, емоційно-вольовий, когнітивний, діяльнісний, конструктивний, науково-дослідний, рефлексивний, креативно-творчий			
3.5.2	Тема. Характеристика основних підходів у підготовці майбутніх викладачів Завдання. Скласти таблицю за суттєвими ознаками, які чітко характеризують: діяльнісний, особисто-орієнтований, контекстний, компетентнісний, технологічний підходи у підготовці майбутніх викладачів	4	2	
3.5.3.	Тема. Керівництво самостійною роботою студентів Завдання. Розробити методичні рекомендації для студентів при самостійній роботі з науковими виданнями, підручниками, словниками та енциклопедіями	4	2	
	Всього за ЗМ 5	12	5	
Змістовий модуль 6				
3.6.1	Тема. Практична підготовка майбутніх фахівців Завдання Розкрийте зміст і порядок оформлення документів для направлення студентів на практичну підготовку: - договір з базою практики; - наказ ректора та витяг з нього; - путівка-направлення; - щоденник практики;	4	3	
3.6.2	Тема. Актуальні проблеми підготовки фахівців дошкільної освіти Завдання. Опишіть три моделі підготовки фахівців дошкільної освіти «Компетентнісна модель фахівця»; «Інформаційно-знаннева модель фахівця»; «Практико-орієнтована модель фахівця»	4	2	
	Всього за ЗМ 6	8	5	
	Всього за заліковий кредит 3	20	10	
Заліковий кредит 4 - «Сучасні технологічні засади підготовки майбутніх викладачів з методик дошкільної освіти» – 10 балів				
Змістовий модуль 7				
4.7.1	Тема. Педагогічна технологія: історія та сучасність Завдання. Описати етап розвитку педагогічної технології який можна характеризувати як перспективний і який дасть найкращі результати	4	1	
4.7.2	Тема. Інформаційно-комунікаційна технологія Завдання. За кейс- технологією розробити	4	2	

	одну з перелічених тем («Геометричні фігури», «Форма» «Величина предметів», «Число», «Простір»).			
4.7.3	Тема. Вебквест-технології у викладанні методик дошкільної освіти Завдання. За вебквест-технологією розробити алгоритм теми «Логіко-математичний розвиток дітей старшого дошкільного віку»	2	2	
	Всього за ЗМ 7	10	5	
	Змістовий модуль 8			
4.8.1	Тема. Історичні, теоретичні та методичні основи здійснення контролю знань студентів Завдання. Розробити діагностику якості знань студентів за темою «Методика формування елементарних математичних уявлень як галузь науки» за ОКР бакалавра	4	2	
4.8.2	Тема. Характеристика форм, принципів і методів здійснення контролю знань студентів. Завдання. Розробити роздавальний матеріал для здійснення контролю за темою «Методи і методичні прийоми навчання дошкільників математики»	4	2	
4.8.3	Тема. Діагностика якості навчання студентів до викладацької діяльності Завдання. Розробити тести для перевірки знань студентів з теми «Формування знань у дітей про кількість».	2	1	
	Всього за ЗМ 8	10	5	
	Всього за заліковий кредит 4	20	10	
	Заліковий кредит 5. Готовність майбутнього викладача вищого навчального закладу до викладання методик дошкільної освіти та його професіогенез			
	Змістовий модуль 9			
5.9.1	Тема. Загальна характеристика готовності майбутнього викладача ВНЗ Завдання. Розробити порівняльну таблицю «Підготовка і готовність майбутнього викладача у ВНЗ»	6	2	
5.9.2	Тема. Готовність майбутнього викладача до викладання окремих методик дошкільної освіти Завдання. Описати власну готовність до праці викладача ВНЗ за планом: 1. Розуміння специфіки спеціальності. 2. Впізнання навчального матеріалу у різних джерелах. 3.	6	3	

	Відтворення навчального матеріалу та досвіду. 4. Застосування навчального матеріалу на педагогічній практиці. 5. Творче використання навчального матеріалу.			
	Всього за ЗМ 9	12	5	
	Змістовий модуль 10			
5.10.1	Тема. Структура готовності майбутнього викладача з методик дошкільної освіти Завдання. Зробити методичні рекомендації для бакалаврів, які виходять на педагогічну практику за темою «Як діагностувати математичний розвиток дітей дошкільного віку?»	4	3	
5.10.2	Тема. Професіогенез викладача ВНЗ. Завдання. Розробити тему «Основні ознаки та показники поступового зростання професіоналізму з першого до випускного курсу у студентів бакалаврів»	4	2	
	Всього за ЗМ 10	8	5	
	Всього за заліковий кредит5	20	10	
	Всього за виконання СРС	69	50	

7. Індивідуальні завдання

Індивідуальне навчально-дослідне завдання (ІНДЗ) - форма організації навчання, яка має на меті поглиблення, узагальнення та закріплення знань, які студенти отримують у процесі вивчення курсу «Викладання методик дошкільної освіти». Це обов'язковий вид самостійної і навчально-дослідної роботи студента, передбачений програмою навчальної дисципліни. ІНДЗ виконується кожним студентом індивідуально і не може замінювати курсову роботу з дошкільної педагогіки з методиками дошкільного виховання. Якісне виконане ІНДЗ може втілитись у наукові публікації, дипломні та магістерські дослідження у подальшому.

ІНДЗ з курсу «Викладання методик дошкільної освіти» має оглядово-аналітичний характер. Нижче наводиться орієнтовна тематика ІНДЗ з планами щодо їх реалізації. План кожної теми містить три пункти: два пункти передбачають теоретичний огляд питань, третій пункт плану має *експериментально-практичний характер*.

Зразок структури ІНДЗ: Вступ - основний розділ - висновки з методичними рекомендаціями - література – додаток (за необхідністю). Робота повинна починатись з викладу сутності проблеми. У *вступі* обґрунтовується актуальність теми, її особливості, наукова і практична значущість. В *основному розділі* аналізуються теоретичні, експериментальні дослідження, зазначається, хто з учених вивчав цю проблему, які ідеї пропагував. Визначається основний зміст проблеми, фактори, що її обумовлюють. Наводиться аналіз аспектів проблеми, які розглядалися вченими. Визначаються межі дослідження проблеми, з'ясовуються причини її недостатньої розробленості, проблемні питання, недоліки практики тощо. Далі надається аналіз сучасного стану процесу (явища), що вивчається, аналізуються основні позиції. У *висновках* подаються методичні поради щодо усунення недоліків практики, висловлюються власні думки щодо перспектив розв'язання проблеми.

Список літератури містить публікації за останні 5-10 років. Робота може містити додатки, у які студент поміщає приклади конспектів занять, дидактичних ігор, анкети,

тобто матеріали, які потрібні для детального ілюстрування певних етапів навчально – дослідної роботи.

Обсяг ІНДЗ 10-15 сторінок. Виклад матеріалу має бути стислим, носити оглядовий характер. Максимальна оцінка за виконання і захист усіх ІНДЗ становить 20 балів і входить до складу підсумкової оцінки за вивчення навчального курсу.

Орієнтовна тематика ІНДЗ. Теми

№	Тема	Години на ІНДЗ	К-сть балів
1.1	<p>Навчальний план ВНЗ План 1. Загальна характеристика плану та його взаємозв'язок зі структурою планування навчального процесу у ВНЗ 2. Навчальний план як відображення перспективного та календарного планування підготовки майбутніх фахівців у ВНЗ 3. Авторський графік навчання за окремими методиками дошкільної освіти та його описання за ОКР бакалавра</p>	2	2
	<p>Навчальна програма ВНЗ 1. Навчальна програма та історія її виникнення у процесі навчання студентів у вишах 2. Нормативно-правові основи її складання та осучаснення 3. Аналіз навчальних програм за ОКР бакалавра та спеціаліста</p>		2
1.2.	<p>Планування навчально-виховного процесу у ВНЗ 1. Загальна характеристика перспективного та календарного планування навчально-виховного процесу у ВНЗ 2. Особливості оперативного планування навчального процесу у ВНЗ 3. Здійснення планування за окремою навчальною дисципліною: перспективне планування на навчальний рік</p>		2
3.5.	<p>Характеристика основних підходів у підготовці майбутніх викладачів План 1. Охарактеризувати діяльнісний, компетентнісний, технологічний підходи до підготовки майбутніх фахівців 2. Компетентність як центральна складова спеціальної підготовки майбутніх фахівців ВНЗ 3. Аналіз основних компетентностей майбутнього викладача з окремої методики дошкільної освіти</p>	2	2

3.6.	Практична підготовка майбутніх фахівців ВНЗ План 1.Характеристика зовнішніх та внутрішніх факторів впливу на якість практичної підготовки майбутніх фахівців дошкільної освіти 2.Основні вимоги до керівників практичної підготовки майбутніх фахівців 3.Авторські рекомендації для студентів які мають низький рівень професійної замотивованості до праці з дошкільниками у ДНЗ		2
5.9.	Готовність майбутнього викладача до професійної діяльності у ВНЗ: викладання окремих методик дошкільної освіти План 1.Характеристика основних компонентів готовності майбутнього викладача 2.Педагогічні вимоги до готовності майбутнього викладача 3.На основі аналізу серії занять показати основні засоби та методичні прийоми формування уявлень про простір (на прикладі однієї вікової групі дошкільного навчального закладу).		2
Усього:		4 год	20 бал

8. Методи навчання

Лекції: вступні, настановчі, оглядові, проблемного викладення матеріалу, лекції з використанням ТЗН і мультимедійним підкріпленням. Семінарські заняття: традиційні, комбіновані; практичні заняття. Індивідуальні заняття: консультації, тестування. Самостійна робота студентів з науковими джерелами, підручниками, іншою навчальною літературою, робота з джерелами Інтернет.

9. Методи контролю і оцінювання навчальних досягнень студентів

В основі модульного контролю лежить накопичення оцінок (балів) за певний період навчання. Цей період включає різні види діяльності студента: роботу на семінарських заняттях, виконання тестів, модульних контрольних робіт, написання рефератів, підготовку творчих завдань та інше. Сума балів виступає в ролі кількісного показника якості роботи кожного студента. За основу оцінювання досягнень студентів використана 100 - бальна шкала. Робоча програма передбачає розподіл цих балів між модулями. Максимальну кількість балів за кожний окремий модуль студент магістратури може отримати до 20 балів: присутність на лекціях та семінарських заняттях, особисте виконання індивідуальних завдань та самостійної роботи поза аудиторією. Якщо студент не відвідує, наприклад, лекції то він не отримує 20 балів. Його узагальнена рейтингова оцінка буде складатиме лише 80 балів після завершення курсу при умовах, що студент магістратури виконав усі ІНДЗ і СРС за найвищими балами.

Кількість балів за МОДУЛЕМ 1

	Лекції Присутність студентів	Семинари Присутність студентів	ІНДЗ Особисте виконання	СРС Особисте виконання	Всього
ЗМ1	4 год	2 год	4 год	6 год	16год
ЗМ2	4 год	2 год	2 год	6 год	14год
	8	4	6	12	30 год
Бали студента	4	4	4	8	20бал
Кількість балів за МОДУЛЕМ 2					
ЗМ3	4	2	2	8	16
ЗМ4	6	2		6	14
	10	4	2	14	30
Бали студента	4	4	4	8	20 бал
Кількість балів за МОДУЛЕМ 3					
ЗМ5	4	2	2	8	16
ЗМ6	2	2	4	6	14
	6	4	6	14	30
Бали студента	4	4	4	8	20 бал
Кількість балів за МОДУЛЕМ 4					
ЗМ7	2	2	3	9	16
ЗМ8	2	2	2	8	14
	4	4	5	17	30 год
Бали студента	4	4	4	8	20 бал
Кількість балів за МОДУЛЕМ 5					
ЗМ 9	2		2	12	16
ЗМ 10	2	2	2	8	14
	4	2	4	20	30 год
Бали студента	4	4	4	8	20 бал
					150 год
Бали студента	20	20	20	40	100 бал

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 - 100	A	відмінно	зараховано
82 - 89	B	добре	
74 - 81	C		
64 - 73	D	задовільно	
60 - 63	E		
35 - 59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0 - 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

11. Методичне забезпечення

Методичне забезпечення навчального курсу «Викладання методик дошкільної освіти» включає: методичний комплекс, який містить навчальні посібники: підручник Фунтікова О. О. «Викладання методик дошкільної освіти» / Фунтікова О. О., К.Й.Щербакова. –Мелітополь : Видавничий будинок Мелітопольської міської друкарні, 2016.- 192 с.; дидактичні матеріали, таблиці, моделі, технічні засоби.

12. Рекомендована література

Базова (див.вище)

13. Інформаційні ресурси

Нормативна база: освітньо-професійна програм, освітньо-кваліфікаційна характеристика (ОПП,ОКХ), джерела Інтернет, книжковий фонд бібліотеки МДУ, читальних залів.

НАВЧАЛЬНИЙ КОНТЕНТ

ЗАЛКОВИЙ КРЕДИТ I

1.1.1 Мета, предмет і завдання курсу «Викладання методик дошкільної освіти»

Мета: розвинути у майбутніх викладачів професійні мотиви до засвоєння організаційних, теоретичних, методичних, навчальних і процесуальних засад викладацької діяльності у вищому навчальному закладі; сформувати вміння працювати з теоретичною і методичною літературою, аргументувати власні точки зору щодо вирішення методичних проблем дошкільної освіти, формувати особисту професійну позицію та її доводити до свідомості студентів; формувати загальні та специфічні вміння планувати, проектувати, конструювати навчальний процес з бакалаврами, створювати оптимальні організаційно-педагогічні умови.

Предметом курсу «Викладання методик дошкільної освіти» є система знань про підготовку майбутніх викладачів вищих навчальних закладів (педагогічні інститути, педагогічні університети) до викладання методик дошкільної освіти, використовуючи різні форми та види навчальних занять, спираючись на акмеологічний, компетентнісний, науковий, теоретико-методологічний, діяльнісно-технологічний підходи вищої школи; коло методичних питань щодо вивчення майбутніми викладачами теоретичних і методичних основ фізичної, мовознавчої, логіко-математичної, лінгводидактичної, природознавчої, зображувальної діяльності особистості, які здобула педагогічна наука в галузі дошкільної освіти, та їх застосування для засвоєння, організаційно-методичної, навчально-виховної, науково-дослідної роботи у підготовці студентів магістратури; знання про закономірності і принципи організації навчального процесу у вищій школі.

Завдання курсу «Викладання методик дошкільної освіти»:

1. Реалізація концепції підготовки педагогічних кадрів у системі вищої освіти.
2. Формування педагогічного мислення у майбутніх фахівців при викладанні методик дошкільної освіти як наскрізна складова їхньої підготовки до педагогічної діяльності як професійної в умовах вищих навчальних закладів.
3. Формування узагальненої системи науково-теоретичних знань з методик дошкільної освіти та оволодіння сучасною науковою мовою.
4. Засвоєння процесуальних дидактичних та нормативних основ вищої школи як уміння планувати й організувати різні види навчальних занять, керувати самостійною роботою поза аудиторією, консультувати, здійснювати контроль та оцінювання знань студентів з використанням сучасних технологічних підходів.
5. Засвоєння майбутніми викладачами сутності та обсягу навчального навантаження викладача, графіка його робочого часу; навчальної, методичної, наукової роботи на профільній кафедрі, яка відповідає за випуск фахівців за спеціальністю «Дошкільна освіта»; методик проведення та організації читання лекцій, проведення семінарів, практичних та лабораторних занять; методики оцінювання знань, умінь і навичок студентів; основ організації практичної підготовки студентів.
6. Розвиток професійних якостей майбутнього викладача та їх відповідність освітньо-кваліфікаційній характеристиці фахівця за спеціальністю «Дошкільна освіта».
7. Забезпечення готовності майбутнього викладача до викладання методик дошкільної освіти як інтегрована складова особистості фахівця.

1.1.2. Навчальний план вищого навчального закладу та його характеристика

Нормативна частина навчального плану – це цикл навчальних дисциплін гуманітарної та соціально-економічної підготовки («Історія України», «Українська мова», «Філософія», «Іноземна мова», «Фізичне виховання» та ін.); цикл навчальних дисциплін фундаментальної і природничо-наукової підготовки («Екологія», «Політологія» і т.д.)

доцільно планувати протягом перших двох років навчання студентів; цикл навчальних дисциплін професійної і практичної підготовки («Методологія й організація наукових досліджень», «Методики дошкільної освіти» і т.д.) рекомендовано планувати на старших курсах.

Вибіркова частина навчального плану (цикл навчальних дисциплін самостійного вибору ВНЗ та вільного вибору студента) пропонує цикл навчальних дисциплін гуманітарної та соціально-економічної підготовки обсягом 12–14 кредитів, а також включає дисципліни професійної і практичної підготовки.

1.1.3. Навчальна програма вищого навчального закладу та її характеристика

Навчальна програма – документ, що визначає зміст і обсяг знань з кожного навчального предмету, умінь і навичок студентів, які необхідно засвоїти; відображає зміст розділів, перелік навчальних дисциплін за розподілами та за роками навчання майбутніх фахівців. Навчальні програми повинні мати високий науковий рівень з урахуванням досягнень науково-технічного прогресу, втілювати виховний потенціал, генералізувати навчальний матеріал на основі фундаментальних положень сучасної науки, групувати його навколо провідних ідей і наукових теорій, не містити надто ускладненого і другорядного матеріалу, реалізувати міжпредметні зв'язки та ідею взаємозв'язку науки, практики і виробництва, формувати вміння і навички студентів з кожного предмета.

Навчальна програма має такі характеристики, як лінгвістична, концентрична, модульна, орієнтаційна, методологічна, змістовна, операційно-діяльнісна, контрольноперевірочна, які відображені в основних її розділах.

Змістовий модуль 2

1.2.1. Планування навчально-виховного процесу у ВНЗ: мета, зміст, функції та доцільність

Планування навчально-виховного процесу у вищому навчальному закладі має багаторівневу структуру: рівень планування навчального процесу за всіма спеціальностями навчальним відділом ВНЗ та узгодження результатів планування за наявністю аудиторного фонду й можливостями матеріально-технічної бази освітнього закладу; рівень сумісного планування факультету й кафедри за навчальними дисциплінами на окремих спеціальностях, які закріплені за факультетом; рівень планування кафедри, рівень планування окремим викладачем окремої дисципліни.

1.2.2. Планування різних форм організації навчального процесу

Функції форм навчання складні та різноманітні. Серед них на першому місці навчально-освітня. Форма навчання конструється та використовується для того, щоби створити найкращі умови для передачі дітям знань, умінь, навичок, формування їхнього світогляду, розвитку талантів, практичних здібностей, активної участі у виробництві та громадському житті. Виховна функція забезпечується послідовним уведенням школярів за допомогою системи форм навчання в різноманітні види діяльності. У результаті в роботу активно включаються всі духовні та фізичні сили: інтелектуальні, емоційно-вольові, діяльно-практичні. Дитина досягає цілей, переборює труднощі пізнання, радується перемогам, допомагає товаришам, виявляє терпіння та витримку, наполегливість і волю. Постійно підкріплюються та зміцнюються морально-вольові якості дитячої особистості. Організаційна функція навчання в тому, що необхідність відповідності обсягу, якості змісту освіти віковим можливостям дітей вимагає від учителя чіткого організаційно-методичного інструментування подачі матеріалу, строгого добору допоміжних засобів. Адаптація школярів до специфіки тієї чи іншої форми дає їм можливість заздалегідь готуватися до діяльності, швидко виробляти установку на працю у визначених умовах. Психологічна функція форм навчання складається у виробленні в учнів визначеного

діяльнісного біоритму, звички до роботи в той самий час. Звичний час і знайомі умови навчальних занять породжують у дітей психічний стан розкнутості, волі, оптимальної напруги духовних сил. Створюється обстановка захоплюючої та натхненної праці. Змістовна форма навчальних занять у сукупності з активними методами виконує розвивальну функцію. Особливо ефективно вона реалізується, коли при вивченні теми в навчальному процесі використовується різноманіття форм. Різноманіття й розмаїтість форм породжують багатство умов для розумової, трудової, ігрової діяльності, що дозволяє включати в роботу весь комплекс психічних процесів. Форми організації навчального процесу забезпечують колективну й індивідуальну діяльність дітей, виконуючи інтегруючо-диференційну функцію. Навчальний процес, реалізований у різноманітних формах, в основі своїй є процес колективної пізнавальної діяльності. Діти пізнають спільно, обмінюються інформацією у практичних справах, навчаються взаєморозумінню та взаємодопомозі. Разом з тим навчання є процес розвитку можливостей особистості. Тому кожна форма колективних занять повинна мати можливість індивідуалізації діяльності школярів, забезпечувати роботу з просунутих програм одних і підтягуванню до середньо-обов'язкового рівня інших. Систематизуючі та структуруючі функції організаційних форм навчання полягають у тому, що вони вимагають розбивки всього навчального матеріалу вроздріб і за темами, його структурування й систематизування як у цілому, так і для кожного заняття. [Режим доступу: <http://osvita.ua/school/method/335/>]

Змістовий модуль 2

1.2.2. Планування навчально-виховного процесу у ВНЗ: мета, зміст, функції та доцільність

Планування навчально-виховного процесу базується на принципах науковості, гуманізму, демократизму, наступності та безперервності. Навчально-виховний процес у ВНЗ відображає можливості сучасних інформаційних технологій, орієнтується на розвинену особистість, здатної до постійного оновлення професійно орієнтованих знань та компетентностей, як базових так і спеціальних. Планування завжди пов'язано зі змістом освіти яка представляє науково-обгрунтовану систему дидактичного та методичного матеріалу для різних освітніх та кваліфікаційних рівнів майбутніх фахівців. Зміст освіти визначається ОПП підготовки, структурно-логічною схемою підготовки, навчальними програмами дисциплін і відображається у підручниках для студентів. Планування відображає нормативно-правову базу організації навчального процесу, а саме Закон України «Про вищу освіту», державні стандарти як сукупність норм і вимог до освітнього рівня фахівця; кваліфікаційну характеристику як основні вимоги до професійних якостей, знань і умінь фахівця; тести – система формалізованих завдань, для встановлення відповідності освітнього рівня особи до вимог освітніх характеристик.

Цілі планування навчально-виховного процесу у ВНЗ: комплексні, загальні та спеціалізовані, які відображають професійний образ майбутнього фахівця і шляхи його досягнення, як педагогічна інтерпретація суспільного замовлення на освічену особистість і визначає обсяг і зміст професійної підготовки студентів.

Зміст: плани розподілу ресурсів; адаптація до засобів суб'єкта; внутрішня координація.

Часовий ресурс: довгострокове планування; календарне планування, тактичне планування, оперативне планування.

Планування це конкретна реалізація провідних орієнтирів ВНЗ, процедур встановлення певних дій та навчальних ситуацій, а також правил як точне визначення дій у специфічних ситуаціях.

1.2.3. Складання навчально-методичних комплексів навчальних дисциплін

Складання НМК навчальних дисциплін відбувається на основі «Положення про навчально-методичний комплекс окремої навчальної дисципліни», розглянутий та затверджений на раді університету.

1. Загальні положення

1.1. Положення розроблено як складова системи управління якістю і встановлює однакові вимоги до змісту й оформлення навчально-методичних комплексів (НМК) навчальних дисциплін, передбачених навчальними планами, за якими проводиться підготовка фахівців в університеті.

1.2. Передбачений Положенням обсяг навчально-методичного забезпечення навчальної дисципліни є однією з умов, що дозволяють досягти необхідної якості освітньої діяльності, ефективно організувати самостійну роботу студента й зберегти спадкоємність у викладанні навчальних дисциплін.

1.3. Вимоги Положення є обов'язковими для усіх навчальних структурних підрозділів університету.

1.4. НМК є інтелектуальною власністю викладача (колективу викладачів) та майновою власністю університету. Відповідальність за збереження НМК покладається на завідувача кафедри, за якою закріплена навчальна дисципліна.

1.5. При зміні викладачів, які викладають відповідну навчальну дисципліну, НМК передається його авторами у присутності завідувача кафедри (заступника з навчально-методичної роботи).

2. Структура навчально-методичного комплексу

2.1. Навчально-методичний комплекс (НМК) – це сукупність нормативних та навчально-методичних матеріалів на паперовій та/або в електронній формах, необхідних і достатніх для ефективного виконання студентами робочої програми навчальної дисципліни, передбаченої навчальним планом підготовки студентів відповідного освітньо-кваліфікаційного рівня за напрямом підготовки (спеціальністю). НМК повинен забезпечити всі основні етапи педагогічного процесу - повідомлення навчальної інформації і її сприйняття, закріплення й удосконалення знань, умінь і навичок, їх застосування й контролю, та основних функцій освітнього процесу - освітньої, виховної та розвиваючої. НМК розробляються для всіх навчальних дисциплін відповідно до навчального плану.

2.2. Навчально-методичний комплекс включає: 2.2.1. Титульну сторінку (див. додаток); 2.2.2. Зміст; 2.2.3. Витяг з ОКХ; 2.2.4. Витяг з ОПП; 2.2.5. Структурно-логічну схему (міжпредметні зв'язки); 2.2.6. Робочу програму навчальної дисципліни, складену і оформлену відповідно до Положення про робочу програму навчальної дисципліни, затверджену науково-методичною радою НУВГП (протокол №7 від 16.04.2008 р.) 2.2.7. Навчально-методичні матеріали (НММ) для лекцій: - підручники / навчальні посібники, розроблені викладачами кафедри, конспекти (тексти, схеми) лекцій у паперовій та/або електронній формі² (електронний підручник/навчальний посібник/інтерактивний комплекс, файл зі змістом матеріалу, що викладається на лекціях, файл із роздатковими матеріалами); - питання, тести й завдання за окремими темами лекцій (змістовими модулями навчальної дисципліни) для самоконтролю студентів; студентам як основну і додаткову за темами лекцій; - список основної і додаткової літератури, рекомендованої студентам, за темами лекцій. - глосарій (тлумачний словник термінів - упорядкований перелік спеціальних термінів, зміст яких вимагає пояснення, що зустрічаються в тексті лекцій навчальної дисципліни, за темами лекцій або за абеткою. - Методичні вказівки (рекомендації) для студентів щодо самостійного вивчення навчальної дисципліни - комплекс рекомендацій і роз'яснень, що забезпечують студентів оптимальну організацію вивчення дисципліни. До змісту методичних вказівок (рекомендацій) слід включити: - поради із планування й організації часу, необхідного для вивчення навчальної дисципліни; - опис послідовності дій студента при вивченні змісту навчальної дисципліни; - рекомендації щодо використання матеріалів НМК; - рекомендації щодо роботи з літературою; - поради із підготовки до поточного, проміжного та підсумкового контролю;

- банк тестів; - роз'яснення до виконання домашніх завдань (приклади завдань та їх рішень); - список рекомендованої літератури. Методичні вказівки (рекомендації) укладаються відповідно до вимог „Рекомендацій щодо планування та підготовки рукописів навчальної літератури для видання в редакційно-видавничому центрі університету в умовах кредитно- модульної системи організації навчального процесу”, затверджено науково- методичною радою університету. [Режим доступу: <http://personal.pu.if.ua/depart/Liudmyla.Kovbas/resource/file/nmk.pdf>]

Змістовий модуль 3

2.3.1. Педагогічна діяльність викладача як діяльність професійна

Діяльність – це спосіб життя людини. Основними компонентами будь-якої діяльності є: мета, мотив, зміст, засоби, способи і результат. У діяльності виділяють об'єкт і суб'єкт. *Суб'єкт* – це людина, яка діє, а *об'єкт* діяльності – це те, на що спрямована діяльність. Основними об'єктами діяльності людини є природа, суспільство і особистість. Педагогічну діяльність А. Клімов відносить до системи «людина – людина».

На кожному етапі життя людини є *провідна* діяльність, яка є основною і забезпечує її розвиток. Для дитини раннього віку це предметна діяльність і спілкування, для дошкільника – гра. Основна діяльність школяра – навчання, а студента – оволодіння професією, тобто накопичення професійних знань і вмінь. В основі цього лежить *осмислення, розуміння, закріплення і застосування* знань. Для дорослої людини провідною діяльністю є трудова.

Діяльність – основа життя людини, тому часто говорять про її життєдіяльність. *Життєдіяльність* – це внутрішня і зовнішня активність особистості в конкретних соціальних і психологічних умовах. *Педагогічна діяльність* – це діяльність, якою треба оволодіти, щоб досягти результату. Педагогічна діяльність може бути професійною і непрофесійною.

Непрофесійна діяльність – це вид педагогічної діяльності, якою займаються люди у повсякденному житті, не маючи спеціальної педагогічної освіти і педагогічної кваліфікації. Ця діяльність характеризується тим, що людина не уявляє її як завдання, а в тій чи іншій ситуації діє інтуїтивно, часто не вміючи пояснити, чому вона робить саме так, чого бажає досягти за допомогою певної дії.

Професійні види педагогічної діяльності потребують спеціальної освіти, яку здобувають у навчально-виховних і освітніх закладах.

Професійне вирішення педагогічного завдання характеризується тим, що людина розуміє його і під час вирішення свідомо спирається на систему принципів, правил, методів і прийомів, необхідних для застосування в тій чи іншій педагогічній ситуації. Професійна педагогічна діяльність характеризується різними рівнями.

У минулі часи педагог був *головним джерелом знань та їх носієм*, сьогодні функцію педагога з *передачі знань* не можна вважати головною. Хоча слід відзначити, що обидві названі функції (носій і передавач знань) мають місце в діяльності сучасного педагога, однак не вони характеризують його професіоналізм. *Професіоналізм* визначають за тим, настільки педагог знає, як вчити й виховувати, розв'язувати складні педагогічні завдання, вміє ефективним шляхом реалізовувати мету й завдання виховання.

2.3.2. Професійна творчість педагогічної діяльності

Характеризуючи професійну творчість викладача, необхідно звернути увагу на сутність основних понять: творчість, креативність, інновація.

Творчість у психології й педагогіці розглядається як діяльність щодо створення якісно нового продукту (результату), який відрізняється від інших оригінальністю, унікальністю й прогресивністю (суспільною значущістю).

Креативність – основа творчості, якість розуму, здібність, інтелектуальний потенціал особистості, який забезпечує її потенційне зростання.

Інновація в перекладі з італійської означає «нововведення». Під інноваціями розуміють нові форми організації праці й управління, нові технології.

У методологічному плані інновація – це ідея, нові розробки, які забезпечують нові стратегії розвитку, нові види продукції. В. Кремінь стверджує: все, що може вдосконалювати якість продукції та процесу розвитку людства, є інновацією.

Більшість учених поняття «інновація» розглядають через діяльність, яка здійснюється на принципово новій основі. Введення інновацій у діяльність педагога характеризує його діяльність як творчу.

Творчу діяльність викладача можна охарактеризувати як особистісно-орієнтовану взаємодію суб'єктів педагогічного процесу (викладача і студентів). Саме така діяльність спрямована на формування творчої особистості майбутнього педагога. Творча діяльність викладача – це завжди самостійний шлях для досягнення результату, який є оригінальним і прогресивним.

Філософи і психологи розглядають творчість як оригінальний спосіб мислення і практичної діяльності. На думку А. Спіріна, новизна результату діяльності має бути об'єктивною і соціально значущою. А якщо новизна є такою тільки для самого автора, то вона суб'єктивна і не має суспільного значення. С. Сисоєва зазначає, що для педагогічної творчості характерною є: наявність об'єктивних (соціально значущих) і суб'єктивних (мотиви, знання, уміння, професійна компетентність) факторів, оригінальність результату, взаємодія викладача і студента.

У контексті проблеми творчого характеру педагогічної діяльності вчені розкривають сутність інноваційних технологій. У зв'язку з цим необхідно охарактеризувати поняття «новизна», «інновація», «нововведення», «інноваційна діяльність», «педагогічна інноватика».

У методологічному плані інновації – це ідеї, пропозиції, наукові розробки, які можуть і стають основою створення нових стратегій розвитку, нових видів продукції, значно покращують споживацькі характеристики (економічні, культурні, освітні, технічні) сучасних явищ і процесів, товарів, створення нових об'єктів матеріального й ідеального буття.

Результатом інноваційних процесів є використання нововведень – як теоретичних, так і практичних. Освітні інновації передбачають оновлення змісту освіти, методів, форм навчання і виховання, розробку та впровадження нових і поширення наявних педагогічних систем, розуміння й підтримку педагогічними колективами змін, які мають системний характер і спрямовані на оновлення всіх компонентів освіти.

Інноваційна діяльність в Україні передбачена проектом Концепції державної інноваційної політики (1997 р.) і проектом Положення «Про порядок здійснення інноваційної діяльності в системі освіти» (1999 р.).

2.3.3. Особливості діяльності викладача методик дошкільної освіти

Психологічна структура діяльності викладача визначає його ефективність у викладанні методик дошкільної освіти, як взаємозв'язок, система і послідовність дій викладача, спрямованих на досягнення поставлених цілей через розв'язання педагогічних завдань. Дослідник Н.В.Кузьміна виділяє конструктивний, організаторський, комунікативний і гностичний функціональні компоненти психологічної структури діяльності.

Гностичний компонент є своєрідним стрижнем усіх вищеназваних компонентів. Він включає в себе вивчення: 1) змісту і способів впливу на студентів; 2) вікових та індивідуальних особливостей студентів; 3) особливостей навчально-виховного процесу і результатів власної діяльності, її переваг і недоліків.

Конструктивний компонент включає в себе: 1) добір і композицію змісту інформації, яка стає надбанням студентів; 2) проектування діяльності студентів, в якій

необхідна інформація може бути засвоєна; 3) проектування власної майбутньої діяльності і поведінки, якими вони мають бути в процесі взаємодії зі студентами.

Проективні - це інтелектуальні уміння, необхідні для мисленномодельовання наукового пошуку або навчально-виховного процесу. У науковому пошуку - це вміння чітко сформулювати мету, проблему, гіпотезу, задачі дослідження, знаходити найбільш ефективні методи вивчення явищ та аналізу даних, добирати інформаційний матеріал для наукового пошуку, передбачати і попередньо оцінювати результати дослідження тощо.

Організаційний компонент вміщує організацію: 1) інформації в процесі її повідомлення студентам; 2) різних видів діяльності студентів таким чином, щоб результати відповідали цілям системи; 3) власної діяльності і поведінки в процесі безпосередньої взаємодії з студентами.

Комунікативний компонент вміщує: 1) встановлення педагогічно доцільних стосунків з тими, на кого спрямований вплив (на основі визнання моральної, інтелектуальної і політичної зверхності в ролі керівника і організатора - «взаємини по горизонталі»); 2) установка правильних взаємин з тими, хто виступає в ролі керівників даної системи (дисциплінованість, принциповість, творчість - «взаємини по вертикалі») і партнерів по діяльності; 3) співвіднесення своєї діяльності з державним завданням, що ставиться до керівника як громадянина своєї держави.

Психологічна структура компонентів діяльності викладача є динамічною і поступово змінюється з оволодінням майстерністю. Майстри продумують стратегію завоювання аудиторії, особливо піклуються про перші лекції, бо потім дуже важко щось змінити у стосунках зі студентським колективом, чого не роблять молоді викладачі [Режим доступу: <http://www.pu.if.ua/depart/Chemistry/resource/file/Викладач%20вищого%20навчального%20Озакладу.docx>]

Змістовий модуль 4

2.4.1. Організація навчальної діяльності як складова освітнього процесу у ВНЗ

Основним компонентом діяльності викладача ВНЗ є навчальна діяльність. Вона включає: читання лекцій, проведення семінарських, практичних і лабораторних занять, проведення консультацій, індивідуальних занять, організацію СРС, керівництво педагогічною практикою, курсовими, кваліфікаційними й магістерськими роботами, керівництво науковою роботою аспірантів, докторів, проведення заліків і екзаменів та інші форми роботи.

Відповідно до «Закону про вищу освіту» (2014 р.) є низка статей, які регулюють навчальну діяльність. Стаття 49. Форми навчання у вищих навчальних закладах

1. Навчання у вищих навчальних закладах здійснюється за такими формами:

- 1) очна (денна, вечірня);
- 2) заочна (дистанційна).

2. Форми навчання можуть поєднуватися.

Стаття 50. Форми організації освітнього процесу та види навчальних занять

1. Освітній процес у вищих навчальних закладах здійснюється за такими формами:

- 1) навчальні заняття;
- 2) самостійна робота;
- 3) практична підготовка;
- 4) контрольні заходи.

2. Основними видами навчальних занять у вищих навчальних закладах є:

- 1) лекція;
- 2) лабораторне, практичне, семінарське, індивідуальне заняття;

3) консультація.

3. Вищий навчальний заклад має право встановлювати інші форми освітнього процесу та види навчальних занять.

Стаття 51. Практична підготовка осіб, які навчаються у вищих навчальних закладах

1. Практична підготовка осіб, які навчаються у вищих навчальних закладах, здійснюється шляхом проходження ними практики на підприємствах, в установах та організаціях згідно з укладеними вищими навчальними закладами договорами або у його структурних підрозділах, що забезпечують практичну підготовку.

2. Керівники підприємств, установ та організацій зобов'язані забезпечити створення належних умов для проходження практики на виробництві, дотримання правил і норм охорони праці, техніки безпеки і виробничої санітарії відповідно до законодавства.

3. Проходження практики студентом здійснюється відповідно до законодавства.

2.4.2. Лекція як метод навчання у ВНЗ. Види і функції лекції

Лекція має свою структуру, специфічну методику та логіку викладання. Відповідно до методичних вимог, лекція включає: логіку викладання (план лекції), літературу (основну й додаткову); роз'яснення нових термінів (ключові поняття). Виклад лекційного матеріалу має спиратися на розкриття методології, теоретичних основ проблеми, наукових шкіл, відображати міжпредметні й внутрішньопредметні зв'язки. Методи та методичні прийоми, використання структурно-логічних схем, наочності використовуються в системі, а їх кількість та якість залежать від теоретичного лекційного матеріалу. Лекція закінчується висновками на підставі наведеної аргументації ідей, нових наукових думок.

Класифікація лекцій:

- 1) *лекція-візуалізація*, що передбачає подачу матеріалу в образній формі;
- 2) *бінарна лекція*, що моделює реальні професійні ситуації з різних позицій 2–3-ма фахівцями;
- 3) *лекція прес-конференція*, що дає можливість студентам брати участь у дискусійному обговоренні проблеми;
- 4) *лекція-провокація*, яка розроблена А. Вербицьким, Н. Борисовою та яка вчить студентів сприймати матеріал критично, аналізувати його та інші види лекцій.

Наступна класифікація лекцій: *вступна лекція; оглядова лекція; лекція-бесіда; лекція "мозкова атака"; лекція-дискусія; лекція з розбором конкретних ситуацій; лекція-консультація; проблемна лекція*

Характеристика лекції та загальні вимоги до неї: науковість; світоглядність; наявність методичних аспектів наукової проблематики; активація пізнавальної діяльності студентів; історичний екскурс з наукової проблематики; теоретичні засади наукової проблеми; зв'язок наукової проблеми з практикою; міжпредметний і внутрішньопредметний зв'язок.

Головні компоненти лекції: цільовий компонент, стимулююче-мотиваційний компонент, змістовний компонент, операційно-діяльнісний компонент, контрольно-регулюючий компонент, оціночно-результативний компонент.

Методика читання лекцій: структура; логіка викладання; література основна і додаткова; роз'яснення нових термінів; викладання лекційного матеріалу, а саме, методологія проблеми, теоретичні основи проблеми, наукові школи з даної проблеми, меж предметні та внутрішньопредметні зв'язки, методи та методичні прийоми для кращого викладання лекційного матеріалу, використання структурно-логічних схем, НЗН, висновки на підставі наведеної аргументації ідей, нових думок.

Окрема характеристика лекцій. Лекція-бесіда. її особливості: умови виконання лекції-бесіди; шляхи розвитку лекції-бесіди; види лекції-бесіди, які може використовувати викладач; обґрунтування відповідного виду лекції-бесіди; цілі лекції-

бесіди; характеристика лекції-бесіди; методичні прийоми лекції-бесіди; методичні прийоми активізації мислення студентів.

Лекція "мозкова атака", її особливості: характеристика закономірності (або процесу, явища, правила); знання студентами цієї закономірності (процесу, явища, правила); практичний досвід студентів з цієї закономірності (процесу, явища, правила);

теоретична база для практичного та колективного досвіду студентів; висновки щодо закономірності (або процесу, явища, правила), поєднання теоретичної бази, колективного знання та практичного досвіду студентів.

Структура лекції-дискусії: вступне слово викладача; розкриття теми і мети дискусії; розвиток дискусії (питання, висловлювання (усні, письмові, ілюстративні)); підбиття підсумків дискусії (теоретичні висновки, практичне значення, рекомендації).

Лекція з розбором конкретних ситуацій. Її особливості: конкретна ситуація; питання викладача, які виділяють головні ознаки конкретної ситуації; ознаки конкретної ситуації; засоби навчання, які допомагають аналізувати конкретну ситуацію; теоретичні знання студентів з приводу конкретної ситуації; практичний досвід студентів з приводу ; конкретної ситуації; підсумки лекції з розбором конкретних ситуацій; підсумки лекцій з розбором конкретних ситуацій; теоретичний висновок; практичний висновок; рекомендації.

Лекція-консультація, її особливості: мета лекції-консультації; основні питання, які є для студентів керівними; класифікація питань, які студенти визначили для викладача;

вимоги до пояснення викладача щодо важливих питань.

Проблемна лекція, її особливості: пряма постановка проблеми; головні питання щодо проблемного завдання; повідомлення інформації, яка містить суперечність; повідомлення протилежних думок з будь-якого питання щодо проблемного завдання; звернення уваги на те, що потрібно пояснити; зіставлення життєвих знань студентів з науковими; постановка запитання, на яке мають відповісти студенти; висновки щодо проблеми.

Прийоми створення проблемної ситуації: постановка гострих проблемних питань; цитування протилежних поглядів різних авторів на одне і те саме питання (спонукання , студентів до свого вибору, захисту того чи іншого аргументу); позиція студентів як експертів; позиція студентів як опонентів; позиція студентів як рецензентів; виділення точної інформації; виділення неточної інформації; висновки.

2.4.3. Особливості проведення семінарських, практичних і лабораторних робіт

У сучасній вищій школі семінар – один із основних видів практичних занять з гуманітарних наук. Він є засобом розвитку в студентів культури наукового мислення. Семінар призначений для поглибленого вивчення дисципліни, оволодіння методологією наукового пізнання. Головна мета семінарських занять – забезпечити студентам можливість оволодіти навичками і вміннями використання теоретичного знання.

На сучасному етапі виділяють такі просемінари та власне семінари:

1. *Просемінар* – ознайомлення студентів зі специфікою самостійної роботи, літературою і методикою роботи над ними.

2. *Власне семінар*: розгорнута бесіда за заздалегідь відомим планом; обговорення рефератів, проектів, доповідей студентів.

Крім того, існують міждисциплінарні, проблемні, тематичні, орієнтаційні, системні семінари.

Міждисциплінарні. На занятті обговорюється тема, яку необхідно розглянути в різних аспектах: педагогічному, юридичному, моральному, психологічному. На такий семінар також можуть бути запрошені фахівці відповідної професії та викладачі інших дисциплін. Між студентами іноді можуть розподілятися завдання для підготовки повідомлень з теми. Проведення міждисциплінарного семінару дає змогу розширити кругозір студентів, привчає до комплексного вирішення проблеми, розвиває вміння інтегрувати навчальний матеріал.

Проблемний семінар. Перед вивченням конкретного модуля навчального курсу викладач пропонує обговорити проблеми, пов'язані з його змістом. Напередодні студенти отримують такі завдання: відібрати, сформулювати і пояснити проблеми. Під час семінарів в умовах групової дискусії проводиться обговорення окреслених проблем. Це дає змогу виявити рівень знань студентів у цій галузі та сформувати стійкий інтерес до досліджуваного розділу навчального курсу.

Тематичний семінар. Цей семінар готується і проводиться з метою акцентування уваги студентів на будь-якій актуальній темі або на найбільш суттєвих її аспектах. Перед початком семінару студентам дають завдання – виділити суттєві питання теми, простежити їх зв'язок з педагогічною практикою. Такий семінар поглиблює знання студентів, орієнтує їх на активний пошук шляхів і способів вирішення обговорюваної проблеми.

Орієнтаційні семінари допомагають підготувати студентів до активного й продуктивного вивчення нового матеріалу.

Метою орієнтаційних семінарів є характеристика нових аспектів відомих тем або пошук нових способів вирішення вже поставлених і вивчених проблем, офіційно опублікованих матеріалів, указів, директив та ін. Наприклад, під час вивчення Закону України «Про вищу освіту» студентам пропонується висловити свою думку стосовно певної статті цього нормативного документа.

Системні семінари проводяться для глибшого ознайомлення з різними проблемами, яких стосується тема, яка вивчалася. Наприклад, у ході семінару на тему «Готовність викладача ВНЗ до викладання методик дошкільної освіти» студенти магістратури, беручи участь в обговоренні цієї проблеми, розширюють свої знання, не замикаючись у вузькому колі теми або навчального курсу, вчаться встановлювати причинно-наслідкові зв'язки явищ; у них з'являється інтерес до вивчення різних сторін професійної діяльності педагога.

Для студентів старших курсів проводять *спецсемінари і практикуми* у рамках більш вузької спеціалізації, коли передбачається оволодіння спеціальними засобами професійної діяльності в обраній сфері науки або практики.

Разом із семінарськими заняттями у ВНЗ проводять *практичні заняття*. Ця форма навчання передбачає зв'язок з педагогічною практикою, забезпечує закріплення знань і формування вмінь студентів. Найчастіше на практичних заняттях організовується індивідуальна робота (написання планів-конспектів, виконання контрольних робіт, виготовлення наочних посібників, підготовка сценаріїв тощо). У майбутніх фахівців формуються також професійні вміння та навички.

Лабораторні заняття – вид навчального заняття, на якому майбутні фахівці під керівництвом викладача проводять природні або імітаційні експерименти чи досліди в спеціально обладнаних навчальних лабораторіях з використанням устаткування, пристосованого для умов навчального процесу (Я. Болюбаш). На таких заняттях студенти набувають практичного досвіду роботи з дітьми, оволодівають навичками експериментальних досліджень з викладання методик дошкільної освіти та обробки отриманих результатів.

Лабораторні заняття належать до основних видів навчальних занять, які спрямовані на експериментальну та практичну підготовку майбутніх фахівців.

Лабораторні заняття можна класифікувати за *дидактичною метою*: ознайомчі, експериментальні, проблемно-пошукові, ілюстративні, спрямовані на узагальнення й систематизацію вивченого матеріалу; за *призначенням*: обов'язкові, додаткові; за *формою проведення*: фронтальні, індивідуальні, циклічні, комбіновані, практикум.

2.4.4. Наукова та науково-методична діяльність викладача

Наукова робота викладача ВНЗ є одним із провідних напрямів у його діяльності. Ця робота включає виконання науково-дослідних робіт, написання статей, підготовку

наукових і науково-педагогічних кадрів вищої кваліфікації; науково-методичне забезпечення освітнього процесу (розробку державних стандартів освіти, навчальних планів, навчально-методичних комплексів дисциплін).

До навчально-методичних комплексів входять:

- навчальна та робоча програма дисципліни;
- навчально-методичні посібники;
- опорні конспекти лекцій або плани лекцій зі списком базової та додаткової літератури;
- інструктивно-методичні матеріали до семінарських, практичних, лабораторних занять (методичні вказівки, інструкції);
- завдання для самостійної роботи студентів;
- тематика курсових робіт (курсове проектування), методичні вказівки до них;
- контрольні завдання (тести) до семінарських, практичних, лабораторних занять; тести для підсумкового контролю й самоконтролю знань;
- тематика контрольних робіт, методичні вказівки до них (зокрема, для студентів заочної форми навчання);
- питання для проміжного і підсумкового контролю;
- екзаменаційні білети;
- критерії та система оцінювання знань, умінь і навичок;
- модульні контрольні роботи для визначення досягнень студентів.

У педагогіці вищої школи ключовими поняттями є «педагогічна освіта», «педагогічна практика» та «педагогічна наука». Кожне з цих понять розглядається як процес, у структурі якого специфічно до кожного можна виділити такі елементи: мета, зміст, засоби, способи та результат. Усі ці процеси разом реалізують головну мету – виховання та розвиток нової людини, яка буде підготовленою до змін та оновлення життя в суспільстві.

Завданням вищого навчального закладу є забезпечення у педагогічному процесі такого середовища, у якому формування майбутнього фахівця спиралося б на взаємозв'язок освіти, науки та практики. Ці процеси характеризують соціальне життя суспільства. Практика і наука є взаємопов'язаними по суті: практика «мертва» без науки, а наука – це відображення нашою свідомістю потреб практики. Саме педагогічна наука піднімає на новий щабель педагогічну практику.

Педагогічна освіта готує кваліфіковані кадри для педагогічної практики та використовує її як лабораторію, в якій отримують та перевіряють наукові дані. Основного суб'єкта наукової, науково-технічної, науково-педагогічної діяльності називають вченим. Це фізична особа, яка має вищу освіту, проводить фундаментальні або прикладні наукові дослідження та одержує наукові результати. Вчений сам обирає власні напрями діяльності, може входити до постійних або тимчасових наукових колективів, створювати наукові школи. Координатором наукової діяльності у сфері педагогіки є Національна академія педагогічних наук України.

Змістовий модуль 5

3.5.1. Проблема готовності фахівців до роботи викладачем

Підготовка та атестація науково-педагогічних кадрів вищої кваліфікації здійснюється в Україні насамперед через аспірантуру і докторантуру є досить розгалуженою. За умови ефективного функціонування, вона є безсумнівно значущою щодо піднесення науково творчого потенціалу країни. Водночас, повністю забезпечити систему вищої освіти (особливо для вищих навчальних закладів I-II рівня акредитації) висококваліфікованими фахівцями, які б відповідали сучасній професіограмі викладача вищої школи, вона не може.

Вчорашній випускник педагогічного навчального закладу за умови отримання ґрунтовної науково-теоретичної і методично-практичної підготовки не може успішно справитися і з новими функціями викладача вищої школи. Причина цього не лише у дії відомого принципу Л.Дж. Пітера: "В ієрархії кожен індивідуум має тенденцію підніматися до свого рівня некомпетентності". Маючи і навіть вищу педагогічну освіту (яка зорієнтована переважно на підготовку шкільного педагога), ефективний (чи потенційно такий) вчитель, закінчивши аспірантуру і захистивши дисертацію зустрічається з принципово іншою педагогічною системою. Сам по собі і попередній його педагогічний досвід у школі не сприяє успішній його адаптації до умов вузівського викладання, а в силу консерватизму і недостатньої лабільності педагогічного мислення нерідко може бути і гальмом цього.

Педагогічна діяльність має також свої структурні, змістовні і функціональні особливості, які повинні враховуватися як при розробці кваліфікаційних характеристик фахівця, так і організації педагогічної освіти. Однак педагогічна освіта переважно орієнтована на підготовку шкільних учителів, діяльність яких має суттєві відмінності від діяльності викладача вузу. Ситуація ускладнюється ще й тим, що частина викладачів вузу (особливо I-II рівня акредитації) не має навіть базової педагогічної освіти, що суттєво позначається на результатах педагогічної діяльності попри на їх значний практичний виробничий чи науково-дослідницький досвід. [Режим доступу: http://www.psyh.kiev.ua/Підготовка_майбутнього_викладача_вищої_школи:_психологопедагогічний_ракурс_].

Готовність як кінцевий результат цілеспрямованої підготовки майбутнього фахівця в організованих умовах здійснення освітнього процесу, після чого випускник ЗВО починає свою самостійну професійну діяльність як дипломований спеціаліст.

3.5.2. Характеристика основних підходів у підготовці майбутнього викладача методик дошкільної освіти

Сучасна професійна підготовка педагога спирається на такі *підходи*: діяльнісний; особистісно-орієнтований; контекстний; компетентісний; технологічний.

При цьому діяльнісний підхід у професійній підготовці спеціалістів розкривається через структуру провідної діяльності. Особистісно-орієнтований підхід у процесі підготовки спеціаліста до професійної діяльності спирається на особистісні якості майбутніх спеціалістів.

Сутність контекстного підходу полягає в активному навчанні, спрямованому на реалізацію системного використання професійного контексту, тобто поступове насичення навчального процесу елементами професійної діяльності (А. Вербицький, Р. Дубовицька, Н. Жукова, В. Калашников, О. Ларіонова, Ю. Маслова та ін.).

Цей підхід забезпечує поєднання теоретичної і практичної підготовки майбутнього педагога та створює організаційний зв'язок отриманих знань з майбутньою професійною діяльністю (А. Вербицький).

При такому підході для вирішення освітніх завдань використовуються різні теорії і технології. Модернізація системи освіти в Україні виділяє нові вимоги до рівня знань і вмінь фахівців у галузі дошкільної освіти. У контексті інтегративних процесів і традиційна (знаннева) парадигма освіти (знання, уміння, навички), яка реалізована в пояснювально-ілюстративній системі навчання, суперечить сучасним вимогам організації професійної підготовки викладацьких кадрів.

Відповідно до принципів Болонського процесу, замість неї запропоновано використовувати нові парадигми вищої освіти: компетентісну і технологічну. Компетентісна (competency Based Education and Training) базується на формуванні у студентів окремих компетенцій і діагностиці рівня компетентностей спеціалістів – випускників вищих навчальних закладів як результат вищої освіти. TBL (Technology

Based Learnin) – синонім E-learning, це технологічно орієнтоване навчання. Воно пов'язане з електронним (онлайн) і веб-навчанням та здійснюється через комп'ютерні технології, включаючи Інтернет, супутниковий зв'язок, аудіо-, відео-конференц-зв'язок, чат, веб-трансляція і CD-Rom на основі використання комп'ютерів.

Увага сучасної системи вищої освіти до контекстного підходу зумовлена:

- суттєвими змінами в українському суспільстві, інтеграцією до світового освітнього простору;
- активним пошуком нових підходів у системі вищої освіти, які відображають кардинальні зміни (двоступенева підготовка кадрів тощо);
- збільшенням ролі професійної мобільності, безперервністю освіти упродовж усього життя;
- модернізацією вищої професійної освіти, спрямованою на задоволення як потреб особистості, так і запитів суспільства, що забезпечує високий рівень професійних компетентностей;
- переходом у підготовці кадрів для системи вищої педагогічної освіти на андрагогічну модель (навчання дорослих) та необхідністю нових підходів до конструювання змісту освіти.

Одним із таких є *компетентнісний підхід*.

Проблему компетентнісного підходу в освіті вивчали В. Байденко, В. Болотов, Ф. Гоноболін, Є. Зеєр, І. Зимня, І. Зязюн, В. Краєвський, Н. Кузьміна, Т. Орджи, Дж. Равен, Ю. Таур, Л. Тархан, А. Хуторський, І. Якиманська та ін.

Питання професійної компетентності й компетентнісного підходу вчені розглядають як інструменти модернізації освіти.

3.5.3. Керівництво самостійною роботою студентів

Основними критеріями сучасного навчального процесу у вищому навчальному закладі є поступовий і обов'язковий перехід навчання, його змісту на вищий теоретичний рівень та посилення уваги до організації *самостійної роботи студентів*.

Це досягається, як відзначають дидакти Г. Красницька, О. Савченко та ін., постійним удосконаленням навчальних програм і підручників, ускладненням вимог щодо їх змісту. При цьому науковці вважають, що основний шлях до професіоналізму – це самостійна робота майбутніх фахівців.

Самостійна робота студентів ВНЗ була завжди, але основною формою навчального процесу, важливою складовою всієї системи вона стала саме в останні часи. Самостійна робота спрямована на формування у студентів мотивації, прагнення пізнавати і постійно самостійно набувати нових знань з різних джерел.

Наукові дані свідчать про те, що розвиток людини відбувається у процесі її власної діяльності, а тому основою навчання є учіння. Основне завдання викладача полягає не в передачі студенту готової інформації, а в управлінні його діяльністю (В. Хубулашвілі). Така думка відповідає сутності контекстного підходу, що розглядає навчання з позицій майбутньої професійної діяльності. Педагогічно не вигідно бачити в особистості, яка навчається, тільки студента магістратури, треба вже зараз розгледіти в ньому майбутнього фахівця з усіма притаманними йому потенціями, які необхідно виявити і реалізувати в його активній самостійній діяльності.

Для формування педагогічної майстерності майбутніх викладачів важливу функцію виконує робота студентів з теоретичною та методичною літературою, їх підготовка до семінарських та практичних занять, виконання індивідуальних завдань тощо. Саме така робота за своєю сутністю дає змогу максимально виявляти активність кожному студенту. Вона складається з таких умінь: цілеспрямовано сприймати, закріплювати, усвідомлювати знання; використовувати їх та перетворювати в особисті переконання. Кожен студент повинен розуміти, що розвиток його інтелектуальних і творчих здібностей відбувається в процесі цієї роботи. Основними формами організації

самостійної роботи є: самостійна робота на лекціях; робота з першоджерелами; навчально-дослідна і науково-дослідна робота; педагогічна практика.

Організація самостійної роботи студентів здійснюється за трьома напрямками: визначення засобів цього процесу (з чим працювати); визначення часу (коли це можна робити); визначення методів і прийомів, якими оволодівають студенти (як це може привести до очікуваного результату).

Змістовий модуль 6

3.6.1. Практична підготовка майбутніх фахівців

Введення в 1994/95 навчальному році освітньо-професійних програм за ступеневою підготовкою «бакалавр», «магістр» значно конкретизувало цілі, завдання, зміст *практичної підготовки* майбутнього фахівця, але концепція практичної підготовки майбутнього фахівця як суттєва складова професійної освіти й досі потребує доопрацювання й широкого обговорення серед фахівців вищої освіти та провідних фахівців виробництва. Практичну підготовку майбутніх фахівців забезпечують: лабораторні та практичні заняття, курсове й дипломне проектування, усі види практик, що може становити близько 60% від загального обсягу навчального плану «бакалавр» (С. Сисоєва).

Труднощі викликає те, що бакалаврів з різних спеціальностей готують не лише університети, а й коледжі.

У 2010 р. була зроблена спроба більш конкретно з'ясувати позиції науковців з підготовки майбутніх фахівців за освітньо-кваліфікаційним рівнем «магістр», про що свідчать такі документи: Накази МОН «Про затвердження Програми організації підготовки магістрів» в Україні від 02.03.2010 р. №165; «Про Концепцію організації підготовки магістрів в Україні» від 10.02.2010 р. №99. Проте дія цих документів тимчасово призупинена.

Освітня підготовка майбутніх фахівців за відповідним освітньо-кваліфікаційним рівнем відображена в освітньо-професійній програмі (ОПП), яка є галузевим нормативним документом, де визначається термін та зміст навчання, нормативні форми державної атестації, встановлюються вимоги до змісту, обсягу й рівня освіти та практичної підготовки майбутнього фахівця певної спеціальності. Освітньо-професійна програма підготовки магістра включає поглиблену фундаментальну, гуманітарну, соціально-економічну, психолого-педагогічну, спеціальну та практичну підготовку. Система стандартів вищої освіти України тісно пов'язана з державними стандартами, такими як: класифікація видів наукової діяльності ДК 015-97, Національний класифікатор професій ДК 003-95.

Головною метою практичної підготовки майбутніх фахівців педагогічного профілю є розширення, поглиблення та систематизація професійно-орієнтованих знань, формування й закріплення умінь і навичок роботи із суб'єктом навчання й виховання (дитина, учень, вихованець, студент, у тому числі майбутній викладач) на реальному виробництві (дошкільний заклад, загальноосвітня школа, технікум, коледж, університет), виховання професійного інтересу, формування професійної мотивації до обраної спеціальності.

Практична підготовка студентів здійснюється на принципах нормативності, безперервності, послідовності, системності та результативності. Система принципів практичної підготовки майбутніх фахівців розповсюджується на всі напрями підготовки. Принципи практичної підготовки пов'язані з функціями майбутнього фахівця.

3.6.2 Актуальні проблеми підготовки фахівців дошкільної освіти

Проблема наступності між дошкільною та початковою ланками системи освіти
Актуальність розгляду даної проблеми пов'язана з порушенням зв'язків наступності в

меті, змісті, методах навчання та виховання, а також із зміною суспільних вимог. Ця проблема може бути вирішена через створення наскрізних програм – від дошкільної ланки до випускного класу школи, як вона вирішується нашими колегами в країнах близького зарубіжжя.

Проблема педагогічних кадрів у дошкільній освіті : - Підготовка майбутніх педагогічних працівників надає їм велику теоретичну базу, але, як правило, молоді фахівці не мають достатніх практичних навичок ні в управлінні дошкільним закладом, ні в роботі з дітьми. Можливо необхідно переглянути зміст навчальних програм вищих навчальних закладів з даних спеціальностей у бік посилення їх практичної спрямованості. - Забезпеченість дошкільних закладів педагогами та фахівцями. У Криму цей показник достатньо високий, але в той же час такими категоріями фахівців як вихователь-методист, практичний психолог, логопед, інструктор з фізкультури, соціальний педагог дошкільна освіта забезпечена не в повному обсязі. Забезпеченість дошкільної освіти висококваліфікованими кадрами – це реальність.

Проблема підготовки п'ятирічних дітей до навчання у школі. Головним принципом у роботі з п'ятирічними дітьми під час підготовки їх до школи є принцип не завдати шкоди. Дорослі мають заохочувати, а не поневолювати дитину пізнавати навколишній світ. Введення обов'язкової дошкільної освіти дітей п'ятирічного віку має гуманну мету та направлено на те, щоб при вступі до школи діти мали рівні освітні можливості. Охоплення дітей п'ятирічного віку дошкільною освітою в Криму складає 99,5%. Для працівників дошкільної освіти, програма розвитку дітей старшого дошкільного віку „Впевнений старт” стала не тільки своєчасна, але й життєво необхідна. У програмі враховані особливості сучасної дитини та сформульовані освітні, виховні, розвивальні завдання, окреслені загальні орієнтири щодо компетентності дитини, які націлені на майбутнє наших дітей, яке народжується сьогодні. [Режим доступності: <http://old.mon.gov.ua/images/files/doshkilna-crednya/doshkilna/dovidkovi-mater/mater-zizdu.doc>]

Підготовка дошкільного працівника, який би поєднував широкий спектр педагогічних функцій, був готовий здійснювати навчально-виховний процес у комплексі з корекційно-розвивальною роботою серед дітей, які мають особливі потреби. Необхідно вирішувати таке: 1. Внести зміни до ліцензійних вимог щодо надання освітніх послуг за напрямом підготовки “Дошкільна освіта”, а саме: ввести паралельні спеціалізації – вчитель іноземної мови, керівник гуртка комп'ютерних ігор, хореограф, керівник гуртка образотворчої діяльності, інструктор з фізичного виховання, дефектолог, сімейний вихователь, соціальний педагог. 2. Доповнити навчальні плани спеціальності дисциплінами корекційно - педагогічного циклу з метою впровадження інклюзивної освіти. 3. Удосконалити систему оплати праці педагогічних працівників навчальних дошкільних закладів, зокрема: передбачити нарахування 20-відсоткової надбавки за престижність праці; виплату одноразової адресної допомоги у розмірі п'яти окладів молодим спеціалістам дошкільної освіти, які працюють за фахом; прирівняти тривалість відпустки вихователів до тривалості відпустки вчителів загальноосвітніх шкіл. 4. Створити при міських та районних відділах освіти консультативно-просвітницькі центри для батьків щодо вирішення проблем надання обов'язкової дошкільної освіти дітям п'ятирічного віку. 5. Сприяти розвитку мережі авторських дошкільних навчальних закладів як базових для здійснення дослідницько-експериментальної роботи з актуальних проблем дошкільної освіти. 6. Започаткувати проведення на державному рівні конкурсу педагогічної майстерності “Вихователь року” з метою підняття престижу професії вихователів дошкільних установ. 7. Забезпечити законодавчу, нормативно-правову, організаційно-методичну базу відповідно до висловлених пропозицій. [Режим доступу: <http://old.mon.gov.ua/images/files/doshkilna-crednya/doshkilna/dovidkovi-mater/mater-zizdu.doc>]

Змістовий модуль 7

4.7.1. Педагогічна технологія: історія та сучасність

З 40-х рр. XX ст., починає розширюватись та оновлюватись методологічна основа педагогічної технології, яка проходить кілька умовних етапів .

Перший етап (1946 р.). Введення аудіовізуальної освіти в університеті штату Індіана (США). Розробляється план аудіовізуальної освіти. (автор плану – Л. Ларсон (L. Larson). Відповідно до плану розглядали питання планування виробництва, використання й оцінювання якості аудіовізуальних засобів та управління навчальним процесом на основі цих засобів (В. Боголюбов).

Другий етап (1950-ті рр.). Обґрунтування плану програмного навчання (автор – професор Б. Скіннер (B. Skinner). Визначення педагогічної технології як професійної категорії. Виникає нове обґрунтування програмного навчання, в основі якого – постійний зворотній зв'язок, тобто миттєвий контроль кожного завдання, правильного його виконання та повернення у разі допущеної помилки. (автор – Б. Скіннер). Можна сказати, що виникла педагогічна технологія лінійного типу. Ця ідея набула значного поширення та стала основою для підготовки педагогів-технологів. У 1958 р. Н. Краудер (N. Crowder) пропонує розгалужену схему педагогічної технології, тобто кожне завдання мало множинний вибір відповідей зі здійсненням зворотного зв'язку з педагогом. Така модель педагогічної технології мала ознаки адаптивності.

Третій етап (1960-ті рр. – 1-ша пол. 1970-х рр.). Відкриття відділення технології навчання в університеті Південної Каліфорнії у США (керівник – Д. Фінн (J. Finn). Визнають педагогічну технологію як галузь теоретичного знання в педагогіці. Виникає системний підхід до дослідження педагогічної технології як наукової категорії. Друкується перший спеціалізований теоретичний журнал «Педагогічна технологія» (Educational Technology), де були розкриті проблеми взаємодії технології й освіти та значення цієї взаємодії для суспільства. У 1968 р. здійснюється розробка та впровадження мови програмування ЛОГО у школі (Массачусетський технологічний інститут США, керівник – С. Пейперт (S. Papert). Протягом 1967–1972 рр. виникають і стають відомими нові концепції й парадигми педагогічних технологій [3].

Четвертий етап (друга пол. 1970-х рр.). Педагогічна технологія розглядається як система, що використовує наукові досягнення кібернетики, логіки, соціології, оптики, акустики, професійного менеджменту, міждисциплінарні зв'язки, що значно розширює її концепцію. Але термін «концепція» має декілька значень, які, проте, пов'язані між собою.

Відбувається стрімке зростання вищих навчальних закладів у США, які розробляють свої програми підготовки спеціалістів у галузі педагогічної технології. У 1976 р. створено перший персональний комп'ютер Apple (автори — С. Джобс, С. Уозник (S. Jobs, S. Wosnic)).

П'ятий етап (1980-ті рр.). У США були розроблені та були дійсними 193 програми з педагогічної технології. Наприклад, у 1955 р. було тільки 50 програм. У галузі педагогічної технології за повною програмою почали готувати студентів 788 факультетів вищих навчальних закладів. У 1981 р. використано спеціальні програмні засоби у дисплейних класах з навчальною метою. Провідними університетами, які мали найкращі програми з педагогічної технології, були: Мічиганський, Сиракузький, Флоридський, Індіанський університети. Крім того, Гарвардський та Станфордський університети у 1981 р. почали розробку нових програм з педагогічної технології на рівні магістра й доктора наук.

Шостий етап (1990-ті рр.). Активне використання інтерактивних технологій в освіті. Наприклад, у 1992 р. загальна кількість педагогічних журналів становила 356 одиниць, з них 19 включали до своєї назви термін «технологія» (за даними Національного бібліографічного покажчика педагогічної літератури, який видається з 1929 р. у США). Напрацювання різних підходів до розуміння педагогічної технології зумовило виникнення відповідних концепцій.

Первинна концепція педагогічної технології базується на ідеї використання технічних засобів навчання.

Вторинна концепція – на системному лінійному методі, який відтворюється в площині: планування – реалізація – оцінювання (devising — applying — assessing).

Але водночас виникають поняття «вузька» й «розширена» концепції педагогічної технології.

«Вузька» концепція – система поглядів на всі види засобів навчання, за допомогою яких здійснюється аудіовізуальна освіта й програмне навчання.

«Розширена» концепція – аудіовізуальна освіта, програмне навчання, ідеї кібернетики, теорії організації педагогічної праці, теорія та практика управління.

4.7.2. Інформаційно-комунікаційна технологія: дистанційна освіта, дистанційне навчання та самонавчання

Дистанційна освіта є складовою багатьох освітніх систем різних держав. Наведемо для прикладу університети (за даними дослідника О.П. Пічкара), які мають дистанційну форму організації навчання та склад контингенту студентів за даними 1995 р.: Центральний університет китайського телебачення (852 000 студ.); Турецький університет анадолю (600 000 студ.); Французький національний центр освіти (350 000 студ.); Таїландський відкритий університет Сукатаї та Матірат (350 000 студ.); Індійський національний відкритий університет ім. Індіри Ганді (242 000 студ.); Іспанський національний університет дистанційної освіти (140 000 студ.) і т.д.

Складовою дистанційної освіти є дистанційне навчання студентів як організаційна форма вищого навчального закладу, де системно використовуються комп'ютерні та телекомунікаційні засоби забезпечення взаємодії викладачів і студентів на різних етапах самостійного опанування студентами навчальних матеріалів.

У дистанційному навчанні існує відстань між викладачем і студентом, тому студент повинен мати велику міру відповідальності за самостійне опанування програми навчання. Автономному студенту потрібна незначна допомога від викладача, який може бути для нього більше респондентом, ніж керівником. Проте деякі дорослі студенти потребують допомоги у формулюванні їхніх навчальних цілей, у роботі з джерелами інформації й оцінюванні досягнутих цілей [11, с. 111–112].

Дистанційне навчання є технологічним інструментом для періодично повторюваного й безперервного навчання (recurrent and lifelong learning), і як індивідуальна діяльність базується на глибокому вивченні матеріалу, є відкритим до біхевіористського, когнітивного та інших режимів навчання. Воно має елементи індустріалізації з поділом праці, використанням механічних пристроїв, електронної обробки даних і масової комунікації, яка в основному базується на попередньо розроблених курсах. Особисті зв'язки, задоволення від навчання і співпереживання (empathy) між студентами і тими, хто підтримує (тьютори, консультанти та ін.), є основними факторами при дистанційному навчанні.

Відомо, що в 1960 р. виникає концепція «хмарних обчислень», а в 2012 р. Google офіційно презентував хмарне середовище для зберігання файлів в Інтернеті.

У 2010 р. загальна кількість користувачів Інтернет-ресурсами в Україні налічувала 3661 млн осіб, а в 2013 р. – 5435 млн осіб (С. Литвинова) [14].

Хмарна технологія. У 2010 р. у звіті ЮНЕСКО відзначається необхідність нововведень у галузі професійної підготовки майбутніх фахівців за рахунок широкого використання інформаційно-комунікаційних технологій, а це означає засвоєння:

- *соціально-особистісних умінь* у галузі «хмарних» технологій, уникаючи проблем, які створюють люди в міжособистісному спілкуванні;
- *загальнонаукових умінь* як базових знань «хмарних» технологій та умінь ними оперувати під час навчання в магістратурі;
- *інструментальних умінь* як активного застосування лексики «хмарних» технологій;

- *загальнопрофесійних умінь*, тобто навички роботи з персональним комп'ютером та іншими гаджетами, використовуючи ресурс «хмарних» технологій для вирішення освітніх завдань.

4.7.3.

4.7.4. WebQuest-технології у викладанні методик дошкільної освіти

У 1970 р. термін «квест» був використаний розробниками комп'ютерних ігор для виконання гравцем ігрових завдань з метою подолання різних перешкод на шляху героя або здійснення пошуку предметів на ігровому полі тощо.

У 1995 р. професор освітніх технологій Університету Сан-Дієго (США) Б. Додж (B. Dodge) вперше використав термін WebQuest (веб-квест) з метою інтеграції Інтернету до навчального процесу, який мав різний рівень складності, та розглядав його як *орієнтаційну діяльність*, метою якої є розвиток учасників, формування когнітивних умінь аналізувати, синтезувати й оцінювати навчальну інформацію та своєчасно вирішувати навчальні і дослідні проблеми, спираючись на інтереси, досвід, погляди щодо свого професійного майбутнього. Головною та необхідною умовою виконання орієнтаційної діяльності учасників веб-квестів є використання Інтернет-ресурсів та правильне посилення на них у розгляді проблеми. У 2015 р. відбувся 20-річний ювілей з дня створення WebQuest. Згодом з'явилися популярні вебінари про WebQuest та Web 2.0., які активно проводить Б. Додж (США).

Дослідник Б. Додж визначив типи навчальних завдань для освітніх веб-квестів, а саме: переказ (*retelling tasks*), компіляція (*compilation tasks*), загадки (*mystery tasks*), конструкторські (*design tasks*), творчі (*creative product tasks*), вирішення спірних проблем (*consensus building tasks*), переконувальні (*persuasion tasks*), самопізнання (*self-knowledge tasks*), аналітичні (*analytical tasks*), оцінні (*judgment tasks*), наукові (*scientific tasks*) [26].

Б. Додж навчає грі та стимулює навчання; просуває мультимедійність; віртуальну реальність освітнього середовища; психологію технології навчання.

Змістовий модуль 8

4.8.1. Історичні, теоретичні та методичні основи здійснення контролю знань студентів

Здійснення контролю викладачем можна розглядати як процес отримання інформації педагогом про позитивні або негативні зміни у знаннях та вміннях студентів під час опанування ними педагогічних дисциплін.

До здійснення контролю висуваються відповідні вимоги:

1. *Попереджувальний контроль*. Викладач на перших семінарських, практичних заняттях обговорює зі студентами, як саме буде здійснюватися контроль знань та умінь студентів з циклу педагогічних дисциплін. Який вид контролю буде використовуватись та в який час, які методи контролю будуть задіяні в роботі викладача. На зрозумілих прикладах викладач пояснює систему контролю з педагогічної дисципліни та його графік.

2. *Дієвий контроль*. Контроль, який здійснює викладач, має покращувати отримані результати студентів, якщо враховані їх індивідуальні особливості, узятю до уваги рівень їх розвитку, системні зусилля з опанування циклу педагогічних дисциплін.

Контроль здійснює не тільки викладач з методик дошкільної освіти, але й інші суб'єкти педагогічного процесу, які систематично беруть участь у контролі знань студентів: ректорат, деканат, кафедра та ін. Таким чином, внутрішньовузівський контроль якості знань і компетентностей студентів за різними напрямками підготовки має багаторівневу структуру: ректорат, деканат, кафедри ВНЗ, випускники ВНЗ, студентське самоврядування. Охарактеризуємо кожен рівень здійснення контролю.

На рівні ректорату: здійснюється контроль за виконанням рубіжного/екзаменаційного контролю; організовуються ректорські контрольні роботи з окремого навчального предмету/предметів, результати яких доповідаються на вченій раді університету та виносяться відповідні рішення щодо якості навчальних досягнень студентів за відповідним напрямом підготовки.

На рівні деканату: здійснюється аналіз результатів екзаменаційних сесій, успішність студентів перших курсів, які були прийняті за цільовим прийомом або за контрактом; порівняння результатів з попередніми роками, виявлення позитивних/негативних тенденцій у навчанні та встановлення їх причин, аналіз результатів студентських олімпіад за напрямами підготовки і т.д.

На рівні кафедри: здійснення тестового контролю знань студентів зі внесенням цих результатів в індивідуальну навчальну картку; контроль за практичними навичками, вміннями вирішувати педагогічні ситуаційні завдання, додаткові заняття зі студентами, які незадовільно вчаться, та аналіз причин низьких результатів.

На рівні випускника ВНЗ: проведення анкетування на факультетах підвищення педагогічної кваліфікації та професійної перепідготовки педагогічних кадрів у післядипломному закладі освіти. Попередні випускники, які здійснюють викладацьку діяльність в освітніх навчальних закладах, дають оцінку здобутій освіті, вносять пропозиції щодо підвищення її якості; узагальнені результати анкетування випускників керівник післядипломного закладу освіти доводить до відома ректорату або деканату ВНЗ.

На рівні самоврядування студентів: здійснення анонімного анкетування щодо викладання окремих дисциплін професорсько-викладацьким складом ВНЗ: якість лекцій, семінарських, практичних та лабораторних занять. Отримані результати доводять до відома викладача та завідувача кафедри, на якій він працює. Якщо викладач подає своєю кандидатуру на вищу посаду, то деканат здійснює анонімний контроль якості його викладання в академічних групах, узагальнює результати та доповідає на вченій раді ВНЗ. Контроль за якістю викладання може включати такі питання, як: системне формування спеціальних знань з навчального предмету, формування навчально-інтелектуальних операцій та навичок студентів (аналіз, узагальнення, зіставлення), оптимальний відбір змісту, методів та засобів з урахуванням цілей навчання, розвиток пізнавальної активності студентів.

4.8.2. Характеристика форм, принципів і методів здійснення контролю.

Характеристика видів контролю. Характеристика оцінки й оцінювальної діяльності педагога у ВНЗ

У педагогічній літературі є *форми контролю* з урахуванням організації навчального процесу: *індивідуальний контроль*; *фронтальний контроль*; *груповий контроль*.

Контроль відповідає таким принципам, як: принцип нормативності, принцип системно-комплексного підходу, принцип головної ланки, принцип об'єктивності т.д.

Принцип нормативності – це здійснення контролю з боку викладача, який спирається на нормативно-освітні документи, у яких сформульовані вимоги до здійснення контролю, його видів, форм і функцій в організації навчальної діяльності студентів. Викладач повинен знати вимоги як з боку центрального контрольного органу, наприклад Міністерства освіти і науки, до здійснення контролю, так і окремого навчального педагогічного закладу, де він працює. Викладач має правильно їх трактувати, його розуміння цих вимог має збігатись з розумінням центрального контрольного органу. Така єдність розуміння принципу нормативності дає можливість правильно співвіднести результати навчання в окремих навчальних педагогічних закладах з вимогами державних і галузевих стандартів.

Принцип системно-комплексного підходу визначає отримання даних про знання та вміння студентів у взаємозв'язку та системі.

Принцип головної ланки: контролю (за браком навчального часу) підлягають, перш за все, такі теми навчальних дисциплін, які значно покращують професійно-орієнтований рівень майбутнього фахівця, роблять його конкурентоспроможним в освітньому просторі.

Принцип плановості та планомірності: розподіл усіх видів і форм контролю та його здійснення впродовж усього семестру, навчального року.

Принцип індивідуального характеру перевірки й оцінки знань студентів передбачає індивідуальну роботу викладача з кожним студентом, врахування його індивідуальних особливостей.

Принцип системності й систематичності перевірки та оцінювання знань: здійснення контролю як певних логічних зв'язків між різними видами і формами контролю протягом усього періоду вивчення педагогічної дисципліни (протягом семестру або навчального року);

Принцип тематичності здійснення контролю за окремими темами навчальної дисципліни.

Принцип диференційованого оцінювання успішності навчання студентів передбачає оцінювання успішності на основі різнорівневого підходу.

Принцип єдності вимог викладачів до студентів передбачає врахування кафедрами і викладачами чинних загальнодержавних та галузевих стандартів.

Принцип об'єктивності – це систематичний аналіз результатів міжсесійного контролю і показників успішності за єдиними критеріями з метою своєчасного здійснення заходів для поліпшення організації та змісту навчально-виховного процесу.

Принцип підвищення ефективності та якості аудиторних і самостійних занять студентів з метою запобігання низькій успішності та відрахуванню студентів за невиконання навчального плану.

Принцип гласності передбачає доведення результатів контролю до відома студентів усієї академічної групи.

У роботі педагогічних навчальних закладів застосовуються різні види контролю (перевірки), які здійснюються як у міжсесійний, так і в екзаменаційно-заліковий (сесійний) період.

1. Міжсесійний контроль: вхідний, попередня перевірка; поточна перевірка; тематична перевірка; модульна перевірка.

2. Сесійний контроль: екзамен, залік (диференційований/недиференційований) — підсумкова перевірка; рубіжний контроль.

Викладач у викладацькій діяльності використовує різні *види контролю*, зокрема такі як: вхідний (діагностичний), попередній, поточний, тематичний (проміжний), контроль залишкових знань та завершальний за ознаками всеосяжності (В. Оконь).

Охарактеризуємо основні види контролю:

Вхідний контроль ставить за мету виявити базовий рівень підготовки студентів за навчальними дисциплінами; розподіл студентів за рівнем підготовки для здійснення диференціації й індивідуалізації навчальної діяльності. Для здійснення вхідного контролю найчастіше використовують тестування, співбесіду, опитування [11, с. 75]. Вхідний контроль знань ставить за мету створення надійної системи управління навчальним процесом (В. Нагаєв, 2007 р.).

Попередній контроль або попередню перевірку здійснюють з метою визначення ступеня готовності студентів до навчання залежно від етапу навчання й місця проведення контролю. Такий контроль може здійснюватись, наприклад, на початку навчального року з метою встановлення рівня знань студентів; перед вивченням нового розділу для визначення питань, що потребують повторення, ступеня готовності студентів до сприйняття нової інформації за новою навчальною програмою; у порядку підготовки студентів до практичних чи лабораторних робіт, до роботи над першоджерелами тощо.

Попередня перевірка може проводитись як організація письмових контрольних робіт, фронтальних опитувань перед початком практичних чи лабораторних робіт, усної перевірки окремих груп студентів, здійснення стандартизованого контролю знань.

Поточний контроль, який здійснюється в ході вивчення конкретної педагогічної теми для визначення рівня сформованості окремої навички або вміння, якості засвоєння певної частини навчального матеріалу та реалізується на принципах систематичності. Такий контроль має на меті перевірку рівня знань на етапі первинного засвоєння навчального матеріалу; створення надійної системи управління навчальною діяльністю з опанування змісту окремої педагогічної дисципліни. У процесі поточного контролю домінуючою є функція зворотного зв'язку. На основі результатів поточного контролю викладач отримує інформацію про успішність або низький рівень організації навчального процесу, що дає йому можливість своєчасно коригувати навчальну діяльність студентів.

Поточна перевірка є органічною складовою навчального процесу і проводиться на лекціях, семінарах, практичних і лабораторних заняттях. Найчастіше вона здійснюється як усна співбесіда за матеріалами розглянутої теми, наприклад на початку наступної лекції, з оцінюванням відповідей студентів (10–15 хв). Поточна перевірка може бути здійснена як: дидактична або ділова гра, тренінг, тестування, складання і розв'язування тематичних педагогічних кросвордів, педагогічна вікторина, участь студентів у конференціях.

Контроль залишкових знань за циклом педагогічних дисциплін має на визначення міцності отриманих знань студентів. Такий контроль проводиться через 6–12 місяців після того, як педагогічні дисципліни вже вивчені, студенти отримали оцінки на екзамені. За результатами такого контролю завідувач кафедри та викладач вносять зміни у робочі і навчальні програми, у систему контролю та методику проведення семінарських, практичних і лабораторних робіт. Такий контроль, як контроль залишкових знань, проводять один раз на 2–3 роки.

Завершальний контроль (рубіжний, підсумковий) проводиться після завершення роботи над тематичним циклом, модулем (декілька тем), після закінчення навчання.

Підсумковий контроль реалізується після завершення відповідного ступеня навчання, а також з метою оцінювання результатів навчання студентів за відповідним напрямом підготовки. Такий контроль проводять у формі заліку та екзамену. Якщо у ВНЗ використовують модульно-рейтингову систему, то результати підсумкового контролю можуть виявлятися у рейтингу студентів виключно за підсумками складання навчальних модулів дисципліни.

4.8.3. Діагностика якості навчання студентів до викладацької діяльності

Діагностика якості може бути здійснена за допомогою комплексних контрольних робіт з навчальних дисциплін.

Комплексну контрольну роботу (ККР) з навчальних дисциплін проводять з метою виявлення рівня *залишкових знань студентів* та контролю за якістю навчального процесу, а також при проведенні самоаналізу ВНЗ з метою корекції робочих навчальних програм, удосконалення організації навчального процесу; при проведенні акредитаційної або атестаційної експертизи з метою державного оцінювання рівня підготовки студентів. На прикладі роботи педагогічних коледжів (м. Запоріжжя, м. Луцьк) розглянемо зміст діагностики навчання і оцінювання залишкових знань студентів.

Контрольне завдання (КЗ) комплексної контрольної роботи – це перелік формалізованих питань (тестів), вирішення яких потребує умінь застосувати інтегровані знання програмного матеріалу дисципліни; це перелік питань, що охоплює увесь програмний матеріал. Контрольні завдання мають кількість варіантів на 3–5 більше, ніж кількість студентів, які одночасно виконують ККР, але не менше ніж 25 варіантів; мають однакову структуру та рівнозначну складність, трудомісткість виконання – до двох академічних годин; використовують однакові та знайомі для студентів позначення та єдину термінологічну систему дисципліни. Кожне питання КЗ починається словами

«Визначити...», «Дати оцінку...», «Провести порівняння» і т.д. Оцінювання результатів виконання ККР здійснюється за національною шкалою або за рейтинговою.

Оцінювання рівня залишкових знань студентів здійснюють з нормативних дисциплін, вивчення яких закінчено у попередньому семестрі або навчальному році. ККР включає навчальні дисципліни з нормативної частини робочого навчального плану: гуманітарної та соціально-економічної; математичної та природничої; професійно-орієнтованої та практичної підготовки. Контрольний захід вважається таким, що відбувся, якщо в ньому взяло участь не менше ніж 90% спискового складу академічної групи педагогічного навчального закладу. Студенти однієї академічної групи виконують контрольні завдання ККР не більше ніж з однієї дисципліни на день.

До пакету ККР додається рецензія фахівців з відповідної галузі, де відображено професійне спрямування, відповідність варіантів завдань вимогам навчальної програми, рівнозначність варіантів, обґрунтованість критеріїв оцінювання, достатність матеріалів для студентів. Титульна сторінка пакету ККР, контрольні завдання, варіанти контрольних завдань, відповідні ключові тести оформлюються згідно з розробленими формами, що регламентується Положенням про оцінювання залишкових знань студентів.

Комплексні кваліфікаційні завдання (ККЗ) студенти виконують під час складання комплексних державних екзаменів.

Діагностика якості підготовленості випускників за напрямом підготовки 6.010101 – «Дошкільна освіта» здійснюється за комплексними кваліфікаційними завданнями (ККЗ): з педагогіки (загальної та дошкільної), психології (загальної та дитячої) та з фахових методик дошкільного виховання (основ природознавства з методикою; теорії та методики розвитку рідної мови дітей; теорії та методики формування елементарних математичних уявлень; методики фізичного виховання дітей; основ образотворчого мистецтва з методикою керівництва зображувальною діяльністю дітей; методики музичного виховання; методики проведення занять з природознавства) у вигляді білетів.

Змістовий модуль 9

5.9.1. Загальна характеристика готовності майбутнього викладача ВНЗ

Майбутні викладачі після закінчення магістратури у галузі знань 01 «Освіта» за спеціальністю 012 «Дошкільна освіта» мають готовність працювати на посаді асистента профільної кафедри у ВНЗ та успішно викладати методики дошкільної освіти для вихователя з метою підготовки його для роботи в дошкільному навчальному закладі з таких навчальних курсів, як:

1. «Теорія і методика фізичного виховання та валеологічної освіти».
2. «Дошкільна лінгводидактика з методикою організації художньо-мовленнєвої діяльності» («Теорія і методика навчання рідної мови в ДНЗ»; Теорія і методика навчання української мови в ДНЗ з російськомовним режимом»; «Методика організації художньо-мовленнєвої діяльності дітей дошкільного віку»; «Методика навчання української мови»)
3. «Основи природознавства з методикою ознайомлення дітей з природою».
4. «Методика проведення занять з природознавства».
5. «Основи образотворчого мистецтва з методикою керівництва зображувальною діяльністю дітей».
6. «Теорія і методика музичного виховання» дітей дошкільного віку.
7. «Теорія і методика співпраці ДНЗ з родиною».
8. «Теорія і методика логіко-математичного розвитку дітей дошкільного віку».
- («Теорія і методика формування елементарних математичних уявлень у дошкільників»)
9. «Методика навчання іноземної мови дітей».

При підготовці до семінарських, лабораторних і практичних занять майбутній викладач може самостійно визначати мету та завдання підготовки вихователя з конкретної методики дошкільної освіти у взаємозв'язку з іншими навчальними дисциплінами; самостійно обмірковує зміст підготовки, сучасні організаційні форми і методи, що сприяють суб'єкт-суб'єктній підготовці вихователя до роботи в дошкільному навчальному закладі, активізувати навчальну, пізнавальну, наукову діяльність студентів; може самостійно перевіряти сформованість їх компетентностей з використанням різних видів та форм контролю.

Майбутній викладач з методик дошкільної освіти самостійно проводить семінарські, практичні та лабораторні заняття, розуміє структуру лекції та може підготувати основні тези, організувати індивідуальні й групові консультації, рецензувати курсові роботи.

Добре обізнаний у класифікації семінарів за змістом, об'єктом та вимогами: підготовчі семінари (просемінари), семінари, міжпредметні семінари, спецсемінари. Знає класифікацію семінарів за метою навчання: семінар-повторення і семінар із систематизації знань; семінар вивчення нового матеріалу; комбінований семінар (змішаний), – а також класифікацію семінарів за формою проведення: семінар-бесіда; семінар-обговорення; коментоване читання; семінар-дискусія; вирішення завдань; семінар-конференція. Майбутній викладач має свій педагогічний досвід з організації та проведення таких семінарів з підготовки вихователя до роботи з дошкільниками.

Майбутній викладач добре ознайомлений з організацією ознайомчих та педагогічних практик на базі дошкільних навчальних закладів; підготовкою звітів щодо результатів педагогічних практик на засідання кафедри, розуміє суть обговорення питань методичної підготовки вихователя на науково-методичних семінарах кафедри; дійшов до професійного самовизначення, що свідчить про його ціннісний та вмотивований вибір професійної діяльності, усвідомлення себе як суб'єкта щодо викладання окремих методик дошкільної освіти; зіставляє свої можливості з освітніми вимогами, які висуваються до здійснення викладацької діяльності у ВНЗ.

Майбутній викладач як випускник магістратури вже опанував різні види робіт з методик дошкільної освіти; вміє аналізувати систему методів, організаційних форм навчання, обґрунтовувати їх вибір у конкретних педагогічних ситуаціях; самостійно планувати вивчення окремих методик дошкільної освіти за відповідною типовою програмою ВНЗ; розробляти плани лекційних, семінарських, практичних, лабораторних занять та правильно робити підбір наочного матеріалу для організації та проведення різних видів занять у ВНЗ; може проводити дослідження, де суб'єктом експериментальної роботи будуть студенти. У науковому пошуку готовність майбутнього викладача сформована як система вмінь чітко формулювати мету, проблему, гіпотезу, завдання дослідження, знаходити найбільш ефективні методи вивчення методичних явищ та аналізу даних, добирати інформаційно-аналітичний матеріал для наукового пошуку в галузі дошкільної освіти, передбачати й попередньо оцінювати результати дослідження; моделювати, проектувати та організовувати науково-дослідну роботу в академічних групах та з окремими студентами, які мають схильність до наукової роботи.

5.9.2. Готовність майбутнього викладача до викладання окремих методик дошкільної освіти

Готовність майбутнього викладача відображається у засвоєнні функціональних компонентів педагогічної діяльності з урахуванням специфіки професійної діяльності, в контексті якої виконуються основні функції викладача; він добре ознайомлений з правами та обов'язками професорсько-викладацького складу у вищому навчальному закладі; добре

обізнаний у різних видах навчальних робіт, які виконуються на кафедрі протягом року; чітко орієнтується у функціональних компонентах педагогічної діяльності викладача ВНЗ.

Згідно з планом, майбутній викладач брав активну участь в організаційно-методичній та науково-дослідній роботі кафедри. У період проходження асистентської практики на кафедрі вищого навчального закладу він виконував організаційну функцію, інформаційну як носій нової інформації з методик дошкільної освіти, трансформаційну (перетворення методичних знань в акт індивідуального пізнання); орієнтовно-регулятивну як структурування системи знань з методик дошкільної освіти у підготовці вихователя до роботи з дітьми дошкільного віку; мобілізаційну як уміння переводити об'єкт пізнання в суб'єкт саморуку та самоствердження у професії.

Майбутній викладач з викладання методик дошкільної освіти може вільно обирати організаційні форми проведення навчальних занять, загальні та специфічні методи й наочні засоби підготовки вихователя дошкільного навчального закладу, що є виявленням педагогічної та наукової власної ініціативи; він одержує з усіх інформаційних, навчально-методичних, наукових джерел педагогічну інформацію для здійснення більш ефективної підготовки вихователя для роботи в дошкільному навчальному закладі; може брати участь в обговоренні та вирішенні найважливіших питань навчальної, наукової та виробничої діяльності вищого навчального закладу і його підрозділів з поданням методичних пропозицій стосовно поліпшення підготовки вихователів до роботи з дошкільниками.

Майбутній викладач глибоко ознайомлений з метою занять та засобами її досягнення у вищому навчальному закладі, такими як розвивальні, навчальні, професійно-орієнтовані, з урахуванням їх відповідності обсягу навчального матеріалу; може здійснити керівництво пізнавальною активністю студентів впродовж усього заняття, враховуючи різні види диференціації: за педагогічними здібностями, за професійно-орієнтованими інтересами, за рівнем сформованості педагогічного мислення вихователя для роботи з дошкільниками.

Майбутній викладач після асистентської практики чітко розуміє принципи побудови навчального плану підготовки вихователя, такі як: гуманістична спрямованість; науковість; систематичність та послідовність; доступність; єдність навчання, виховання та розвитку; гуманітаризація; зв'язок теорії та практики; професійна спрямованість; поліпедагогічність; стабільність і динамічність варіативної частини; уніфікація та диференціація; наступність; інформаційність, технологічність навчання. Він може проаналізувати структуру навчального плану за такими критеріями, як: напрям, спеціальність, освітньо-кваліфікаційний рівень, кваліфікація, термін навчання, попередня освіта, форма навчання. Активно користується навчальною програмою та розуміє її сутнісні характеристики: лінгвістична, концентрична, модульна, теоретико-методологічна, змістова, операційно-діяльнісна, контрольна-перевірочна.

Змістовий модуль 10

5.10.1 Структура готовності майбутнього викладача з методик дошкільної освіти

Майбутній викладач з методик дошкільної освіти має сформовану *готовність до викладання названих методик у вищому навчальному закладі, структура якої має низку компонентів*: ціннісно-мотиваційний; емоційно-вольовий; методично-когнітивний; операційно-діяльнісний; методично-діагностичний; методично-конструктивний; науково-дослідний; методично-рефлексивний; креативно-творчий.

Ціннісно-мотиваційний компонент готовності майбутнього викладача: сформована потреба в педагогічних знаннях з підготовки вихователя до роботи у дошкільному навчальному закладі та його орієнтування на потреби дитини, її вікові можливості з позиції дитиноцентризму;

Емоційно-вольовий компонент готовності майбутнього викладача: має відповідний емоційно-позитивний настрій та постійно налаштований на виконання

обов'язків викладача вищого навчального закладу, згідно зі Статутом ВНЗ та нормативною базою, яка регламентує права й обов'язки професорсько-викладацького складу у виконанні функцій викладацької діяльності; є цілеспрямованим у досягненні акмеологічних цілей до успішного вирішення освітніх завдань з підготовки вихователя до роботи у дошкільному навчальному закладі;

Методично-когнітивний компонент готовності майбутнього викладача як наявність системних загальнонаукових, дидактичних та методичних категорій, зміст і завдання навчальних методичних дисциплін дошкільної освіти, які мають ознаки системності, глибини, міцності про закономірності та принципи підготовки вихователя до роботи з дошкільниками;

Операційно-діяльнісний компонент готовності майбутнього викладача: володіє гностичними й операційними вміннями, такими як самостійне здобування, поповнення, систематизація та розширення своїх професійних знань про підготовку вихователя засобами окремих методик дошкільної освіти; проєктувальні вміння: планування системи семінарських, практичних, лабораторних занять відповідно до освітніх цілей підготовки вихователя з урахуванням педагогічних принципів організації навчально-виховного процесу у ВНЗ, дотримуючись галузевих стандартів у дошкільній освіті;

Методично-діагностичний компонент готовності майбутнього викладача: може ефективно сформулювати у вихователя діагностичні вміння для визначення за відповідними критеріями та показниками рівня розвитку дітей різних вікових груп у фізичній, мовній, мовленнєвій, природній, математичній, естетичній, образотворчій сферах; розробляти діагностичні завдання з ефективною педагогічною взаємодією вихователя з батьками та різними типами родин;

Методично-конструктивний компонент готовності майбутнього викладача: наявність системи умінь використовувати ігрові та неігрові, імітаційні, діагностичні, діалогічні, полілогічні, ситуаційні, проєктувальні методи підготовки вихователя до роботи з дошкільниками; комбінувати на семінарах з різним змістом, об'єктом, метою проведення, формами; застосовувати різні підходи та принципи підготовки вихователя; використовувати на практичних та лабораторних заняттях загальні та специфічні методи й наочні засоби для досягнення освітніх цілей;

Науково-дослідний компонент готовності майбутнього викладача: він може охарактеризувати проблематику педагогічних досліджень з окремих методик дошкільної освіти, основні етапи проведення, категоріальну основу дослідження; знає відмінності між теоретичними й експериментальними гіпотезами та способи їхньої перевірки в ході педагогічного експерименту; розуміє як використовувати наукові теоретичні, експериментальні та статистичні методи у вирішенні методичних проблем навчання дітей дошкільного віку, володіє методикою констатувального, формувального та контрольного етапів педагогічного експерименту;

Методично-рефлексивний компонент готовності майбутнього викладача: здійснює самоаналіз на виявлення власних педагогічних, методичних, організаційних та комунікативних помилок у педагогічній діяльності та своєчасно може коректувати свою професійну поведінку, що безпосередньо впливає на підготовку вихователя до роботи з дітьми дошкільного віку; оволодів системою мисленнєвих дій, які призводять до вдосконалення власного професійного рівня та професійної самореалізації, самовдосконалення методичного рівня;

Креативно-творчий компонент готовності майбутнього викладача: знає основні критерії створення окремих моделей підготовки вихователя до роботи з дітьми дошкільного віку, такі як: функціонально-структурна, компетентнісна, технологічна, синергетична, акмеологічна або професійно-орієнтована, враховуючи при їх створенні та розробці комплекс організаційно-педагогічних умов, відповідну методикою дошкільної освіти та її органічний взаємозв'язок з іншими методиками;

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИЧНИХ (СЕМІНАРСЬКИХ) ЗАНЯТЬ, ЗАВДАННЯ ДЛЯ ЛАБОРАТОРНИХ РОБІТ

ЗАЛКОВИЙ КРЕДИТ 1

1.1.4. Навчальна програма ВНЗ. Робоча програма окремої дисципліни як складова навчальної програми ВНЗ

Знати: стандарти вищої освіти, мету, предмет, основні категорії курсу «Викладання методик дошкільної освіти»; зміст навчальної програми, її інваритативну та вибірккову частини, структуру.

Уміти: характеризувати структурні компоненти робочої програми за окремою навчальною дисципліною; аналізувати робочу програму окремої навчальної дисципліни за вибором викладача; доповідати та робити порівняльний аналіз навчальної та робочої програми за окремою дисципліною і навчальним планом; приймати участь у розробці мети і завдання робочої програми для навчальної дисципліни, яку обрав (окрему методику дошкільної освіти).

1.2.2. Планування різних форм організації навчального процесу. Види навчальних занять у ВНЗ

Знати: структуру планування, зміст графіка навчального процесу; тематичне планування навчальної дисципліни; сутність кредитно-модульної системи планування у ВНЗ.

Уміти: характеризувати перспективне, поточне, календарне та оперативне планування у ВНЗ; налізувати форми організації навчального процесу: навчальні заняття, самостійна робота, практична підготовка, контрольні заходи; доповідати про види навчальних занять: лекція, семінар, практичне і лабораторне заняття, консультації, індивідуальні заняття»; приймати участь щодо здійснення планування різних видів занять за окремою методикою дошкільної освіти враховуючи принцип системності.

ЗАЛКОВИЙ КРЕДИТ 2

2.3.3. Особливості діяльності викладача методик дошкільної освіти

Знати: суттєві відмінності між поняттями «діяльність», «професійна діяльність», «непрофесійна діяльність», «педагогічна-творча діяльність».

Уміти: характеризувати структуру професійної діяльності викладача; аналізувати навчальну діяльність викладача як пратику навчання і виховання студентів; доповідати про наукові засади діяльності викладача ВНЗ; приймати участь у написанні індивідуального творчого твіру «Моя місія як викладача ВНЗ».

2.4.4. Наукова та науково-методична діяльність викладача ВНЗ

Знати: сутність наукової, методичної, навчальної роботи викладача у ВНЗ

Уміти: характеризувати три види роботи викладача: наукова, методична, навчальна та їх матеріальні носії (стаття, авторський підручник, навчально-методичний комплекс і т.д.);робити порівняльний аналіз між науковою та науково-методичною діяльністю викладача ВНЗ: загальне та відмінне; доповідати про «Положення про організацію наукової діяльності у вищому навчальному закладі»; приймати участь у створенні структурно-логічної схеми з основних напрямів методичної роботи викладача (планування, створення НМК дисципліни, удосконалення робочих програм, обґрунтування методичних рекомендацій і т.д.).

ЗАЛКОВИЙ КРЕДИТ 3

3.5.2. Характеристика основних підходів у підготовці майбутніх викладачів ВНЗ

Знати: загальну характеристику кожного підходу: діяльнісний, особисто-орієнтований, контекстний, компетентнісний, технологічний, як професійно-орієнтованого; сутність фундаменталізації, гуманізації та диференціації, як базових підходів у навчанні студентів у вишах.

Уміти: характеризувати основні історико-педагогічні періоди становлення професійно-педагогічної підготовки фахівців; аналізувати поняття «індивідуалізація», «фундаменталізація», «гуманізація», «диференціація» та їх взаємозв'язок з підготовкою майбутніх викладачів; доповідати про принципи гуманізації у підготовці майбутніх викладачів; доповідати про основні підходи: діяльнісний, особисто-орієнтований, контекстний, компетентнісний, технологічний; приймати активну участь у роботі в підгрупі щодо вироблення колективних прозицій для ефективного втілення підходів у сучасну підготовку першокурсників:

- діяльнісний підхід у процесі навчання студентів 1 курсу
- індивідуальний підхід у процесі навчання студентів 1 курсу;
- контекстний підхід у процесі навчання студентів 1 курсу;
- компетентнісний підхід у процесі навчання студентів 1 курсу;
- технологічний підхід у процесі навчання студентів 1 курсу.

3.6.2. Актуальні проблеми підготовки фахівців дошкільної освіти

Знати: професійну проблематику підготовки кадрів для педагогічних університетів, дошкільних навчальних закладів.

Уміти: характеризувати основні провідні наукові видання щодо висвітлення проблем підготовки фахівців дошкільної освіти; аналізувати актуальну проблематику щодо підготовки фахівців дошкільної освіти (автореферати на здобуття наукового ступеня); доповідати про сучасні актуальні проблеми підготовки фахівців дошкільної освіти з огляду матеріалу журналів «Дошкільне виховання»; приймати активну участь в обговоренні проблеми підготовки фахівців дошкільної освіти на підставі аналізу фахових журналів («Дошкільне виховання»).

ЗАЛКОВИЙ КРЕДИТ 4

4.7.2. Інформаційно-комунікативна технологія

Знати: сутність інформаційно-комунікаційних технологій, історію її виникнення, проблеми її відтворення у освітньому середовищі.

Уміти: характеризувати дистанційне навчання як структурний елемент дистанційної освіти; обґрунтувати використання хмарної технології та її ресурсно-орієнтовані можливості у підготовці майбутніх викладачів з дошкільної освіти; доповідати про WebQuest технології та їх використання у викладанні методик дошкільної освіти; приймати активну участь в організації круглого столу та дискутувати за проблемою: моя викладацька свобода та граничні межі її відтворення у інформаційно-комунікативному середовищі.

4.8.3. Діагностика якості навчання студентів до викладацької діяльності

Знати: сутність кваліфікаційних контрольних робіт та методику їх складання для студентів; сутність контрольних завдань за окремими методиками дошкільної освіти та вимоги до їх складання.

Уміти: характеризувати принципи здійснення контролю у ВНЗ: принцип нормативності, принцип системно-комплексного підходу, принцип головної ланки, принцип об'єктивності; аналізувати ефективність функцій контролю: здійснення зворотнього зв'язку між студентом і викладачем; оцінювальна; навчальна; розвивальна; освітня; діагностично-коригувальна; виховна; стимулювально-мотиваційна; управлінська; прогностично-методична; організаційна; самооцінювання; доповідати про види контролю у навчальній роботі та їх здійснення за окремою методикою дошкільної освіти; приймати

активну участь у розробленні «Положення для організації і проведення екзамену з «відкритим підручником» з окремої методики дошкільної освіти».

ЗАЛКОВИЙ КРЕДИТ 5

5.10.1. Структура готовності майбутнього викладача з методик дошкільної освіти

Знати: структуру готовності майбутнього викладача з методик дошкільної освіти.

Уміти: характеризувати нормативно-законодавчі, діяльнісно-технологічні, контрольні-моніторингові підходи до визначення структури готовності майбутнього викладача; доповідати про готовність майбутнього викладача до викладання методик дошкільної освіти; приймати участь у власному визначенні структури готовності як викладача за допомогою діагностичних методик; обговорювати отримані власні результати та порівнювати їх з результатами інших студентів академічної групи.

ДИДАКТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

Самостійна робота студента магістратури – це основний засіб оволодіння навчальним матеріалом під керівництвом викладача у час, вільний від обов’язкових навчальних занять. Навчальний час, відведений для цього визначається навчальним планом і залежить від загального обсягу годин, відведених для вивчення даної дисципліни.

Нормативи обліку самостійної роботи студентів в системі КМСОНП

№ З/п	Види навчальної діяльності	Навантаження, години
1.	Опрацювання лекційного матеріалу	0,5 год/1 год.ауд занять
2.	Підготовка до практичних занять	0,5 год/1 год.ауд занять
3.	Підготовка до семінарів	1,0 год/ 1 год семінар.
4.	Опрацювання окремих розділів програми, які не виносяться на лекції	3,0 год./1 год лекції, яка не передбачається
5.	Виконання курсових проєктів (робіт)	До 36 год/ 1 проєкт (роботу)
6.	Підготовка до складання заліків, екзаменів, контрольних робіт, рефератів, есе, тестування	9 год. На 1 кредит ECTS

Тематика самостійної роботи має охоплювати всю навчальну програму з зазначенням кількості годин, відведених на виконання кожної теми. Кількість тем для самостійного опрацювання не перевищує кількість студентів у академгрупі. Система самостійної роботи з даного навчального курсу представляє собою єдиний комплекс до якого входять такі етапи: викладення матеріалу на лекції з самостійною роботою студентів на семінарських (практичних, лабораторних) заняттях, вдома та в бібліотеці. Нижче представлена таблиця Портфолію студента, яка відображує схему накопичення балів за самостійну роботу по всіх модулях дисципліни.

ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ СТУДЕНТІВ

В основі модульного контролю з «Викладання методи дошкільної освіти» лежить накопичення оцінок (балів) за певний період навчання. Цей період включає різні види діяльності студента: роботу на семінарських заняттях, виконання тестів, модульних контрольних робіт, написання рефератів, підготовку творчих завдань та інше. Сума балів виступає в ролі кількісного показника якості роботи кожного студента. За основу оцінювання досягнень студентів використана 100 - бальна шкала. Робоча програма передбачає розподіл цих балів між модулями.

Викладання навчального курсу реалізується через *змістові і функціональні модулі*. *Змістових модулів* – вісім, вони відображують повний обсяг матеріалу за темами дисципліни (див. таблицю «Орієнтовний розподіл годин по темах»). За кожний змістовий модуль студент має набрати певну кількість балів.

Функціональні модулі, у свою чергу, дозволяють викладачеві забезпечити всебічний контроль і оцінювання навчальних досягнень студентів. Оцінювання результатів навчальної діяльності студентів відбувається у межах кожного функціонального модуля. Нижче у таблиці показані три функціональні модулі: модуль 1- включає теоретичну і практичну підготовку студентів, за якими проводиться тестування знань студентів; модуль 2 – виконання індивідуального навчально-дослідного завдання і модуль 3 - підсумкова атестація у формі екзамену.

Модуль 1 - поточного тестування - передбачає відпрацювання студентами матеріалу лекцій, семінарських занять за вісьмома змістовими модулями, а також проведення тестування наприкінці кожного змістового модуля.

Модуль 2 - індивідуальне навчально-дослідне завдання (ІНДЗ) - передбачає перевірку і захист роботи за певною темою.

Модуль 3 - підсумкова атестація – передбачає складання екзамену, виконання студентами комплексних комбінованих завдань теоретичного і творчого характеру.

Максимальна сума балів за вивчення всієї дисципліни – 100 балів.

Максимальна сума балів за виконання кожного функціонального модуля становить: за перший теоретико - практичний модуль - 60 балів; другий модуль (ІНДЗ) – 20 балів; третій модуль - підсумкова атестація – 20 балів. Підсумкова атестація передбачає виконання студентами варіативних завдань. Кожний студент отримує свій варіант за програмою курсу.

Максимальна кількість балів за підсумкову атестацію – 20 балів. Бали розподіляються між трьома завданнями: 10 балів - за виконаний тест, 5 - балів за відповідь на теоретичне питання; 5 балів – за дидактичний комплекс.

Розподіл балів за функціональними модулями, які отримують студенти з дисципліни

Модуль 1. Теоретико-практичний - поточне тестування і самостійна робота студента	Модуль 2 ІНДЗ	Модуль 3 підсумкова атестація	Сума
60	20	20	100

До функціонального Модуля 1 входить оцінка за роботу на лекціях, семінарсько-практичних заняттях, виконання самостійної роботи. Нижче наводимо таблицю Портфолію студента, яка відображує логіку накопичення балів.

Примітка: 1) в межах кожного залікового кредиту оцінка за семінарські заняття дорівнює середньої арифметичній величини отриманих балів за всі семінарські заняття; 2) кожен відвідувач студентом лекція зараховується знаком +, відсутність на лекції зараховується за мінусом балів (одна лекція - мінус один бал).

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 - 100	A	відмінно	зараховано
82 - 89	B	добре	
74 - 81	C		
64 - 73	D	задовільно	
60 - 63	E		
35 - 59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0 - 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Система КМСОНП передбачає 100 - бальну шкалу оцінки навчальної діяльності. Робоча програма передбачає розподіл цих балів між модулями, змістовими модулями та підсумковим контролем.

Контрольно-оцінний модуль – це організація контролю за вивченням навчальної дисципліни. Вона передбачає підвищення підсумків рейтингових оцінок успішності студента за практичний модуль, модуль самостійної роботи, модуль індивідуальної роботи з викладачем й підсумковий тестовий контроль за змістом програми модуля.

Максимальна сума балів для вивчення всієї дисципліни – 100 балів.

Максимальна сума балів за вивчення кожного модуля складає :

Перший модуль - 60 балів; другий модуль (ІНДЗ) – 20 балів; третій модуль – 20 балів. В академічний журнал після вивчення кожного модуля заноситься сума балів, яку набрав студент. По завершенні вивчення навчальної дисципліни встановлюється рейтинг знань студента в межах 100 бальної шкали.

Підсумкова оцінка «відмінно», «добре», «задовільно» поточного контролю, за згодою студента, є його заліком, який виставляється в екзаменаційну відомість та залікову книжку. Студенти, які отримали «незадовільну» оцінку, проходять додатковий контроль у формі усного екзамену за матеріалом трьох модулів за бальною шкалою оцінювання.

ПИТАННЯ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО ПІДСУМКОВОГО ТЕСТУВАННЯ

МОДУЛЬ 1

1. Стандарти вищої освіти
2. Мета курсу «Викладання методик дошкільної освіти»
3. Предмет курсу «Викладання методик дошкільної освіти»
4. Зміст навчального курсу «Викладання методик дошкільної освіти»
5. Основні категорії курсу «Викладання методик дошкільної освіти»
6. Основні категорії курсу «Викладання методик дошкільної освіти»
7. Основні розділи Закону України «Про вищу освіту» (2014)
8. Навчальний план ВНЗ як нормативний документ ВНЗ
9. Характеристика інваріативної та вибіркової частини плану
10. Навчальна програма, її структура.
11. Робоча програма
12. Планування та його структура, графік навчального процесу.
13. Тематичне планування навчальної дисципліни
14. Планування навчальних занять
15. Кредитно-модульна система планування
16. .Планування лекцій.
17. .Планування семінарських, практичних занять.
18. .Планування самостійної роботи та індивідуальних занять студентів
19. Перспективне, поточне, календарне та оперативне планування у ВНЗ
20. Форми організації навчального процесу: навчальні заняття, самостійна робота, практична підготовка, контрольні заходи.

МОДУЛЬ 2

1. Діяльність – основа життя людини.
2. Структура діяльності викладача.
3. Характеристика педагогічної діяльності.
4. Зміст діяльності викладача ВНЗ.
5. Творчість, креативність, інновації – основні категорії даної проблеми.
6. Інноваційна діяльність педагога.
7. Наукові дослідження у галузі педагогічної творчості.
8. Навчальна діяльність викладача.
9. Методична та науково-методична робота.
10. Громадська робота викладача ВНЗ.
11. Роль лекції у професійній підготовці фахівців.
12. Види лекцій та їх взаємозв'язок.
13. Характеристика лекцій за метою, формою та змістом.
14. Сутність проблемного навчання
15. Види і структура семінарських і практичних занять.
16. Місце методу проектів у структурі семінарського заняття.
17. Практичне заняття, особливість і значущість практичних занять.
18. Лабораторні заняття, їх місце у літературному процесі
19. Структура професійної діяльності викладача
20. Навчальна діяльність викладача як практик навчання і виховання студентів

МОДУЛЬ 3

1. Зміст понять «підготовка», «професійна готовність і компетентність»
2. Періоди становлення професійно-педагогічної підготовки фахівців.

3. Особливості сучасної професійної вищої освіти.
4. Андрагогічна модель освіти у ВНЗ.
5. Сутність і зміст смостійної роботи студентів.
6. Шляхи організації СРС
7. Типи самостійної роботи студентів.
8. Підготовка рефератів і навчальних проєктів
9. Практична підготовка як обов'язків компонент ОПП фахівця.
10. Сутність і зміст практичної підготовки.
11. Принципи ПП майбутнього викладача.
12. Фактори практичної підготовки викладача.
13. Історико-педагогічні періоди становлення професійно-педагогічної підготовки фахівців
14. Поняття «індивідуалізація», «фундаменталізація», «гуманізація», «диференціація».
15. Принцип гуманізації у підготовці майбутніх викладачів
16. Діяльнісний підхід у процесі навчання студентів
17. Індивідуальний підхід у процесі навчання студентів
18. Контекстний підхід у процесі навчання студентів
19. Компетентнісний підхід у процесі навчання студентів
20. Технологічний підхід у процесі навчання студентів

МОДУЛЬ 4

1. Класифікації педагогічних технологій.
2. Етапи становлення педагогічних технологій в освіті.
3. Інформаційно-комунікативні технології.
4. Становлення і розвиток проблеми контролю.
5. Вимоги до здійснення контролю.
6. Рівні здійснення контролю.
7. Дистанційне навчання як структурний елемент дистанційної освіти
8. Хмарна технологія та її ресурсно-орієнтовані можливості у підготовці майбутніх викладачів з дошкільної освіти
9. Принцип здійснення контролю у ВНЗ: принцип нормативності
10. Принцип здійснення контролю у ВНЗ: принцип системно-комплексного підходу
11. Принцип здійснення контролю у ВНЗ : принцип головної ланки
12. Принцип здійснення контролю у ВНЗ: принцип об'єктивності
13. Функція контролю: здійснення зворотнього зв'язку між студентом і викладачем
14. Функція контролю оцінювальна;
15. Функція контролю: навчальна
16. Функція контролю: розвивальна;
17. Функція контролю: освітня;
18. Функція контролю діагностично-коригувальна
19. Функція контролю: виховна
20. Функція контролю: стимулювально-мотиваційна;

МОДУЛЬ 5

1. Сутність готовності майбутнього викладача до педагогічної діяльності.
2. Вимоги до готовності майбутнього фахівця у вишах.
3. Готовність майбутнього викладача до викладання окремих методик дошкільної освіти.

4. Компоненти структури готовності майбутнього викладача до професійної діяльності.
5. Ціннісний компонент готовності майбутнього викладача
6. Когнітивний компонент готовності майбутнього викладача
7. Операційний компонент готовності майбутнього викладача
8. Методичний компонент готовності майбутнього викладача
9. Науково-дослідний компонент готовності майбутнього фахівця.
10. Нормативно-законодавчий підход у готовності майбутнього викладача з методик дошкільної освіти
11. Діяльнісно-технологічний підход у готовності майбутнього викладача з методик дошкільної освіти
12. Контрольно-моніторинговий підход у готовності майбутнього викладача з методик дошкільної освіти
13. Методично-діагностична компонента готовності майбутнього викладача з методик дошкільної освіти
14. Методично-конструктивна компонента готовності майбутнього викладача з методик дошкільної освіти
15. Науково-дослідна компонента готовності майбутнього викладача з методик дошкільної освіти
16. Методично-рефлексивна компонента готовності майбутнього викладача з методик дошкільної освіти
17. Креативно-творча компонента готовності майбутнього викладача з методик дошкільної освіти
18. Професіогенез викладача ВНЗ
19. Професіограма майбутнього викладача ВНЗ
20. Взаємозв'язок підготовки та готовності майбутнього викладача ВНЗ

КОМПЛЕКСНІ ТЕСТИ З « ВИКЛАДАННЯ МЕТОДИК ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ»

МОДУЛЬ 1

Вищі заклади освіти, які готують фахівців на основі повної загальної середньої освіти з присвоєнням кваліфікації молодшого спеціаліста, бакалавра, є закладами освіти:

- 1) першого рівня акредитації;
- 2) **другого рівня акредитації;**
- 3) третього рівня акредитації;
- 4) четвертого рівня акредитації;

Мета курсу «Викладання методик дошкільної освіти» це:

- 1) **розвинути професійні мотиви, власну точку зору, формувати професійну позицію і загальні та специфічні вміння до засвоєння засад викладацької діяльності у ВНЗ**
- 2) розвинути здібності, формувати професійну позицію і загальні та специфічні вміння до засвоєння засад викладацької діяльності у ВНЗ
- 3) розвинути власну точку зору, формувати професійну позицію і загальні та специфічні вміння до засвоєння засад викладацької діяльності у ВНЗ

4) формувати професійну позицію і загальні та специфічні вміння до засвоєння засад викладацької діяльності у ВНЗ

Навчальний предмет – це:

1) система знань, умінь, навичок з окремих галузей знань, а також міжпредметні загальнонавчальні вміння й навички;

2) **спеціально сконструйована форма змісту, яка адаптує основи певної науки до потреб студентського навчання;**

3) реалізація у процесі навчання трьох цілей: освітньої, розвивальної, виховної, а також засвоєння способів поведінки.

4) власна відповідь

Навчальний план – це:

1) нормативний документ, який визначає перелік навчальних предметів, їх розподіл за роками навчання, кількість годин на тиждень, рік, структуру навчального року;

2) нормативний документ, який визначає кількість навчальних предметів, зміст матеріалу з кожного предмета, поділений на розділи і теми із зазначеною кількістю годин на кожну;

3) нормативний документ, в якому розкривається зміст навчального матеріалу з предметів, кількість годин на вивчення тем, розділів, початок і кінець навчального року.

4) власна відповідь

Державний освітній стандарт включає:

1) знання, вміння, навички, якими повинні оволодіти студенти за певний період навчання, перелік підручників і посібників з кожного навчального предмету;

2) цілі навчання, перелік найбільш доцільних форм, методів і засобів навчання, наперед визначені результати навчання, систему вимірників для оцінки якості засвоєного;

3) **базовий навчальний план, загальну характеристику освітньої галузі, зміст навчального предмета, вимоги до мінімального рівня засвоєння змісту за ступенями навчання, систему вимірників для оцінки якості засвоєного**

4) власна відповідь

МОДУЛЬ 2

Поняття „педагогічна система” введено в педагогіку:

1) **Н.В. Кузьміною;**

2) В.М. Галузинським;

3) В.О. Сухомлинським;

4) А.С. Макаренком

ВНЗ освіти, який здійснює багатoproфільну підготовку фахівців з вищою освітою у відповідній галузі, має назву:

1) коледж;

2) консерваторія;

3) **університет;**

4) інститут.

Педагогічне дослідження – це:

1) пошук шляхів удосконалення педагогічного процесу;

- 2) **аналіз педагогічних явищ, наукових фактів, з яких складається педагогічний процес у ВНЗ;**
- 3) способи, за допомогою яких вивчаються різноманітні сторони виховання, освіти і навчання;
- 4) інноваційне розв'язання неординарних педагогічних завдань.

Психологічну структуру діяльності педагога визначено:

- 1) С.І. Івановою;
- 2) Ю.К. Бабанським;
- 3) К. Левітаном;
- 4) **Н.В. Кузьміною.**

Педагогічну майстерність як комплекс якостей особистості визначено:

- 1) **І.А. Зязюном;**
- 2) С.І. Івановою;
- 3) Ю.К. Бабанським;
- 4) С.О. Сисоєвою.

МОДУЛЬ 3

Зміст навчання, сучасні форми і методи, що сприяють активізації навчально-пізнавальної діяльності студента, форми контролю обмірковує:

- 1) студент;
- 2) **викладач;**
- 3) завідувач кафедри;
- 4) декан факультету.

Складання методичних розробок, завдань, екзаменаційних білетів, тематики курсових робіт є видом:

- 1) наукової діяльності;
- 2) методичної діяльності;
- 3) **навчально-методичної діяльності;**
- 4) педагогічної діяльності.

Професійна діяльність викладача вищого навчального закладу – це особливий різновид:

- 1) аналітико-синтетичної праці;
- 2) репродуктивно – творчої праці;
- 3) **творчо-інтелектуальної праці;**
- 4) проектно-конструкторської праці.

Готовність і уміння використовувати системні знання у взаємодії зі студентами має назву:

- 1) професіоналізм знань;
- 2) професіональна культура;
- 3) **професіоналізм спілкування;**
- 4) професіоналізм самовдосконалення.

Сукупність фізичних та інтелектуальних сил і здібностей педагога, завдяки яким він успішно здійснює доцільну освітню діяльність. Це визначення стосується:

- 1)правил діяльності;
- 2)**специфіки освітньої діяльності;**
- 3)принципу діяльності;
- 4)методу діяльності.

Форма організації навчання – це:

- 1)сукупність методів навчання;
- 2)зовнішня характеристика змісту навчання;
- 3)**зовнішні ознаки процесу навчання;**
- 4)педагогічна категорія, яка означає зовнішні ознаки процесу навчання: місце, час, постійну кількість студентів

МОДУЛЬ 4

Уміння – це:

- 1) досвід творчої діяльності людини, що навчається;
- 2) **оволодіння способами застосування засвоєних знань на практиці;**
- 3) основні закони науки, що розкривають взаємозв'язки різних об'єктів і явищ дійсності
- 4) власна відповідь

Зміст освіти характеризується в:

- 1) **навчальних планах, навчальних програмах, підручниках і посібниках;**
- 2) діяльності ректорів ВНЗ, викладачів, працівників МОНУ;
- 3) спеціалізованих періодичних виданнях – газетах, журналах, методичних розробках.
- 4) власна відповідь

Викладання та учіння являють собою:

- 1) **взаємопов'язані процеси в навчанні;**
- 2) самостійні процеси в навчанні;
- 3) самостійні та незалежні процеси в навчанні
- 4)власна відповідь

Основними функціями педагогічного процесу є

- 1) освітня, розвиваюча, виховна і психологічна підготовки;
- 2) **освітня, розвиваюча, виховна;**
- 3) правильної відповіді немає;

Цілі навчання діляться на складові – завдання, які підрозділяються на:

- 1) **виховні, освітні й розвиваючі;***
- 2) організаційні й загальнодидактичні;
- 3) організаційно-методичні й виховні;
- 4) внутрішні й зовнішні;

До методів контролю не відносять:

- 1) усний контроль;
- 2) письмовий контроль;

- 3) *взаємооцінювання*;*
- 4) комп'ютерний контроль;

МОДУЛЬ 5

Поняття педагогічна технологія є змістовим узагальненням, що може бути представлено 3 аспектами:

- 1) науковим, процесуально-описовим, практичним;
- 2) теоретичним, практичним, процесуально-дійовим;
- 3). *науковим, процесуально-описовим, процесуально-дійовим*;*
- 4) теоретичним, процесуально-описовим, процесуально-дійовим;

За цільовими орієнтаціями ігрові технології поділяються на:

- 1) навчальні, тренінгові, контролюючі, узагальнюючі, пізнавальні, виховні, розвивальні, репродуктивні, продуктивні, творчі, комунікативні, діагностичні, профорієнтаційні, психотехнічні;
- 2) *дидактичні, виховні, розвивальні, соціалізуючі*;*
- 3) предметні, сюжетні, рольові, ділові, імітаційні, драматизації;
- 4) правильної відповіді немає;

Що таке викладання ?

- 1) *упорядкована діяльність педагога з реалізації мети навчання, забезпечення інформування, виховання, усвідомлення і практичного застосування знань*;*
- 2) процес, в ході якого виникають нові форми поведінки і діяльності, що замінюють набуті раніше;
- 3) упорядкована взаємодія педагога з учнями, спрямована на досягнення поставленої мети;
- 4) дидактичний процес за певними критеріями, в ході якого реалізуються поставлені цілі;

Від чого залежить кінцевий результат процесу навчання?:

- 1) від педагогічної творчості викладача, наявності у ВНЗ доброї матеріально-технічної бази
- 2) *від функціонування педагогічного процесу як системи*;
- 3) від психолого-педагогічних, фахових знань і умінь викладача, від методів навчання, які використовує педагог
- 4) власна відповідь

Зміст освіти – це:

- 1) система знань, умінь і навичок, відібраних для вивчення у ВНЗ, оволодіння якими забезпечує розвиток мислення;
- 2) *система наукових знань, умінь і навичок, яка забезпечує широкий світогляд, системне мислення, творчу діяльність*;
- 3) перелік предметів, які вивчаються, знання, уміння та навички, які кожен студент засвоює для свого розвитку
- 4) власна відповідь

ПІДСУМКОВА АТЕСТАЦІЯ
З « ВИКЛАДАННЯ МЕТОДИК ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ»
(загальна кількість балів – 20, по 6,63 балів за виконання окремого питання
контрольного завдання)

ІМ'Я СТУДЕНТА _____

КОНТРОЛЬНЕ ЗАВДАННЯ 1

Методика дошкільної освіти:

«Викладання теорії і методики співпраці ДНЗ з родинами»

1. Скласти тези лекцій за темами «Основи суспільного та сімейного виховання дітей дошкільного віку: історія та сучасність»; «Зміст, форми та методи співпраці з родинами в сучасному суспільстві»; «Педагогічна культура батьків».
2. Розробити план семінару як повторення та систематизацію знань за темою «Суб'єкт-суб'єктна взаємодія дитячого садка та сім'ї».
3. Розробити зміст практичного заняття за темою «Планування взаємодії працівників ДНЗ з батьками» та відобразити річний, місячний, календарний план роботи з окремими віковими групами.

КОНТРОЛЬНЕ ЗАВДАННЯ 2

Методика дошкільної освіти:

«Викладання теорії і методики співпраці ДНЗ з родинами»

1. Систематизувати методичні матеріали за темою «Форми організації взаємодії батьків і працівників ДНЗ», що висвітлює традиційні колективні форми – батьківський комітет; індивідуальні форми – консультації, бесіди, анкети, пам'ятки; наочно-інформаційні форми – виставки, стенди, ширми, публікації в періодиці для проходження педагогічної практики вихователем.
2. Розробити завдання самостійної роботи з підготовки вихователя поза аудиторією за темами «Методи успішної співпраці ДНЗ з родинами: передовий педагогічний досвід»; «Методи роботи з неблагополучними родинами»; «Конфліктні батьки та методи запобігання педагогічним конфліктам».
3. Розробити тематику індивідуальної навчально-дослідної роботи, враховуючи дослідницький пошук, удосконалення навичок роботи з першоджерелами та їх критичний аналіз, вміння викладати педагогічні факти, ідеї з проблеми дослідження, доказовість та обґрунтованість власної наукової позиції щодо вирішення проблеми; застосування теоретичних та професійно-орієнтованих знань з окремої методики, які були сформовані на лекціях та семінарських заняттях за темами «Нуклеарна сім'я та методи впливу вихователя на результати розвитку дитини»; «Розширена сім'я та методи співпраці вихователя з членами родини»; «Полігамна сім'я та методи співпраці вихователя з членами родини де виховується дитина».

КОНТРОЛЬНЕ ЗАВДАННЯ 3

Методика дошкільної освіти:

«Теорія і методика музичного виховання»

1. Розробити тези до лекції за темою «Завдання музичного виховання й розвитку дітей дошкільного віку на ідеях дитиноцентризму».

2. Зробити підбір музичних творів для прослуховування музики вихователем та занотовувати підбірку музичних творів.
3. Підготувати план семінару-конференції за темою «Вітчизняні та зарубіжні наукові підходи до музично-художньої діяльності дошкільників» для студентів бакалаврів.

КОНТРОЛЬНЕ ЗАВДАННЯ 4

Методика дошкільної освіти:
«Теорія і методика музичного виховання»

1. Скласти анотований список літературних джерел за темами «Методика навчання співу дошкільників», «Хоровий спів у музично-виконавській діяльності дітей», «Методика розучування пісні», «Співацький режим та охорона дитячого голосу» для розробки тематики курсових робіт.
2. Розробити самостійну роботу поза аудиторією за темами «Музичні здібності у дітей дошкільного віку», «Структура музичних здібностей у дітей», «Психолого-педагогічні умови розвитку музичних здібностей дошкільників».
3. Скласти план практичного заняття за темою «Сценарії свят, розваг, інсценізації, театральні вистави для дошкільників».

КОНТРОЛЬНЕ ЗАВДАННЯ 5

Методика дошкільної освіти:
«Теорія і методика музичного виховання»

1. Розробити структуру практичного заняття за темою «Театральні вистави для дошкільників».
2. Надати методичні рекомендації вихователю під час його педагогічної практики в дошкільному навчальному закладі за темою «Методика організації театральних вистав для дошкільників».
3. Розробити словник на допомогу вихователю при вивченні «Теорії і методики музичного виховання».

КОНТРОЛЬНЕ ЗАВДАННЯ 6

Методика дошкільної освіти:
«Основи образотворчого мистецтва з методикою керівництва зображувальною діяльністю дітей»

1. Розробити тези лекції за темою «Оволодіння різноманітними технологіями залучення дошкільників до образотворчої діяльності».
2. Розробити план проведення лекції за темою «Роль вихователя в естетичному вихованні дітей дошкільного віку».
3. Скласти список базової та додаткової літератури для проведення комбінованого семінару за темою «Базові, авторські та регіональні програми з образотворчого, музичного, театрального та літературного мистецтва».

КОНТРОЛЬНЕ ЗАВДАННЯ 7

Методика дошкільної освіти:
«Основи образотворчого мистецтва з методикою керівництва зображувальною діяльністю дітей»

1. Розробити структуру практичного заняття за темою «Планування занять з образотворчого мистецтва в дошкільному навчальному закладі».
2. Розробити тестові завдання з теми «Розвивальні, навчальні та виховні завдання з образотворчої діяльності дошкільників за кожною віковою групою» для здійснення контролю професійно орієнтованих знань вихователя.
3. Скласти анотований список літератури з навчальних тем «Методика навчання малюванню, аплікації, конструюванню, ліпленню дошкільників у різних вікових групах дошкільного навчального закладу» для розробки тематики курсових робіт

КОНТРОЛЬНЕ ЗАВДАННЯ 8

Методика дошкільної освіти:

«Основи образотворчого мистецтва з методикою керівництва зображувальною діяльністю дітей»

1. Допомогти вихователю розробити конспект комплексного заняття з аплікації «Український національний одяг – святковий костюм», враховуючи завдання, матеріал, методичні поради щодо методики його проведення на педагогічній практиці у дошкільному навчальному закладі.
2. Сумісно з вихователем розробити структуру орієнтованого конспекту заняття в гуртках з обдарованими дітьми, які мають виражені творчі здібності до малювання, аплікації, конструювання, ліплення, декорування.
3. Розробити словник на допомогу вихователю при вивченні «Основ образотворчого мистецтва з методикою керівництва зображувальною діяльністю дітей».

КОНТРОЛЬНЕ ЗАВДАННЯ 9

Методика дошкільної освіти:

«Методика викладання народознавства в дошкільному закладі»

1. Скласти розширений план лекцій за темами «Ознайомлення дітей з рідним краєм: краєзнавство та батьківщинознавство»; «Ознайомлення дітей з національним мистецтвом»; «Методика ознайомлення дітей із символами України».
2. Розробити плани семінарів за темами «Етнопедагогіка як галузь народознавства» (семінар – коментоване навчання); «Малі жанри українського фольклору з дошкільниками» (семінар-дискусія); «Методика ознайомлення дітей з народною метеорологією» (семінар – вирішення програмних завдань) і т.д.
3. Розробити словник на допомогу вихователю при вивченні методики викладання народознавства в дошкільному закладі.

КОНТРОЛЬНЕ ЗАВДАННЯ 10

Методика дошкільної освіти:

«Методика викладання народознавства в дошкільному закладі»

1. Розробити завдання для самостійного виконання поза аудиторією за темами «Популяризація народної педагогіки українськими письменниками»; «Ідеї народного виховання у творчості українських письменників», враховуючи народознавчі ідеї XIX ст; «Природний колорит України»; «Походження державної символіки України» і т.д.
2. Розробити словник для підготовки вихователя за темою «Малі жанри українського фольклору: колісанки, забавлянки, пестушки, скоромовки, лічилки».

3. Розробити сумісно з вихователем конспект заняття за темою «Бабусина світлиця» для дітей старшої групи, відображаючи навчальні, виховні та розвивальні завдання щодо національного побуту, посуду, народних традицій для використання на педагогічній практиці в дошкільному навчальному закладі.

КОНТРОЛЬНЕ ЗАВДАННЯ 11

Методика дошкільної освіти:

«Методика викладання народознавства в дошкільному закладі»

1. Визначити загальні та специфічні методи для проведення заняття вихователем з дітьми середнього віку за темою «Криниця-журавель» щодо ознайомлення дітей з криницею та її призначенням, використовуючи українські легенди та перекази.
2. Систематизувати передовий педагогічний досвід з народознавства для використання його в підготовці вихователя до роботи з дітьми.
3. Зробити картотеку українських національних ігор в дошкільному закладі, яку вихователь використовує на педагогічній практиці.

КОНТРОЛЬНЕ ЗАВДАННЯ 12

Методика дошкільної освіти:

«Теорія і методика ознайомлення дітей дошкільного віку з природою»

1. Скласти розширений план ознайомчої лекції за темою «Основні завдання методики ознайомлення дітей дошкільного віку з природою».
2. Підготувати методичну консультацію за темою «Характеристика кутка живої природи у групі дошкільного навчального закладу» для вихователя під час проходження педагогічної практики в дошкільному навчальному закладі.
3. Систематизувати методичну літературу за темою «Ділянки у ДНЗ при ознайомленні дітей з природою» для здійснення індивідуальної консультації при написанні курсової роботи.

КОНТРОЛЬНЕ ЗАВДАННЯ 13

Методика дошкільної освіти:

«Теорія і методика ознайомлення дітей дошкільного віку з природою»

1. Скласти перевірочні запитання для підготовки вихователя за темою «Організація спостереження дітей у живій та неживій природі: ускладнення завдань за кожною віковою групою».
2. Розробити методичні поради для підготовки вихователя за темою «Праця дітей у природі та методика її організації» під час проходження педагогічної практики в дошкільному навчальному закладі.
3. Скласти план проведення практичного заняття за темою «Досліди дітей як метод їх ознайомлення з природою».

КОНТРОЛЬНЕ ЗАВДАННЯ 14

Методика дошкільної освіти:

«Теорія і методика ознайомлення дітей дошкільного віку з природою»

1. Скласти розгорнутий план-конспект семінару-обговорення за темою «Форми організації роботи з ознайомлення дітей з природою».

2. Скласти картотеку сучасних нормативних, наукових, методичних джерел за темою «Керівництво методичною роботою з ознайомлення дошкільників із природою з боку завідувача та методиста ДНЗ».

3. Скласти план проведення лабораторного заняття за темою «Засоби фіксації знань дошкільників про живу природу та її візуальні об'єкти» з підготовки вихователя на базі дошкільного навчального закладу.

КОНТРОЛЬНЕ ЗАВДАННЯ 15

Методика дошкільної освіти:

«Теорія і методика ознайомлення дітей дошкільного віку з природою»

1. Обґрунтувати відбір інтерактивних методів та методичних прийомів для організації просемінарів та спецсемінарів за окремими темами з методики дошкільної освіти.

2. Розробити та запропонувати вихователю методику підготовки та проведення дослідів з об'єктами природи за темою «Сонце» з показом руху сонця по небу протягом дня та використанням матеріалу: дерево на ділянці, крейда та умови сонячної погоди;

3. Допомогти вихователю у формулюванні мети дослідження з виконання дослідів «Вода та її властивості», звертаючи увагу на її різні температури (холодна, тепла, гаряча).

КОНТРОЛЬНЕ ЗАВДАННЯ 16

Методика дошкільної освіти:

«Методика організації художньо-мовленнєвої діяльності дітей дошкільного віку у ДНЗ»

1. Розробити тези лекцій за темами «Принципи, методи та форми роботи вихователя з книгою і художнім текстом у дошкільному навчальному закладі»; «Теоретичні засади художньо-мовленнєвої діяльності дошкільників».

2. Розробити структуру семінару-бесіди за темою «Варіативні та інноваційні методики роботи з художнім текстом у дошкільному навчальному закладі».

3. Розробити систему завдань для виконання самостійної роботи вихователів поза аудиторією за темою «Методична система керівництва організацією художньо-мовленнєвої діяльності дошкільників».

КОНТРОЛЬНЕ ЗАВДАННЯ 17

Методика дошкільної освіти:

«Методика організації художньо-мовленнєвої діяльності дітей дошкільного віку у ДНЗ»

1. Систематизувати теоретичну, методичну літературу для підготовки семінару за темою «Методика художнього читання і розповідання дітям різних вікових груп».

2. Підготувати методичні рекомендації щодо розроблення лексико-граматичних вправ для роботи вихователя над текстом народної казки.

3. Оцінити за відповідними критеріями розроблені вихователями конспекти занять з методики ознайомлення дітей з поезією, малими формами фольклору, казкою, оповіданнями під час практики в дошкільному навчальному закладі.

КОНТРОЛЬНЕ ЗАВДАННЯ 18

Методика дошкільної освіти:

«Методика організації художньо-мовленнєвої діяльності дітей дошкільного віку у ДНЗ»

1. Скласти план підготовки вихователя до організації художньо-практичної діяльності дітей, яка відображає методику роботи з ілюстраціями у дитячих книжках.
2. Запропонувати план підготовки вихователя до розробки методичних аспектів з використанням різних видів бесід з дошкільниками (морально-етична бесіда, бесіда як відтворення прочитаного, бесіда за запитанням автора твору, бесіда за текстом прочитаного, бесіда щодо з'ясування дітьми засобів художньої виразності твору, бесіда на розуміння дітьми жанрів твору, морально-оцінювальна бесіда), а також вироблення у вихователя вмінь поєднувати між собою, наприклад, бесіду як відтворення прочитаного та бесіду морально-оцінювального змісту на заняттях з дітьми дошкільного віку під час виконання лабораторної роботи на базі дошкільного навчального закладу.
3. Розробити практичне заняття за темою «Художня-мовленнєва діяльність дітей та методи її розвитку», спираючись на такі методи роботи вихователя з дітьми: описова розповідь за ілюстрацією, сюжетна розповідь, розповідь з власного досвіду дитини, розповідь за опорними словами художнього тексту, розповідь за планом вихователя, розповідь за темою вихователя.

КОНТРОЛЬНЕ ЗАВДАННЯ 19

Методика дошкільної освіти:

«Методика навчання української мови в дитячих садах з російськомовним режимом роботи»

1. Скласти розширений план лекції за темою «Дидактичні основи та принципи навчання української мови як другої в дошкільних навчальних закладах».
2. Скласти картотеку наукових, педагогічних та методичних джерел за темою «Предмет дослідження методики на сучасному етапі розвитку дошкільної лінгводидактики».
3. Розробити план комбінованого семінару за темою «Класифікація загальнодидактичних та специфічних методів дошкільної лінгводидактики: порівняльний аналіз».

КОНТРОЛЬНЕ ЗАВДАННЯ 20

Методика дошкільної освіти:

«Методика навчання української мови в дитячих садах з російськомовним режимом роботи»

1. Розробити методичні рекомендації до практичного заняття за темою «Огляд програм для дошкільних навчальних закладів: зміст, завдання, вікові можливості дошкільників».
2. Скласти анотації до сучасних методичних розробок з теми «Словникова робота та її ускладнення у кожній віковій групі дошкільного навчального закладу».
3. Скласти фрагмент заняття за темою «Вживання граматичних форм слів» з формування мовленнєвих умінь дошкільників та використати його у підготовці вихователя для роботи в дошкільному навчальному закладі.

КОНТРОЛЬНЕ ЗАВДАННЯ 21

Методика дошкільної освіти:

«Методика навчання української мови в дитячих садах з російськомовним режимом роботи»

1. Розробити запитання для організації спостереження тематичного заняття з розвитку мовлення дошкільників у дошкільному закладі як фрагмент наукової роботи.

2. Розробити теми лабораторних робіт з формування вмінь у вихователів розвивати усне розмовне українське діалогічне й монологічне мовлення.
3. Розробити завдання самостійної роботи студентів за темою «Організація роботи з навчання мови в дошкільних закладах освіти».

КОНТРОЛЬНЕ ЗАВДАННЯ 22

Методика дошкільної освіти:

«Теорія і методика логіко-математичного розвитку дітей дошкільного віку»

1. Скласти основні тези лекції за темою «геометричні фігури як основа сприйняття форми предметів».
2. Конкретизувати освітні, навчальні, розвивальні й виховані завдання та відповідні цілі за темою «Формування уявлень про час у різних вікових групах» для розробки планів проведення семінару-повторення, семінару із систематизації знань.
3. Систематизувати методи та методичні прийоми для проведення семінарського заняття щодо вивчення нового матеріалу з теми «Діагностика логіко-математичного розвитку дітей в дошкільному навчальному закладі».

КОНТРОЛЬНЕ ЗАВДАННЯ 23

Методика дошкільної освіти:

«Теорія і методика логіко-математичного розвитку дітей дошкільного віку»

1. Анотувати список сучасних джерел з теми «Виникнення математики і розвиток її як науки».
2. Розробити теми лабораторних робіт з формування вмінь у вихователів за темою «Організація роботи з математики в різних вікових групах ДНЗ»
3. Скласти словник з вивчення теми вихователем «Формування у дітей уявлень про кількість та число».

КОНТРОЛЬНЕ ЗАВДАННЯ 24

Методика дошкільної освіти:

«Методика фізичного виховання дітей дошкільного віку»

1. Розробити розширений план лекції за темою «Фізичне виховання дітей переддошкільного віку».
2. Розробити план семінарського заняття за темою «Розвиток рухових якостей у дітей дошкільного віку».
3. Розробити перевіірочні запитання для самопідготовки вихователя за темою «Рухливі та спортивні ігри як засіб фізичного розвитку дитини».

КОНТРОЛЬНЕ ЗАВДАННЯ 25

Методика дошкільної освіти:

«Методика фізичного виховання дітей дошкільного віку»

1. Розробити план проведення лабораторної роботи за темою «Планування роботи з фізичного виховання дітей старшого дошкільного віку».
2. Розробити термінологічний словник за темою «Організація і керівництво системою фізичного виховання в дошкільному закладі комбінованого типу».
3. Скласти анотований список нормативних документів, що регулюють процес фізичного виховання дітей дошкільного віку.

КОНТРОЛЬНЕ ЗАВДАННЯ 26

Методика дошкільної освіти:

«Методика фізичного виховання дітей дошкільного віку»

1. Перевірити виконання самостійної роботи вихователів за темою «Фізкультурно-оздоровчі заходи в режимі дня дитини».
2. Розробити структуру проведення лабораторної роботи за темою «Розрахунок моторної та загальної щільності занять з фізичного виховання у кожній віковій групі дошкільного навчального закладу».
3. Розробити структуру методичних порад для самостійного опрацювання теми «Функції методиста ДНЗ в методичному керівництві фізичним вихованням дошкільників».

ВАРІАНТИ МОДУЛЬНОЇ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

ВАРІАНТ 1

- 1.Розкрийте сутність планування викладачем окремої методики дошкільної освіти.
- 2.За вибором викладача (на основі аналізу навчального плану та навчальної програми з методики дошкільної освіти) складіть тематичний план вивчення дисципліни у першому семестрі.

ВАРІАНТ 2

- 1.Складіть власну структурно-функціональну модель «Види планування» та обґрунтуйте рішення стосовно добору складників запропонованої моделі.
- 2.Охарактеризуйте особливості кредитно-модульної системи планування навчального процесу у вищому навчальному закладі.

ВАРІАНТ 3

- 1.Охарактеризуйте планування навчально-виховного процесу у вищому навчальному закладі.
- 2.Проаналізуйте, у чому полягають особливості планування навчально-виховної роботи викладача за окремою методикою дошкільної освіти.

ВАРІАНТ 4

- 1.Охарактеризуйте особливості кредитно-модульної системи планування навчального процесу, які має знати викладач для успішного здійснення вимог планування за цією системою.
- 2.З яким переліком документів працюють співробітники навчального відділу та деканату факультету ВНЗ, щоб здійснити якісну управлінську діяльність з організації навчально-виховного процесу на спеціальності «Дошкільна освіта»?

ВАРІАНТ 5

- 1.Розробити структурно-логічну схему свого планування за окремою методикою дошкільної освіти.
- 2.На основі аналізу навчального плану та навчальної програми з методики дошкільної освіти (за вибором студента), складіть тематичний план вивчення навчальної дисципліни на один семестр.

ВАРІАНТ 6

- 1.Розкрийте поняття «провідна діяльність» та поясніть, яким чином вона пов'язана з розвитком особистості?
- 2.Доведіть вплив професійної діяльності на розвиток особистості викладача? Аргументуйте свою відповідь, наведіть приклади.

ВАРІАНТ 7

- 1.Порівняйте професійну та непрофесійну діяльність між собою, використовуючи такі критерії, як мета, зміст, результат.
- 2.Яким чином відбувається взаємодія викладача і студента у педагогічному процесі? Назвіть спільне та відмінне.

ВАРІАНТ 8

- 1.Охарактеризуйте структуру дидактичної системи як складової педагогічного процесу ВНЗ.
- 2.Розкрийте суть поняття «сучасна лекція».

ВАРІАНТ 9

- 1.Охарактеризуйте лабораторну роботу за вільно обраною темою.
- 2.Наведіть класифікацію лабораторних занять.

ВАРІАНТ 10

- 1.Які наукові методи використовують при виконанні лабораторної роботи?
2. Які вимоги висуваються до складання екзаменаційних білетів?

ВАРІАНТ 11

1. Охарактеризуйте практичну підготовку бакалавра та магістра відповідно до Закону України «Про вищу освіту» (2014). Порівняйте їх між собою.
2. Створіть модель практичної підготовки майбутнього фахівця у ВНЗ та обґрунтуйте її складові.

ВАРІАНТ 12

1. Порівняйте види педагогічних практик та обґрунтуйте їх місце в педагогічному процесі ВНЗ.
2. У чому полягає проблема підготовки майбутніх фахівців у дошкільній освіті? Аргументуйте свою відповідь на конкретних прикладах.

ВАРІАНТ 13

1. Розкрийте суть компетентнісного підходу в підготовці майбутніх фахівців до професійної діяльності.
2. Чим відрізняються між собою поняття «компетентність» і «компетенція»?

ВАРІАНТ 14

1. Які основні етапи були у становленні та розвитку професійної підготовки фахівців з дошкільного виховання в Україні?
2. Назвіть принципи гуманізації системи підготовки майбутніх викладачів.

ВАРІАНТ 15

1. Що таке андрагогічна модель підготовки майбутніх викладачів до викладання методик дошкільної освіти та за якими основними ознаками вона побудована?
2. На які основні підходи спирається підготовка майбутніх фахівців для освітньої галузі, у т.ч. для дошкільної освіти?

ВАРІАНТ 16

1. Поясніть, що таке педагогічна технологія та назвіть її основні ознаки.
2. Що є дискусійним у розгляді питання про педагогічну технологію серед науковців?

ВАРІАНТ 17

1. Навести критерії технологічності педагогічної технології.
2. Які існують сучасні провідні освітні умови для самонавчання студентів України?

ВАРІАНТ 18

1. Охарактеризуйте транснаціональну освіту як дистанційну.
2. Назвіть основні характеристики незалежного вивчення навчального матеріалу за теорією Ч. Ведемесра.

ВАРІАНТ 19

1. Охарактеризуйте «хмарну» технологію яка може бути корисною для підготовки майбутніх викладачів методик дошкільної освіти.
2. Як ви бачите здійснення своєї професійної діяльності у віртуальному комунікаційному просторі «хмарних» технологій?

ВАРІАНТ 20

1. Як можна використати колоборацію для отримання професійного успіху?
2. Охарактеризуйте віртуальний кабінет з позиції ієрархії прав учасників та відкритого обміну методичними матеріалами з методик дошкільної освіти за допомогою «хмарних технологій».

ВАРІАНТ 21

1. Які є можливості в концепції веб-квестів у підготовці майбутніх викладачів методик дошкільної освіти?
2. Охарактеризуйте основні структурні компоненти веб-квестів.

ВАРІАНТ 22

1. Поясніть, у чому полягає різниця між інноваційним веб-квестом, який пропонується для студентів магістратури, і традиційним методом проекту, який часто використовують студенти бакалаврату на молодших курсах.

2. Що є спільного та відмінного між «хмарною технологією», технологією дистанційного навчання та WebQuest-технологією?

ВАРІАНТ 23

1. Запропонуйте свої теми для створення й обговорення веб-квестів на практичних заняттях з викладання окремої методики дошкільної освіти

2. Розкрийте поняття «функції контролю знань студентів».

ВАРІАНТ 24

1. Поясніть, що означає принципи контролю знань студентів та які вони за своїм змістом?

2. Охарактеризуйте методи контролю знань студентів.

ВАРІАНТ 25

1. Охарактеризуйте оцінку як вербальний стимул і як числовий аналог навчальних досягнень студентів вищого навчального закладу.

2. Що таке рейтингова система контролю знань студентів та чим вона відрізняється від національної системи оцінювання знань?

**ПЕРЕЛІК НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНИХ ПОСІБНИКІВ, ТЕХНІЧНИХ
ЗАСОБІВ НАВЧАННЯ**

Фунтікова О.О., Щербакова К.Й. Викладання методик дошкільної освіти: навчальний посібник/ О.О.Фунтікова, К.Й. Щербакова. – Мелітополь: Видавничий будинок Мелітопольської міської друкарні, 2016. – 192 с.

Електронні посібники і підручники. Засоби контролю за навчальними досягненнями студентів, лекції з медіа підтримкою тощо.

**ІНФОРМАЦІЙНІ МАТЕРІАЛИ БІЛОТЕКИ ПО ЗАБЕЗПЕЧЕННЮ
НАВЧАЛЬНИМИ ПІДРУЧНИКАМИ (ПОСІБНИКАМИ)З ДИСИЦПЛІНИ**

з/п	Найменування навчальної дисципліни	Автор підручника (навчального посібника тощо)	Найменування підручника (навчального посібника тощо)	Найменування видавництва, рік видання	Кількість примірників
1	2	3	4	5	6
1	Викладання методик дошкільної освіти	Фунтікова О.О, Щербакова К.Й.	Викладання методик дошкільної освіти	Мелітополь : Видавничий будинок Мелітопольської міської друкарні, 2016.- 192с. Київ, 2011.- 362 с	30